

Senioruniversitetet
i Stockholm

HÖSTPROGRAM 2019

I samverkan med Folkuniversitetet/Kursverksamheten vid Stockholms universitet

 Folkuniversitetet

Ny säsong, ny katalog från oss!

Som ni ser i programmet vill vi tillgodose all slags bildningstörst. Jag läser att det vi sysslar med numera ska kallas vuxenutveckling, men tycker att vackra ord som folkbildning, det mer uppfordrande livslångt lärande eller det funktionella ordet vuxenutbildning, duger bra. Vi som deltar i Senioruniversitetets verksamhet gillar att lära oss nya saker och alla är överens om att det främjar hälsa, välbefinnande och utveckling.

Klimathotet handlar inte längre om våra barns och barnbarns framtid utan om vår nutid. Vi har två viktiga klimatsatsningar under hösten – en vetenskaplig serie för er som vill förstå utvecklingen och en temadag om vad som görs och

borde göras för att tackla klimatförändringarna.

Frågan om framtid eller nutid gäller också föreläsningsserien *Homo Deus*, som är inspirerad av Yuval Noah Hararis bok – han som hävdar att fler kommer att dö av självmord och övervikt än av krig och hunger, att datorer kan sköta det mesta av våra arbeten och att evigt liv inte kommer att vara en omöjlighet, utan en klassfråga.

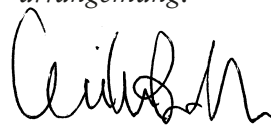
Men vi sysslar med så mycket mer än ödesfrågor. Vi introducerar en ny litterär salong på Medelhavsmuseet och våra kultur- och konstvandringar kompletteras med litterära vandringar. Modevetenskap är en ny universitetskurs och studiecirkelarna är fler än någonsin – flest kurser har vi i

franska, men det finns också plats för världsspråken arabiska och kinesiska.

Och eftersom hösten närmar sig – kan en föreläsningsserie om svamp eller en exkursion i Stockholms skärgård locka?

Vi har ökat antalet nyhetsbrev till er medlemmar och vi är ganska aktiva på vår Facebooksida. Följ oss där. Och förstås på hemsidan där allt finns samlat och uppdaterat.

Välkommen till höstens arrangemang!

Cecilia Bäcklander
ordförande Senioruniversitetet

Innehåll

<i>Ordförande</i>	2	Litterär salong på Bagdad Café.....	12	Jordens klimat – ett	
<i>Medlemskap i Föreningen</i>		Bokens tillkomst och		komplex system	18
<i>Senioruniversitetet i Stockholm</i> ...	4	mottagande.....	12	Gnistrande plasman i	
<i>Frågor och svar</i>	5	Resenärer i litteraturen	12	rymden och labbet.....	19
Föreläsningsserier		<i>Medicin och hälsa</i>		Svamp	19
<i>Tisdagsföreläsningar</i>		Teknik för livet.....	13	Med isen i fokus – om	
Förmiddagsserie.....	6	Sjuk eller frisk?		svensk klimatforskning	
Eftermiddagsserie.....	6	Behöver jag en diagnos?.....	14	i polartrakterna	20
<i>Arkitektur</i>		<i>Musik</i>		Matematik: klimatmodeller,	
Stockholmskyrkornas		Olle, Beppe och Cornelis		olösta problem och	
hemligheter V.....	7	i den svenska visrenässansen	14	vackra bevis.....	21
Arkitektur så in i Norden	8	Levande jazzhistoria	14	<i>Politik och samhälle</i>	
<i>Film</i>		Fördjupad förståelse av		Populism – vad	
Filmklassiker och eftersamtal		jazzmusik	15	är det egentligen?.....	21
på Bio Capitol.....	8	Rockmusikens rötter, genombrott		Jugoslaviens undergång	
<i>Historia</i>		och expansion fram till senare		– krig, freden, framtiden.....	22
Stockholms historia I		delen av 1960-talet.....	15	Rösträtt, demokrati och	
– det gamla Stockholm	9	Musik och konst under		bildning – kvinnor blir	
<i>Konst</i>		medeltid och renässans	16	medborgare	23
Nutida konst		<i>Mångvetenskap</i>		Vietnam/Indokina – från	
Se konst med nya ögon	9	Homo Deus – människan som		krigsskådeplats till	
Konst och design i höstens		Gud eller en framtid att dela med		semesterparadis.....	23
aktuella utställningar på		självlärande datorer	16	Brott och straff.....	24
de stora institutionerna.....	10	<i>Naturvetenskap</i>		Familjerätt i omvandling.....	25
<i>Litteratur</i>		Matematik: Från euklidisk till		Aktuella knäckfrågor	
Kvinnor i svensk teater.....	11	icke-euklidisk geometri	17	i samhällsekonomi	25
		Upptäckter i fåglarnas värld	18	<i>Språkvetenskap</i>	
				Språket nyss, nu och strax	26

Temadagar

Afghanistan – talibanernas återkomst?	26
Hotad demokrati i Centraleuropa – exemplen Polen, Tjeckien, Slovakien och Ungern	27
Till nytta med nöje – teatern för vår tid	27
Hur tar vi till oss alla larmrapporter om klimatet, hur påverkar de samhället och vad gör politikerna?	28
Tre timmar om tre år med Trump	28

Vandringar och exkursioner

Jordbrukslandskapet. Del III 1500- och 1600-talen – herrar, bönder och torpare formar landskapet	29
Skärgård i skuggan av Stockholm? Del I	29
Kulturhistoriska vandringar på Kungsholmen	30
Konstvandringar	30
Vad säger oss platsen? Stockholm i litteraturen	30
Ädellövskog, urskog och brandfält – naturvandringar i Stockholmstrakten	31

Universitetskurser

Introduktion	32
Studieteknik – konsten att lära	32
Astronomi	
Översikt kurs. Fristående kurs	33
Ekonomisk historia	
Tusen och en ekonomier – världens ekonomiska historia från jakt och jordbruk till industrialiseringens början Grundkurs. Mom. 1:4	33
Filosofi	
Kritiskt tänkande – en introduktion till filosofins metoder och begrepp Grundkurs. Mom. 1:4	33
Kontinental filosofi	
Filosofins begynnelse Grundkurs. Mom. 3:4	34
Geografi	
Resurser, landskap och miljö Fristående kurs. Mom. 2:2	34

Historia

Från antiken till medeltiden Grundkurs. Mom. 1:4	34
Sveriges historia – rättshistoria 1200–2000 Fristående kurs. Mom. 1:2	35

Idéhistoria

Idéhistoriska miljöer – antiken, medeltiden och den tidigmoderna tiden Fristående kurs. Mom. 1:2	35
--	----

Konstvetenskap

Antiken till medeltiden Grundkurs. Mom. 1:4	35
Konst och arkitektur under 1900-talet Fristående kurs. Mom. 1:2	36
Ryssland och Västeuropa – missförstånd och förklaringar. Rysk konst och dess förhållande till den västeuropeiska omvärlden Fristående kurs. Mom. 1:2	36

Litteraturvetenskap

Litteraturen och dess historia från antiken till medeltiden Grundkurs. Mom. 1:4	36
---	----

Modevetenskap

Mode, lyx och konsumtion genom tiderna. Fristående kurs	37
---	----

Musikvetenskap

Musiken i historien 1900-talets konstmusik. Grundkurs. Mom. 3:4	37
---	----

Religionshistoria

Kyrkohistoria Fristående kurs. Mom. 2:2	37
---	----

Statsvetenskap

Hur styrs Sverige? Grundkurs. Mom. 1:4	38
Introduktions- och översikt kurs i internationella relationer Fristående kurs	38

Studiecirklar – språk

Inledning	39
Europarådets nivåskala för självbedömning	40
Arabiska	40
Engelska	41
Franska	42
Grekiska, nygrekiska	46
Italienska	46
Japanska	49
Kinesiska – mandarin	50
Latin med allmän språkkunskap	50
Portugisiska	51

Ryska	52
Spanska	53
Tyska	55

Övriga studiecirklar

Filmkunskap

Filmanalys: Auteurfilmer	57
--------------------------------	----

Filosofi

Vad innebär det att existera?	57
-------------------------------------	----

Historia

Mellanöstern – från korsfararna till IS	57
Från Alexander I till Putin	57
Hannah Arendt om våld, makt och Eichmann-rättegången	58
Släktforskning – grundkurs	58
Släktforskning – fördjupningskurs	58

Konsthistoria

Glas och keramik i Sverige	58
Stolta stad! Stockholms historia	58
Auktioner, auktions gods, antikviteter	59
Stockholms skulpturer	59

Litteratur

Shakespeare in English	59
Romantiken som litterär rörelse	59
Sex litterära klassiker	59
Höstläsning	59
På spaning i poesi	60

Matematik

Matematik för mor- och farföräldrar – fortsättningskurs Tredje terminen	60
Femte terminen	60
Sjunde terminen	60

Mångvetenskap

Homo Deus – människan som Gud eller en framtid att dela med självlärande datorer	60
--	----

Religionskunskap

De abrahamitiska religionerna	61
-------------------------------------	----

Sambälle

Integration – en fråga om kunskap	61
Rättsstaten och parallellsambädden – integration i praktiken	61

Skrivande

Kreativt skrivande	61
Att skriva sitt liv – grundkurs	62
Att skriva sitt liv – fördjupning	62

Anmälning villkor	63
--------------------------------	----

Medlemskap i Föreningen Senioruniversitetet i Stockholm

Senioruniversitetet är en ideell förening som bygger på volontärarbete. För att delta i Senioruniversitetets arrangemang krävs medlemskap i föreningen. Medlem kan du bli om du har fyllt 55 år och lämnat det aktiva arbetslivet. För år 2019 är medlemsavgiften 150 kr.

Medlemsavgiften är ingången till vårt stora utbud. Som betalande medlem får du kurskatalogen hemskickad inför kursläpp två gånger om året och våra nyhetsbrev. Nyhetsbrev skickas till din e-postadress.

Föreningens årsmöte är öppet för alla medlemmar och hålls varje år i mars månad.

Anmälan hösten 2019

Höstens program publiceras på www.senioruniversitetet.se fredag 16 augusti. Anmälningssperioden börjar den 20, 21 och 22 augusti vid olika klockslag för olika arrangemang. Bokningstiderna ser du på hemsidan under respektive arrangemang.

För att anmäla dig till ett arrangemang måste du ha ett användarkonto. Alla som har deltagit i ett arrangemang från hösten 2017 har ett användarkonto. Har du glömt ditt lösenord kan du få ett nytt på hemsidan under LOGGA IN.

Som ny medlem skapar du ett användarkonto:

1. Gå in på www.senioruniversitetet.se
2. Klicka på LOGGA IN högst upp till höger.
3. Klicka på *Skapa ett konto här*. Fyll i dina person- och kontaktuppgifter samt ett lösenord och godkänn våra anmälningvillkor.
4. Klicka på *Registrera*

Se till att dina kontaktuppgifter alltid är aktuella. Gör eventuella ändringar genom att logga in på *Mina sidor* och välj *Mina kunduppgifter*, uppdatera och klicka på SPARA.

På *Mina sidor* kan du se dina inbokade arrangemang, reservbokningar m.m. Där kan du också göra avbokningar och avanmälningar.

Du bör ha en unik e-postadress då all kommunikation, bekräftelse, kallelse och ev. faktura går till denna. Bokningssystemet kan inte hantera en e-postadress som du delar med någon annan medlem. Om du inte har anmält någon e-postadress på ditt användarkonto skickar vi information med vanlig post.

Eventuella ändringar från Senioruniversitetet meddelas via e-post, sms och på hemsidan.

Om ett arrangemang inte får tillräckligt antal deltagare, kan det ställas in. Då återbetalar vi inbetald avgift, självklart utan avbokningsavgift. Medlemsavgiften återbetalas ej. Vi reserverar oss också för eventuella ändringar i programmet.

För dig som inte har tillgång till internet

Du som inte har tillgång till internet kan anmäla dig med den posttalong som finns längst bak i den tryckta katalogen. Antalet platser för talonganmälningar är begränsat. Anmälan måste ha namnunderskrift för att vara giltig. Alla talonger registreras efter ankomstdatum.

Har du inte tillgång till *Mina sidor* kontakta kansliet för att uppdatera dina kontaktuppgifter, avboka arrangemang och avanmäla reservplatser.

Anmälningar per telefon, e-post eller personligen tas inte emot.

Vid fakturabetalning: Invänta alltid faktura från Svea Ekonomi innan du betalar.

Anmälningvillkor

Läs våra anmälningvillkor på sid. 63 och på www.senioruniversitetet.se

Boka för två!

Kom ihåg att du kan anmäla två personer i en och samma bokning på hemsidan.

Frågor och svar

Här hittar du svar på några av de vanligaste frågorna.

Fler frågor och svar hittar du på www.senioruniversitetet.se

Anmälan

Hur anmäler jag mig till ett arrangemang?

Det finns fullständig information på hemsidan. Har du inte tillgång till internet så fyller du i och skickar in posttalongen som finns längst bak i katalogen.

Kan jag anmäla mig till endast enstaka föreläsningar i en serie?

Nej, du anmäler dig till en hel serie, sedan avgör du själv vilka föreläsningar du önskar gå på.

Jag har anmält mig med posttalong, hur får jag besked om jag fått plats?

Vi meddelar dig snarast om du fått en plats, eller ej.

Reservplats

Jag ville boka mig på ett arrangemang men blev reserv. Vad betyder det och när kommer jag att få bekräftelse på om jag blivit antagen till arrangemanget?

Du har blivit placerad i kö och om och när en plats blir ledig så skickas bekräftelse och faktura till dig.

Trots att jag anmälde mig redan första dagen blev jag reserv. Varför blev det så?

Efterfrågan på vissa arrangemang är större än antalet platser vi kan erbjuda. Därför är söktrycket på en del arrangemang stort redan första dagen.

Jag har blivit placerad på reservlistan men har ångrat mig. Måste jag avanmäla reservplatsen?

Ja. Eftersom även anmälan som reserv är bindande, är det viktigt att du avanmäler reservplatsen om du inte längre vill gå på arrangemanget. Avanmäler du din reservplats innan det skickats ut någon bekräftelse på plats, debiteras du ingen avbokningsavgift.

I programarbetet för hösten 2019 har främst Kenneth Abrahamsson, Elisabet Attermark, Jane Bergstedt, Ingemar Björklund, Cecilia Bäcklander, Kristin Dahl, Catherine Dahlström, Christina Eidem, Eva Elfren, Ann-Marie Engback, Ia Envall, Peter Fagerlund, Lars Fant, Gösta Gahm, Monika Hammar Granberg, Elisabet Hermansson, Bo Irlblad, Ingvar Isfeldt, Erik Janson, Ingela Karlsson, Eva Klint, Anita Kruckenberg, Siv Leth, Agneta Lundén, Annika Mansnéus, Anders Mellbourn, Helga Messel, Britt Olofsdotter, Eva Palm, Ing-Marie Persson, Ulla Ravell, Crister Skoglund, Inga Ullén, Tove Faye-Wewle, Anders Yrgård och Lisa Öberg deltagit.

Avanmälan och avbokning

Hur avanmäler jag min reservplats?

Logga in på *Mina sidor* och välj *Mina reservplatser* och avanmäl den reservplats du inte önskar ha kvar.

Hur avbokat jag min plats?

Logga in på *Mina sidor* och välj *Mina arrangemang* och avboka det arrangemang du inte vill delta i.

Har du inte tillgång till internet så kontaktar du kansliet för att avboka din plats. Observera avbokningsavgifterna enligt våra anmälningsvillkor på sidan 63.

Betalning/Fakturafrågor

Hur betalar jag?

Enklast betalar du med bankkort när du bokar dig på hemsidan. Väljer du att betala mot faktura tillkommer en faktureringsavgift på 29 kr. Invänta alltid faktura som kommer med e-post eller vanlig post. Avsändare är *Svea Ekonomi AB*. *Betala inte på annat sätt!* Kontrollera din skräppost i mejlen så att din faktura inte gömmer sig där. Frågor gällande din faktura besvaras av Svea Ekonomi AB, www.svea.com

Kan jag på min faktura betala någon annans kursavgifter också?

Nej. Varje faktura är personlig och knuten till de arrangemang som du valt.

Hur betalar jag e-postfakturan?

Fakturan ligger som en bifogad fil i mejlet. Öppna filen och betala till Svea Ekonomi AB enligt instruktionerna.

Jag har aldrig fått min faktura, däremot skickades en kravfaktura till mig. Hur kommer det sig?

Det kan antingen bero på att vi har fel e-postadress eller att fakturan hamnat i din skräppost. Det kan också bero på att du inte observerat att *mejlet med faktura kommer från Svea Ekonomi* och inte från Senioruniversitetet. De flesta fakturorna skickas med e-post, men om de inte betalas så skickas en påminnelsefaktura med vanlig post till din folkbokföringsadress. Då tillkommer en påminnelseavgift på 60 kr.

Jag har fått inkassokrav.

Hur kommer det sig och vad gör jag nu?

Om fakturan och påminnelsefakturan inte betalats i tid, har ärendet skickats vidare till inkasso hos Svea Ekonomi AB. Vid frågor om ärendet, kontakta Svea Ekonomi AB, www.svea.com

Föreläsningsserier

Starka parfymer
undanbedes

Tisdagsföreläsningar

Förmiddagsserie

24/9 Birkas skepp – vikingatid på Östersjön

Föreläsare Jim Hansson, marinarkeolog, Sjöhistoriska museet och Thomas Magnusson, förläggare, Medströms bokförlag
Värd Britt Olofsdotter

1/10 Svalbard – Grönland, människan och naturen

Föreläsare Mart Marend, författare, fotograf och bokförläggare
Värd Ingemar Björklund

8/10 Hur nyanlända läkare får språkhjälp av kollegor

Föreläsare Ingela Tykesson, docent i svenska, Södertörns högskola
Värd Ingemar Björklund

15/10 Davos som global opinions- och kunskapsproducent

Föreläsare Christina Garsten, professor i socialantropologi, föreståndare Swedish Collegium for Advanced Study (SCAS), Uppsala
Värd Kenneth Abrahamsson

22/10 Periodiska systemet – från Paracelsus till Oganessian och från himmel till helvete

Föreläsare Sven Lidin, professor i oorganisk kemi, Centrum för analys och syntes, Lunds universitet
Värd Ingvar Isfeldt

29/10 Om att leva i ett övervakningssamhälle

Föreläsare Susanne Wigorts Yngvesson, professor i etik med systematisk teologi och mänskliga rättigheter, Enskilda Högskolan Stockholm
Värd Kenneth Abrahamsson

5/11 Systrarna von Hallwyl – tre kvinnoöden i en brytningstid

Föreläsare Annika Williams, konstvetare, intendent Hallwylska museet
Värd Inga Ullén

12/11 De första skandinaverna

Föreläsare Mattias Jakobsson, professor, institutionen för organismbiologi, Evolutionsbiologiskt Centrum, Uppsala universitet
Värd Ingvar Isfeldt

19/11 Våringar i kejsarens tjänst

ritade runor på Pireuslejonet i Venedig

Föreläsare Thorgunnur Snaedal, fil.dr i arkeologi och runexpert, Riksantikvarieämbetet
Värd Inga Ullén

26/11 Språket – mänsklighetens största uppfinning för artens och individens utveckling

Föreläsare Francisco de Lacerda, professor i fonetik, institutionen för lingvistik, Stockholms universitet
Värd Ingvar Isfeldt

Tid Tio tisdagar kl. 11.00–12.00:

24/9–26/11

Lokal Biografen Rigoletto, Kungsgatan 16

Avgift 700 kronor

Arrangemang nummer 192100

Eftermiddagsserie

24/9 Från krog till krog – svenskt uteätande under 700 år

Föreläsare Richard Tellström, docent i måltidskunskap och etnologi, Stockholms universitet
Värd Britt Olofsdotter

1/10 Lennart Hellsing och den runda formen – i liv och dikt

Föreläsare Susanne Hellsing, tidigare förlagsredaktör, Rabén & Sjögren
Värd Catherine Dahlström

8/10 Hur kan vi läsa kritiskt i dag?

Föreläsare Frida Beckman, professor i litteraturvetenskap, Stockholms universitet
Värd Catherine Dahlström

15/10 Vägen till ett fossilfritt samhälle – om klimat och omställning

Föreläsare Staffan Laestadius, professor emeritus i industriell utveckling, Kungliga Tekniska högskolan
Värd Kenneth Abrahamsson

22/10 Perspektiv på barn i historien

Föreläsare Eva Österberg, professor i historia, Lunds universitet
Värd Crister Skoglund

29/10 Människoöden i Sverige under andra världskriget

Föreläsare Henrik Berggren, fil.dr i historia och författare
Värd Crister Skoglund

5/11 Att dricka med gudarna

– om förhistoriskt öl och mjöd

Föreläsare Jens Heimdahl, fil.dr i kvartärgeologi, Arkeologerna, Statens historiska museer
Värd Inga Ullén

12/11 Supersymmetri

– går den teorin att bevisa?

Föreläsare Tord Ekelöf, professor emeritus i partikelfysik, Uppsala universitet
Värd Ingemar Björklund

19/11 En etikprofessors vedermödor

Föreläsare Torbjörn Tännsjö, professor emeritus i praktisk filosofi, Stockholms universitet
Värd Catherine Dahlström

26/11 Bauhausskolan – en smältdegel av ofta motstridiga idéer

Föreläsare Kerstin Wickman, professor emerita i designhistoria och hedersledamot av Kungl. Akademien för de fria konsterna
Värd Britt Olofsdotter

Tid Tio tisdagar kl. 13.30–14.30: 24/9–26/11

Lokal Biografen Rigoletto, Kungsgatan 16

Avgift 700 kronor

Arrangemang nummer 192110

Arkitektur

Stockholmskyrkornas hemligheter V

Likt dolda Da Vinci-koder bär våra kyrkor på hemligheter. Kyrkorna vittnar om den svenska historien, med kungar och drottningar, katastrofer och plötslig rikedom, liv och död, kärlek och hopp. De finns där: symbolerna, de glömda betydelseerna, minnena och spåren av människor och deras liv under många hundra år. Landets ledande experter guidar oss genom förbannelser, stormaktstida krig, relikier och mordmysterier.

Denna termin blandar vi föreläsningar med guidade visningar. Våra huvudciseroner är Thomas Magnusson, förläggare, Medströms bokförlag och Ingrid Sjöström, docent i konstvetenskap, Stockholms universitet. Vid flera tillfällen medverkar ytterligare experter.

Max 30 deltagare per grupp.

Med reservation för eventuella ändringar.

19/9 Kyrkobyggnaderna – andliga rum och en viktig del av vårt kulturarv

Föreläsare Andreas Holmberg, biskop Stockholms stift och Kristina Ljunggren, domkyrkokaplan

Grupp 1–4 kl. 14.00–15.45

Lokal Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41

26/9 Ridderholmskyrkan

– när kungarna valde gravkyrka

Grupp 1 och 2 kl. 13.00–14.00

Grupp 3 och 4 kl. 14.15–15.15

Mötesplats Huvudentrén, Birger Jarls torg, Ridderholmen

3/10 Sankt Sava – en serbisk-ortodox kyrka

Föreläsare Fader Misha Jaksic, ortodox samordnare på Sveriges kristna råd och Dušan Raković, vikarierande biskop

Grupp 1 och 2 kl. 13.00–14.00

Grupp 3 och 4 kl. 14.15–15.15

Mötesplats Bägerstavägen 68, Enskede Gärd, t-bana Enskede gård

10/10 Storkyrkan – en medeltida tegelkyrka i ny skrud

Föreläsare Kristina Ljunggren, domkyrkokaplan

Grupp 1–4 kl. 13.00–14.30

Mötesplats Huvudentrén, Trångsund 1, Gamla stan

17/10 Modernismens kyrkor – en arkitektonisk höjdpunkt

Föreläsare Emilie Karlsmo, fil.dr i konstvetenskap, Uppsala universitet

Grupp 1–4 kl. 14.00–15.45

Lokal Sändersalen, ABF-huset, Sveavägen 41

24/10 Söderledskyrkan – en väldig borg i Farsta

Föreläsare Emilie Karlsmo

Grupp 1 och 2 kl. 13.00–14.00

Grupp 3 och 4 kl. 14.15–15.15

Mötesplats Lingvägen 149, Farsta, t-bana Hökarängen

31/10 Stockholms stora moské – från kraftstation till sunnimuslimsk högborg

Föreläsare Mahmoud Khalifi, imam

Grupp 1 och 2 kl. 13.00–14.00

Grupp 3 och 4 kl. 14.15–15.15

Mötesplats Kapellgränd 10, t-bana Medborgarplatsen

Programansvarig Britt Olofsdotter

Tid Sju torsdagar 19/9–31/10

Avgift 900 kr, vissa entréavgifter tillkommer

Grupp 1 *Arrangemang nummer* 192120

Grupp 2 *Arrangemang nummer* 192130

Grupp 3 *Arrangemang nummer* 192140

Grupp 4 *Arrangemang nummer* 192150

Arkitektur så in i Norden

Det finns mycket som förenar arkitektur och samhällsbyggande i de nordiska länderna, men också stora skillnader. Arkitekturen har utvecklats i ett växelspel mellan internationella strömningar och den regionala situationen och kulturarvet. Vi gör några nedslag i respektive lands arkitekturhistoria med tyngdpunkten på de senaste hundra åren. I en avslutande paneldiskussion fokuserar vi på beställarens och arkitektens roll och ansvar för att skapa en god byggnadskultur.

6/11 Svensk arkitektur – bättre än sitt rykte

Föreläsare Martin Rörby, fil.dr i arkitekturhistoria, senior rådgivare, Birthe och Per Arwidssons stiftelse

13/11 Nordisk arkitektur – likheter och skillnader

Föreläsare Claes Caldenby, professor emeritus i arkitektens teori och historia, Chalmers tekniska högskola

20/11 Finsk arkitektur – i hjältarnas strålgång och skugga

Föreläsare Rasmus Waern, arkitekt SAR/MSA och arkitekturkritiker, Wingårdhs

27/11 Dansk arkitektur – från klassisk modernism till parametrisk design

Föreläsare Peter Thule Kristensen, professor i Byggningskunst og Design, Kunstakademiet Köpenhamn, arkitekt MAA

4/12 Norsk arkitektur – små sånger och stora körverk

Föreläsare Staffan Bengtsson, tv-producent och designkritiker

11/12 Hur skapar vi god arkitektur?

Paneldiskussion med fokus på beställarens och arkitektens roll och ansvar.

Medverkande

Lotta Andersson, strategisk fastighetsutvecklare, Akademiska hus

Torleif Falk, stadsarkitekt, Stockholms stad
Tatjana Joksimović, arkitekt SAR/MSA, ordförande Sveriges arkitekter och planchef, Länsstyrelsen, Stockholm

Martin Rörby, fil.dr i arkitekturhistoria, senior rådgivare, Birthe och Per Arwidssons stiftelse
Samtalsledare Britt Olofsdotter, arkitekt SAR/MSA, vice ordförande Senioruniversitetet i Stockholm

Programansvariga Britt Olofsdotter och Tove Faye-Wewle

Tid Sex onsdagar kl. 12.30–14.15: 6/11–11/12

Lokal Z-salen, ABF-huset, Sveavägen 41

Avgift 600 kr

Arrangemang nummer 192160

Film

Filmklassiker och eftersamtal på Bio Capitol

Begreppet filmklassiker har ingen entydig innebörd. Det är ofta filmer som speglar mänskliga problem och präglas av tidlöshet. Klassiska filmer förknippas ofta med erkända regissörer och manusförfattare som skapat filmer av hög kvalitet och fått erkännande vid olika filmfestivaler. Det är också filmer som bidrar till begrepp och metaforer för att förstå betydande samhällsförändringar, politiska omvälvningar och krigsverkningar men också nära relationer mellan människor, kärlek och hat, makt, underordning och frigörandets kraft. Syftet med serien är att ge möjlighet till samtal och reflektioner med filmkunniga personer.

I höstens filmval ges musikens roll i filmerna särskild uppmärksamhet.

30/9 Orfeu Negro – Marcel Camus, Brasilien/Frankrike/Italien, 1959

Marcel Camus färgsprakande och livfulla tolkning av Orfeusmyten tar plats i Rio de Janeiros slum under den stora karnevalen. *Orfeu Negro* har gjort avtryck i såväl film- som musikhistorien med sina bossanova-rytmer. Vinnare av Guldpalmen i Cannes och både Oscar och Golden Globe för bästa utländska film.

7/10 Tommy – Ken Russel, Storbritannien, 1975

Den klassiska The Who-musikalen om Tommy, sonen till en försvunnen krigsveteran, som förlorar sina sinnen efter en traumatisk upplevelse i barndomen. Han lyckas dock mirakulöst åter skapa sina sinnen. Rockoperan *Tommy* nominerades till två Oscars och medverkar gör Eric Clapton, Elton John och Tina Turner – utöver The Who själva.

14/10 En kärlekshistoria

– Roy Andersson, Sverige, 1970

Roy Anderssons mästerverk om den trevande och uppslukande första kärleken och de vuxnas misslyckanden och olycka. Musiken är skriven av Björn Isfält och framförd av *Atlantic Ocean*, sedermera *Fläsket Brinner* och med sång av Anita Lindblom.

21/10 8½ – Federico Fellini, Italien, 1963

Regissören Guido Anselmi har drabbats av en omöjlig skrivkramp och har höga krav på sig själv och omgivningen. Han får inspiration från drömmarnas värld för att kunna skapa sin nya film och möta världen. Med 8½ vann Fellini sin tredje Oscar för denna genuina filmklassiker med musik av Nino Rota.

28/10 Den tredje mannen

– Carol Reed, Storbritannien, 1949

Orson Welles spelar Harry Lime och Joseph Cotten hans barndomsvän Holly Martins i denna klassiska film noir-thriller med sitt välkända musiktema. Författaren Martins ska träffa Lime i Wien men möts av beskedet att denne omkommit i en mystisk bilolycka. Han jagar Limes spöke genom Wiens trånga gränder och mörka kloaksystem, på jakt efter sanningen.

4/11 Score: A Film Music Documentary

– Matt Schrader, USA, 2016

Hollywoods främsta kompositörer ger en inblick i några av filmhistoriens mest välkända soundtrack. Oscarsbelönade mästare som Hans Zimmer, Randy Newman, Danny Elfman och John Williams berättar om sitt skapande. Serien avslutas med denna dokumentär och ett gemensamt samtal om filmer där musiken spelat roll.

Programansvariga Kenneth Abrahamsson och Ingemar Björklund

Tid Sex måndagar kl. 9.30–12.00: 30/9–4/11

Lokal Bio Capitol, Sankt Eriksgatan 82

Avgift 800 kr

Arrangemang nummer 192170

Historia

Stockholms historia I – det gamla Stockholm

Föreläsningsserien går över två terminer och skildrar Stockholms historia. Under den första terminen följer vi stadens utveckling från dess början fram till dess att den moderna staden börjar växa fram runt sekelskiftet 1800.

Vi får en inblick, bland mycket annat, i stadsplanering från grundandet och utbredningen under 1600-talet, skråväsendets framväxt under medeltiden, borgmästarnas och rådmännens arbete, brottsligheten under stormaktstiden och köpmännens villkor under frihetstiden. Stockholm sätts också in i de storpolitiska sammanhangen, som när Gustav Vasa ville bygga upp en stark stat i Sverige – med Stockholm som den viktigaste pusselbiten.

18/9 Stockholms historia – de långa linjerna

Stockholms historia är på många sätt ihopkopplad med både Europas och Sveriges historia, särskilt rörande stadsplanering och arkitektur, vilket vi kan se i de långa linjerna från medeltiden till i dag.

25/9 Medeltidens Stockholm

Stockholms historia börjar före stadens grundande, eftersom det funnits människor här långt innan det blev en stad. Staden växer fram under 1200-

talet och kommer under flera hundra år att styras av borgmästare och råd, som ser till att staden fungerar.

2/10 Medeltidens myller och mötesplatser

Även om den medeltida staden inte var stor jämfört med i övriga Europa, så fanns det olika människor, som på olika sätt behövde leva tillsammans i staden: de tyska köpmännen, de inhemska hantverkarna och stadens alla kvinnor.

16/10 Stockholm blir huvudstad

Under 1600-talet förändras staden påtagligt – med en stor expansion och byggande av de många palatsen, samtidigt som även styret behöver förändras. Detta hänger ihop med att Stockholm blir huvudstad i Sverige under 1600-talet.

23/10 Brottslingar och långväga resenärer under 1600- och 1700-talen

Till Stockholm kommer under 1600- och 1700-talen många människor, både brottslingar och fredliga besökare. Dessa båda grupper har lämnat spår efter sig i domböcker och reseskildringar som beskriver staden på ett annat sätt än de vanliga källorna gör.

6/11 Vardagsliv i frihetstidens Stockholm

Hur levde de vanliga stockholmarna under frihetstiden? De försökte försörja sig bland annat som köpmän i någon av stadens handelsassocier. Bland stockholmarna växte också ett nytt intresse fram – nämligen att läsa böcker. Men de var dyra och svåra att få tag på och ibland till och med farliga!

Rekommenderad litteratur Lars Ericson Wolke, *Stockholms historia*, 2018

Föreläsare Niklas Ericsson, fil.dr i historia, Stockholms universitet

Programansvarig Ingela Karlsson

Tid Sex onsdagar kl. 10.00–11.45:

18/9–2/10, 16/10, 23/10, 6/11

Lokal Palmesalen, ABF-huset, Sveavägen 41

Avgift 600 kr

Arrangemang nummer 192180

Konst

Nutida konst Se konst med nya ögon

Är det här konst? Vad vill konstnären säga oss? Följ med på vår serie om nutida konst och konsthantverk så får du kanske svar och garanterat nya idéer om konsten av kunniga guider. Vi börjar med en spännande föreläsning av konstnären Peter Johansson, sen får vi följa hur verk blir skulptur hos skickliga konstgjutare. Vi ser konsthantverk på Gustavsbergs Konsthall och på

Artipelag ges en stor utställning med italienaren Piero Fornasetti. Vi stiftar bekantskap med konstnären Niki Lindroth von Bahr på Färgfabriken och sist besöker vi Kungliga Konsthögskolan och bjuds på visningar och diskussioner med lärare och elever.

Max 30 deltagare.

Med reservation för eventuella ändringar.

18/9 Favorit i repris

Den internationellt uppmärksammade konstnären Peter Johansson är också en högt uppskattad föreläsare. Även i höst tar han med oss på en intressant färd om konst, konstsyn och sitt eget konstnärskap.

Tid kl. 13.30–15.30 Obs! tiden

Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Cambridge

25/9 och 26/9 Kära bekanta

De finns runt omkring oss, i parker och på torg, de kända skulpturerna som gjutits i Skandinaviens äldsta konstgjuteri. Nu är vi inbjudna till Herman Bergmans konstgjuteri som startades redan 1895, där man framställt Milles *Orpheus* och Bror Hjorts *Näckens polska* bland många andra.

Föreläsare och guider vd Leif Sjölin och styrelseordförande Tomas Broman

Tid kl. 17.00–18.30, visningarna sker i halvgrupp

Adress H. Bergmans konstgjuteri, Sandsborgsvägen 44 C, Enskede, t-bana 18 mot Farsta strand, station Skogskyrkogården

2/10 Konsthantverk i fabriken

En av Europas ledande konsthallar för konsthantverk har nyligen öppnats i en tom fabrikslokal i Gustavsberg. Konsthallen är dessutom den enda i Sverige för samtida konsthantverk. Här kan man lära sig mer om konsthantverksindustrins historia och ta del av många konstnärers reflektioner.

Tid kl. 13.30–15.00

Guide Evelina Hedin, konsthallschef

Adress Gustavsbergs konsthall, Odelbergs väg 9, Gustavsberg. Buss 474 från Slussen till Farstaviken, Gustavsberg. Därefter 5 minuters promenad.

9/10 Artipelag – ansikten vi sett

Vi känner igen hans populära tallrikar med vackra ansikten, men konstnären själv Piero Fornasetti från Milano är kanske inte lika känd för oss. På Artipelag visas nu en stor utställning med hela hans produktion av måleri, grafik, teckningar, möbler och designföremål.

Föreläsare och guide Bo Nilsson, konsthallschef

Tid kl. 13.30–15.00

Adress Artipelagsstigen 1. Buss 474 från Slussen till Gustavsbergs centrum, byte till buss 468, hållplats Hälludden.

17/10 Spännande och rörligt på Färgfabriken

Konstnären och animatören Niki Lindroth von Bahr ägnas en stor separatutställning på Färgfabriken. Vi får stifta bekantskap med ett mångsidigt konstnärskap som bl.a. omfattar scenografi, skulptur och animationer. Hon presenterar ofta en sorts moderna melankoliska fabler där djur agerar. Dessutom är det världspremiär för en ny film.

Guide utställningens curator

Tid kl. 13.30–15.00 Obs! torsdag

Adress Lövholmsbrinken 1. Tvärbanan, hållplats Trekanten/t-bana Liljeholmen

23/10 Konsten i framtiden

Vi avslutar vår serie med ett besök på Kungliga Konsthögskolan på Skeppsholmen. Där visas vi runt i verkstäder och ateljéer och får också information om de olika utbildningarna. Sen deltar vi i en diskussion med elever och lärare – vart är konsten på väg? Hur ser framtiden ut för de unga konstnärerna? Enkel förtäring till självkostnadspris.

Föreläsare och guide Åsa Andersson, forskningskoordinator

Tid kl. 14.00–16.30 Obs! tiden

Adress Flaggmansvägen 1, Skeppsholmen.

Buss 65.

Programansvarig Tove Faye-Wevle och Erik Janson

Tid Tre onsdagar kl. 13.30–15.00:

18/9 (tid se ovan), 2/10, 9/10, 17/10 (tor), samt 25/9 (ons) och 26/9 (tor) kl. 17.00–18.30 och 23/10 kl. 14.00–16.30

Avgift 950 kr, exkl. entréavgifter

Arrangemang nummer 192190

Konst och design i höstens aktuella utställningar på de stora institutionerna

Vi besöker utställningar på Waldemarsudde, Millesgården, Moderna Museet, Nationalmuseum och Liljevalchs konsthall. Välj dag, tid och arrangemangnummer efter schemat.

Max 25 deltagare per grupp.

Med reservation för eventuella ändringar.

1. Waldemarsudde 16, 17, 18 oktober

Prerafaeliterna och Norden samt *Nattlogik*

Edward Burne-Jones var en av konstnärerna bland de så kallade prerafaeliterna från senare delen av 1800-talet i England. Han arbetade också nära William Morris i det som har kommit att kallas Arts & Crafts-rörelsen, som i sin tur betraktas som en föregångare till mycket av den moderna formgivningen och arkitekturen i både Europa och USA. Utställningen visar även dess

inflytande på skandinavisk konst, design och arkitektur.

Meta Isaeus-Berlins konst omfattar måleri och installationer med oväntade perspektivförskjutningar – en blandning av realism och symbolik. *Nattlogik* kallas några av hennes verk.

Föreläsare Göran Stähle/Cecilia Gottfridsson, konstpedagoger

2. Millesgården 23, 24, 25 oktober

Bortom vår horisont

Hilma af Klint, Tyra Kleen och Lucie Lagerbielke är tre kvinnliga konstnärer som hade stort, rent av uppslukande, intresse för andligt sökande, som t.ex. ockultism, teosofi, antroposofi och spiritism. De var alla verksamma under decennierna kring förra sekelskiftet. När ett antal stora målningar av Hilma af Klint ställdes ut på Guggenheimmuseet i New York, fick hennes verk stor uppmärksamhet.

I utställningen presenteras de tre konstnärerna och deras säregna, djupt personliga och på många sätt nyskapande konst.

Föreläsare Göran Stähle/Karin Olsson Trollmo, konstpedagoger

3. Moderna Museet 6, 7, 8 november

Mud Muses och *Carl Fredrik Reutersvärd*

I gruppställningen *Mud Muses* visas verk av ett tiotal internationella konstnärer. Det gemensamma temat är relationen mellan konsten och teknologin och relationen mellan människan och omvärlden.

Carl Fredrik Reutersvärd presenteras med verk från sitt konstnärsliv som omfattar sju decennier. Poetisk, mångtydig, esoterisk, men också lekfull, är epitet som ofta nämns i samband med hans konst.

Föreläsare Göran Stähle/Staffan Redin, konstnär

4. Liljevalchs konsthall 13, 14, 15 november

Helene Billgren

Helene Billgren är utbildad på Konsthögskolan Valand i Göteborg och hade sin första utställning 1985.

Vi får se ett stort urval av hennes rikt varierade konstnärskap, som objekt, grafik, teckningar, installationer – och inte minst de senaste årens expressiva måleri. Hennes konst kan med fog sägas vara ett konstnärligt äventyr med både styrka och bräcklighet, humor och allvar.

Föreläsare Göran Stähle/ Karin Olsson Trollmo

5. Nationalmuseum 20, 21, 22 november

Kultur och politik – efter murens fall

I år är det 30 år sedan Berlinmuren föll. Utställningen tar fasta på skiftet mellan 1980- och 1990-tal som en historisk brytpunkt med teman som frihet, befrielse och gränsupplösning. Populär- och finkultur blandas – konst, affischer, design

och mode exponeras. Det blir en spännande konstupplevelse från en tidigare epok, som ändå känns mycket nära.

Föreläsare Helén Hallgren Archer, intendent på Nationalmuseum/Staffan Redin

Producent Helén Hallgren Archer

Programansvariga Erik Janson

och Tove Faye-Wevle

Avgift 950 kr, exkl. entréavgifter

Anmäl dig endast till en av de åtta grupperna!

Tid Fem onsdagar 16/10, 23/10, 6/11, 13/11, 20/11

kl. 11.15–12.45 *Arrangemang nummer* 192200

kl. 13.30–15.00 *Arrangemang nummer* 192205

kl. 15.15–16.45 *Arrangemang nummer* 192210

Tid Fem torsdagar 17/10, 24/10, 7/11, 14/11, 21/11

kl. 11.15–12.45 *Arrangemang nummer* 192215

kl. 13.30–15.00 *Arrangemang nummer* 192220

kl. 15.15–16.45 *Arrangemang nummer* 192225

Tid Fem fredagar 18/10, 25/10, 8/11, 15/11, 22/11

kl. 11.15–12.45 *Arrangemang nummer* 192230

kl. 13.30–15.00 *Arrangemang nummer* 192235

Litteratur

Kvinnor i svensk teater

Kvinnors situation på teatern har varit mycket debatterad på senare tid. Här lär vi känna den svenska teaterhistorien genom kvinnorna, från 1700-talet och framåt. Serien rör teaterkvinnor som blev framgångsrika divor, likväl som lågbetalda figuranter. Vi undersöker kvinnors strategier för att slå sig in på männens domäner, som dramatiker, regissörer och teaterdirektörer. Teatern kommer att sättas i sin historiska kontext och vi kommer att diskutera repertoar, genrer och olika medier, som scen, radio och film. Förutom teaterhistorisk litteratur, kommer deltagarna att stifta bekantskap med dramatik, skådespelarmemoarer och biografier.

19/9 Divornas tid

26/9 De kvinnliga dramatikerens tidevarv

3/10 Den nya tidens skådespelerskor

10/10 Kvinnliga chefer, regissörer och influencers

24/10 Yrkeskvinnor inom olika medier

31/10 Deltagarnas favoriter

Föreläsare Héléne Ohlsson fil.dr i teatervetenskap, Stockholms universitet

Programansvarig Catherine Dahlström

Tid Sex torsdagar kl. 14.00–15.45:
19/9–10/10, 24/10–31/10
Lokal Palmesalen, ABF-huset, Sveavägen 41
Avgift 600 kr
Arrangemang nummer 192240

Litterär salong på Bagdad Café

Vilka böcker ger intryck i mediebruset? I vår nya litterära salong stiftar vi bekantskap med författarskap i olika genrer, länder och tidsepoker. Tre måndagseftermiddagar samtalar förläggaren Svante Weyler med författare till tre uppmärksammade böcker.

28/10 Anita Goldman och dokumentärromanen *Om stenarna kunde tala i Palma de Mallorca*, som skildrar ett trehundra år av lägset skeende då inkvisition, tvångskonvertering och avrättningar utplånade allt judiskt liv på Mallorca.

25/11 Henrik Berggren och den första delen i trilogin *Landet utanför* om Sverige, andra världskriget och den konfliktfyllda neutraliteten.

9/12 Elisabeth Åsbrink och *Orden som formade Sverige*, en resa genom den svenska historien som den speglas i och formas av talesätten – från den (kungliga) svenska avundsjukan till #metoo.

Programansvariga Cecilia Bäcklander och Catherine Dahlström

Tid Tre måndagar kl. 14.30–16.30:
28/10, 25/11, 9/12

Lokal Bagdad Cafés salong, Medelhavsmuseet, Fredsgatan 2

Avgift 700 kr, inkl. kaffe och kaka
Arrangemang nummer 192250

Bokens tillkomst och mottagande

När vi läser har vi en känsla av direktkontakt med författaren. Så enkelt är det dock inte. Flera mellanhänder har haft del i bokens tillkomst och senare i hur den tas emot. Vi kommer att stifta bekantskap med de som påverkar, både vilka böcker som överhuvudtaget kommer i tryck, hur de ser ut, hur de marknadsförs och hur de bedöms på kultursidorna.

7/11 Förläggarens roll i historiskt perspektiv

Föreläsare Jonas Modig, tidigare bl.a. vd för Svenska Bokförläggareföreningen och för Bonnierförlagen

14/11 Vilken betydelse har förlagsredaktören för textens utformning?

Föreläsare Nina Eidem, förläggare skönlitteratur (Natur & Kultur) och Elin Sennerö Kaunitz, förläggare facklitteratur (Atlantis)

21/11 Intresset för andra språkområden och översättarens roll

Samtal mellan Daniel Gustafsson Pech (ungerska) och John Swedenmark, tidigare kulturredaktör på tidningen Arbetet (isländska)

28/11 Hur ska boken se ut?

Formgivningens historia och betydelse

Föreläsare Alexandra Borg fil.dr i litteraturvetenskap, Uppsala universitet och Nina Ulmaja prisbelönt bokformgivare, tidigare designansvarig på Albert Bonniers förlag

5/12 Marknadsföringens betydelse och bokhandelns roll

Föreläsare Olle Lidbom, kommunikationschef på Norstedts Förlagsgrupp och Helena Landberg, Gamla stans bokhandel

12/12 Hur vet vi vad vi ska läsa?

Litteraturkritikens roll i dag

Föreläsare Annina Rabe, litteraturkritiker och kulturjournalist

Programansvarig Catherine Dahlström

Tid Sex torsdagar kl. 11.45–13.30: 7/11–12/12

Lokal Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41

Avgift 600 kr

Arrangemang nummer 192260

Resenärer i litteraturen

Där gräset är grönnare – följ med på en resa över olika kontinenter med hjälp av forskningsresande, äventyrare, emigranter, författare och poeter!

11/11 Pionjärer, poeter och flodfarare

Utifrån tre av sina böcker berättar föreläsaren dels om utforskarna Mary Wollstonecraft, Mary Kingsley, Isabella Bird och Alexandra David-Néel, dels om egna resor till exotiska språk och besjunga floder.

Föreläsare Nina Burton, författare och fil.dr i litteraturvetenskap, ledamot av Samfundet De Nio och Vetenskapsakademien

18/11 Edita Morris – världsberömd svensk fredsförfattare

Edita Morris (1902–1988) blev världsberömd för sin roman *Hiroshimas blommor*. Hon var ständigt på resande fot och skrev romaner, noveller och artiklar, oftast på engelska, om stora internationella frågor som Vietnamkriget, folk-mordet i Indonesien, juntan i Grekland, fattigdomen i Latinamerika, miljöförstörelse och kärnvapen.

Föreläsare Monica Braw, författare och fil.dr i japansk historia. Hennes biografi *Jorden är vårt hem. Edita Morris och hennes tid* utkom 2018.

25/11 Jerusalem av Selma Lagerlöf.

Om romanens bakgrund och tillblivelse

Jerusalem utkom i två delar, den första 1901 och den andra 1902. Lagerlöf utgår i detta verk från en sann händelse. År 1896 lämnade närmare 40 människor en socken i Dalarna för att resa till Jerusalem och invänta den nya Messias.

Föreläsare Susanne Nyman, kulturvetare och tidigare ordförande i Selma Lagerlöf-sällskapet.

2/12 "Res aldrig med någon du inte älskar!"

Hemingway förflyttade sig uppenbarligen alltid i sällskap med föremålet för sin kärlek. Föreläsaren kommer att presentera hans och andra litterära nobelpristagares tankar om avfärder, resor och hemkomster i dikt och prosa.

Föreläsare Patrik Schylström, bibliotekarie, Stockholms stadsbibliotek

9/12 Linnéaposteln Daniel Rolanders äventyrliga resa till Surinam

Döda eller levande, alla Linnés utsända blev nationalhjältar – utom Rolander, den kanske mest betydande av dem. Humor och vetenskap tillsammans kunde ha gjort hans sydamerikanska rapportbok till en bestseller, men så blev det inte. Boken är översatt i utdrag under titeln *Ur regnskogens skugga*.

Föreläsare Arne Jönsson, professor i latin vid Lunds universitet och översättare

16/12 Äventyr på riktigt.

Om Sven Hedins resor i Centralasien

Föreläsaren har i sina böcker tecknat ett mångfacetterat porträtt av en berömd upptäcktsresande och en svensk nationalhjärte.

Föreläsare Axel Odelberg, journalist och författare

Programansvarig Eva Palm

Tid Sex måndagar kl. 14.00–15.45: 11/11–16/12

Lokal Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41

Avgift 600 kr

Arrangemang nummer 192270

Medicin och hälsa

Teknik för livet

Hur har den medicinska tekniken utvecklats? Och vad betyder det för sjukvården och patienterna i dag? Nedslag i historien och blick på framtiden inkluderas.

24/9 Den tidiga medicintekniska utvecklingen

Utvecklingen av sjukvården från en tid då sjukdomar ansågs bero på omsättningen av de fyra olika kroppsvätskorna beskrivs. Denna teori utvecklades under den egyptiska eran och av de gamla grekerna. Detta var den ledande teorin ända fram till början på 1800-talet.

1/10 Utvecklingen från standardröntgen till nya bildmetoder

Från år 1895, då W.C. Röntgen gjorde sin banbrytande upptäckt, har det skett en otrolig utveckling av de bildgivande metoderna som lett till dagens rutinmetoder inom sjukvården. Vi beskriver de tekniska principerna och vad dessa metoder har betytt för sjukvården och patienterna.

8/10 Genetik och data om proteiner öppnar nya vägar inom vården

De bildgivande metoderna har en gemensam svaghet, vilket är att bilderna visar förändringar som innebär att sjukdomar redan har uppstått. Genetik och proteomik dvs. undersökning av struktur och funktion hos stora mängder data om proteiner, kan ge oss en bild av en sjukdom som är så tidig att vi kanske kan bromsa sjukdomen eller helt förebygga den och skraddarsy en behandling.

22/10 Diagnostik och behandling som en integrerad enhet

Diagnostiken av sjukdomar är viktig. Viktigast är dock att vi behandlar patienten. Föreläsningen tar upp exempel på hur diagnostik och behandling blir mer och mer integrerade med hjälp av sensorer, stamceller och robotteknik. Under en behandling måste man snabbt kunna avgöra om behandlingen lyckats eller om förändringar måste göras.

29/10 Individbaserad behandling

Vi är i början av en "revolution" inom sjukvården där många olika metoder integreras för diagnostik och behandling. Dessa metoder bygger på en djupare förståelse av den mänskliga biologin och dess funktion. Föreläsningen beskriver de viktigaste trenderna inom den så kallade precisionsmedicinen.

5/11 Vilken sjukvård och teknik kan vi förvänta oss om 100 år?

De stora framstegen de senaste 60 åren inom medicinsk teknik innebär en allt snabbare utvecklingstakt av ny teknik och nya metoder inom sjukvården. Ett försök till framtidsvy om hundra år kommer att ges.

Föreläsningsserien sammanfattas i skriftligt material och litteraturtips för självstudier ges.

Föreläsare Bengt Nielsen, fil.dr i fysik, Linköpings universitet och tidigare forskningschef vid GE Healthcare

Programansvarig Siv Leth

Tid Sex tisdagar kl. 10.45–12.30:

24/9–5/11, ej 15/10

Lokal Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41

Avgift 600 kr

Arrangemang nummer 192280

Sjuk eller frisk? Behöver jag en diagnos?

Serien handlar om begreppet diagnos, innebörd, omfattning och tillämpning samt gränser mellan sjukdom och hälsa. För individen kan en diagnos betyda både en lättnad men också ett hot. Är man sin diagnos, sin sjukdom eller sin funktionsnedsättning? För samhället har diagnoser en central roll inom skola, vård, omsorg och arbetsliv.

12/11 Sjukt och friskt – var går gränsen och behövs diagnoser?

Behov och betydelsen av diagnoser diskuteras. Exempel ges på olika diagnossystem.

Föreläsare Peter Allebeck, professor i socialmedicin, Karolinska institutet och huvudsekreterare vid Forte

19/11 Störningen: adhd, pillren och det stressade samhället

Antalet barn med adhd-diagnos har ökat kraftigt de senaste decennierna och nu ökar diagnosen även bland vuxna. Drivkrafter, tidsanda och läkemedelsindustrins roll avhandlas.

Föreläsare Katarina Bjärvall, vetenskapsjournalist och författare

26/11 Psykiatriska diagnoser i historisk belysning

De psykiatriska diagnosernas historia och om mötet mellan vetenskapliga och folkliga föreställningar om psykisk sjukdom på 1800-talet.

Föreläsare Cecilia Riving, fil.dr och forskare i historia, Lunds universitet

3/12 Diagnosers betydelse inom försäkringsmedicin

Samband mellan diagnos, symptom, funktion, arbetsförmåga och sjukskrivning vid tillämpning inom socialförsäkringen för olika yrkesverksamma grupper.

Föreläsare Kristina Alexanderson, professor i socialförsäkring, Karolinska institutet

10/12 Diagnosen njursvikt och samspelet läkare, teknik och patient

Kunskap om njurarnas funktionssätt, olika behandlingsformer samt vilka krav som ställs på patienten för framgångsrik behandling.

Föreläsare Astrid Seeberger, forskare, Karolinska universitetssjukhuset

17/12 När patienten blir sin egen läkare – om Quantified Self-rörelsen

Allt fler mäter sina egna hälsovärden – både friska och sjuka. Tar patienten över en del av läkarens uppgifter med hjälp av ny teknik? Vilka är erfarenheterna av Quantified Self-rörelsen och vad krävs av en kompetent patient?

Föreläsare Sara Riggare, doktorand vid Karolinska institutet

Programansvarig Kenneth Abrahamsson
Tid Sex tisdagar kl. 10.15–12.00: 12/11–17/12
Lokal Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41
Avgift 600 kr
Arrangemang nummer 192290

Musik

Olle, Beppe och Cornelis i den svenska visrenässansen

Efter andra världskriget öppnas dörrarna mot omvärlden och nya vindar blåser in i svensk kultur. Optimism och frihetskänslor spirar. Det moderna välfärdssamhället tar form. Men i kalla krigets skugga växer oro för kärnvapenkrig och kritiken mot västvärlden tilltar. I denna ambivalenta tidsanda träder en ny generation vispoeter fram som kommer att förnya visbegreppet. Olle Adolphson, Beppe Wolgers och Cornelis Vreeswijk representerar tre olika utvecklingsspår i den svenska visrenässansen. Föreläsningsserien följer deras livsresa och konstnärliga vandring genom ett Sverige i förvandling.

11/9 Okända djur

Olle och Beppe i naivismens 50-tal

18/9 Ballad på en soptipp

Cornelis bryter in i svensk tradition

25/9 En gång i Stockholm

Beppe's hipa 60-tal

2/10 Det ligger ett land långt borta

Ensamseglaren Olle

9/10 Somliga går med trasiga skor

Cornelis i revolvernas tid

16/10 Folia

Tre vandringsmän på väg

Föreläsare Johanna Broman Åkesson, fil.dr i musikvetenskap, Stockholms universitet
Programansvarig Anita Kruckenberg
Tid Sex onsdagar kl. 13.00–14.45: 11/9–16/10
Lokal Z-salen, ABF-huset, Sveavägen 41. Obs! 2/10 Citykyrkan, Adolf Fredriks kyrkogata 10
Avgift 700 kr
Arrangemang nummer 192300

Levande jazzhistoria

Jazzanekdoter – minnen, människor, miljöer
Med musikern och estradören Ulf Johansson Werre som ciceron låter vi personligheter från jazzhistorien komma till livs och berätta sina historier. Självpupplevda, återberättade eller historiska anekdoter levandegörs med skivexempel

eller live från flygeln, trombonen eller andra instrument. Vi låter Jelly Roll Morton, Louis Armstrong, Count Basie, Duke Ellington, Billie Holiday m.fl. ge oss tidsdokument. Ulf berättar även om egna upplevelser med jazzprofiler. Vi diskuterar och lyssnar på de olika personligheterna och deras bidrag utifrån ett jazzhistoriskt och musikaliskt perspektiv. Vid två tillfällen presenteras en gäst – ett spontant möte där häpnadsväckande saker kan hända.

Se även nedanstående serie Fördjupad förståelse av jazzmusik.

Föreläsare Ulf Johansson Werre, jazzmusiker, med.dr h.c., Uppsala universitet
Programansvarig Anita Kruckenberg
Tid Sex tisdagar kl. 10.00–11.45:
17/9, 1/10, 8/10, 22/10, 29/10, 12/11
Lokal Z-salen, ABF-huset, Sveavägen 41
Avgift 700 kr
Arrangemang nummer 192310

Fördjupad förståelse av jazzmusik

Vad är ”bonnstick”? Vad är djävulens intervall? Vad är ett dim-ackord? Vad gör att det svänger? Svar på dessa och andra frågor ges i denna serie om musikens uppbyggnad som är till för er som är nyfikna på hur jazzmusiker arbetar och som vill träna era sinnen för att förstå och uppfatta mer av musikens sköna värld. Under ledning av Ulf Johansson Werre får vi en introduktion till hur harmonier, form, melodi och rytmik samverkar till en musikalisk enhet. Vi lär oss hur orkesterns olika delar samarbetar under olika epoker och får också en inblick i grundläggande musikteori. De olika momenten illustreras vid pianot och med andra instrument. Kompositioner och improvisationer från olika musikgenrer analyseras.

Max 50 deltagare.

Obs! Serien genomförs vid ett minimiantal av 35 anmälda deltagare.

Serien äger rum på samma dagar som föreläsningsserien *Levande jazzhistoria* men på eftermiddagen. Ibland innebär det fördjupningar av moment som behandlats i föreläsningsserien, men utgår också ifrån deltagarnas frågor och önskade diskussionsämnen.

Föreläsare Ulf Johansson Werre, jazzmusiker, med.dr h.c., Uppsala universitet
Programansvarig Anita Kruckenberg
Tid Sex tisdagar kl. 13.15–15.00:
17/9, 1/10, 8/10, 22/10, 29/10, 12/11
Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Cambridge
Avgift 850 kr
Arrangemang nummer 192320

Rockmusikens rötter, genombrott och expansion fram till senare delen av 1960-talet

Rocken har sedan 1950-talets mitt varit ett centralt och vitalt inslag i västerlandets populärmusik. Vi spårar de viktigaste rötterna till genren och följer dess framväxt och expansion fram till positionen som en av de dominerande kulturyttringarna kring mitten av 60-talet. Ett historiskt skede som innefattar en mångfald stilar, artister och grupper.

25/9 Rockens rötter (–1955)

Rock’n’roll blev ett begrepp vid mitten av 50-talet, men föräningar till stilen kan spåras långt tidigare. Svarta traditioner som blues och gospel kom via rhythm and blues att prägla stilens karaktär. Även country och andra vita stilelement blandade sig i leken.

4/10 Rockens genombrott och etablering (1955–57)

Med förgrundsgestalter som Fats Domino, Chuck Berry, Little Richard och Elvis Presley får rocken sitt definitiva genombrott. Bland andra viktiga företrädare möter vi Carl Perkins, Jerry Lee Lewis, Buddy Holly, Eddie Cochran, Sam Cooke, Everly Brothers och The Platters.

9/10 Från rock till pop (1957–63)

Rocken expanderar och differentieras med bl.a. en mjukare framtoning hos artister som Paul Anka, Ricky Nelson, Frankie Avalon och Roy Orbison. Vi möter ”girl groups” och kvinnliga artister som Shirelles, Ronettes, Connie Francis och Brenda Lee, samt instrumentalgrupper och dansflugor som twist under detta allt brokigare skede.

16/10 England och British Invasion (1958–65)

Utvecklingen i England är i huvudsak präglad av den amerikanska musiken, till en början med Cliff Richard som den främste företrädaren. Genom skiffle och Lonnie Donegan märks dock en viss särprägel som bidrar till framväxten av brittiska grupper i början av 60-talet. Beatles, Rolling Stones och Animals är blott några exempel på den popbandsvåg som vitaliserar genren under 60-talet och från 1964 även erövrar den amerikanska scenen.

25/10 1960-talets mitt (1963–65)

Trots den brittiska invasionen märks flera starka trender från USA. Den svarta musiken växer sig stark genom Motown (Supremes, Temptations, Four Tops m.fl.) och soul (James Brown, Otis Redding, Aretha Franklin m.fl.). En annan viktig trend är folkrock (Bob Dylan, Byrds, Simon & Garfunkel, Lovin’ Spoonful). Vi möter även grupper som Beach Boys och Mamas and The Papas.

30/10 Nyorienteringar, psykedelia, flower power (1966–68)

Under 60-talets andra hälft märks flera nyorienteringar i både USA och England som gör det stilistiska landskapet allt brokigare. Experimentella tendenser märks hos etablerade grupper som Beatles och Beach Boys. Etiketter som ”flower power” och ”psykedelisk musik” märks bland de nya trenderna. Vi möter artister som Jimi Hendrix, Janis Joplin, Jefferson Airplane och Cream.

Föreläsare Per-Erik Brolinson, docent i musikvetenskap vid Stockholms universitet
Programansvarig Monika Hammar Granberg
Tid Fyra onsdagar kl. 9.30–11.15: 25/9, 9/10, 16/10, 30/10, samt två fredagar kl. 9.30–11.15: 4/10, 25/10
Lokal Z-salen, ABF-huset, Sveavägen 41
Avgift 700 kr
Arrangemang nummer 192330

Musik och konst under medeltid och renässans

Samspelet mellan musik och bildkonst ger oss spännande inblickar och en fördjupad förståelse för århundradena när det moderna Europa börjar ta form. Musiken ger en levande röst åt tysta målningar och byggnader, medan bildkonst och poesi å andra sidan kan berätta om hur och var man sjöng och spelade. Samtidigt gäller det att vara kritiskt på sin vakt: vad är verklighet och vad är symboler och propaganda?

7/11 Romansk konst och notskriftens genombrott

Den tidiga europeiska medeltiden blandar ingredienser från Rom och Bysans och ger så småningom den enskilde konsthantverkaren – och musikern – en ny roll: hos Peter Abélard, de occitanska trubadurerna och abedissan Hildegard av Bingen.

14/11 Gotisk konst – att sträva mot skyn

De mäktiga gotiska katedralerna är stolta manifestationer av ny teknik där skulpturer och fönstermosaiker speglas i den nya musikens sinnrika rytmiska figurer över gudomligt långa toner. Men har musikerna Léonin och Pérotin något gemensamt med skulptörerna Pisano?

21/11 Trecento och Ars nova

Europa drabbas av den stora digerdöden men repar sig snabbt och ger utrymme för en blomstrande världslig konst och musik, i både Italien och Frankrike: hos Giotto, Petrarca och Boccaccio liksom hos musiker som Philippe de Vitry, Machaut och Landini.

28/11 1400-talet – ”medeltidens höst”?

1400-talets ledande musiker Binchois och Dufay prisas för sin ”engelska sötma”: precis som bildkonstnärerna Fra Angelico, Filippo Lippi och van Eyck balanserar de mellan traditionell symbolik, stram form och en ny känslomhet.

5/12 Klassisk renässans?

Harmoniska proportioner och klassisk balans – men med stråk av inre oro – hos Rafael, Tizian, Michelangelo, som precis som sina kollegor i musiken, Josquin och Isaac blir efterfrågade internationella stjärnor.

19/12 Manierism och motreformation: på gränsen till barock

Den katolska kyrkans svar på Luther och de andra reformatörerna blir att satsa på storslagna och dramatiska uttryck, men också på det intensivt personliga: hos målare som Tintoretto och Caravaggio liksom hos musiker som Monteverdi och Gabrieli.

Föreläsare Måns Tengnér, musikvetare och musikjournalist

Programansvarig Monika Hammar Granberg
Tid Sex torsdagar kl. 9.30–11.15: 7/11–19/12, ej 12/12
Lokal Z-salen, ABF-huset, Sveavägen 41
Avgift 700 kr
Arrangemang nummer 192340

Mångvetenskap

Homo Deus – människan som Gud eller en framtid att dela med självlärande datorer

Hur kommer vår framtid att se ut med alltmer omfattande stöd från självlärande datorer som sägs ha artificiell intelligens. En del tankar om detta finns i boken *Homo Deus: kort historik över morgondagen* av Yuval Noah Harari. Föreläsningsserien har dock mestadels föreläsarnas egna tankar om nya förutsättningar för människors liv i framtiden som fokus.

17/9 Från schackturken till DeepMind. Axplock ur den artificiella intelligensens idéhistoria

Länge var det tyst kring artificiell intelligens, nu är det på allas läppar. Men varför skruvas förväntningarna upp just nu som t.ex. i boken *Homo Deus*? Är det välbekanta mönster av fascination och besvikelse som upprepas eller har den tekniska utvecklingen trätt in i en ny fas? Svar söks i en idé- och teknikhistorisk översikt. *Föreläsare* Theo Röhle, fil.dr, universitetslektor, medie- och kommunikationsvetenskap, Karlstads universitet

23/9 Människans essens är att kunna avfärda sin essens – om humanismens och tänkandets kris i vår tid

Har människan en orubblig kärna som gör att hon är på ett särskilt sätt, eller är allt hon företar sig bara följderna av sociala normer? Ett meningsfullt tänkande om människans villkor går inte att bedriva om allt hon kan sträva efter är en ny godtycklig konstruktion. Robot och människa är inte ofullkomliga varianter av varandra. De är och förblir väsensskilda.

Föreläsare Lena Andersson, författare

1/10 Framtidens religion

Vårt samhälle och hela vår värld står inför omvälvande förändringar, tekniskt, medicinskt, socialt och politiskt. Vilken är religionernas plats i framtiden? Ufo-kulter, mänskliga rättigheter enligt *Homo Deus* eller de traditionella religionernas återkomst? Och hur kan man från ett religionshistoriskt perspektiv diskutera religiös förändring?

Föreläsare Sten Skånby, fil.dr i religionsvetenskap, Stockholms universitet

8/10 Identitet, medvetande och empati i algoritmernas värld

Identitet, medvetande och empati anses som unika mänskliga egenskaper. Hur står sig dessa värden i algoritmernas värld?

Föreläsare Per Naroskin, psykolog, psykoterapeut och författare

12/11 Kultur och skapande

Vad händer med teatern och dansen i den digitala världen? Kan den digitala tekniken inspirera skapelseprocessen och förverkliga visioner? Spelplatsens utveckling under årtusenden – från antiken till i dag och i morgon.

Föreläsare Dag Kronlund, fil.dr i teatervetenskap, chef för Dramatens arkiv och bibliotek

Samtal mellan Dag Kronlund, medverkande aktörer och Helga Messel, programansvarig

19/11 Algoritmernas etiska val

Algoritmer utan etik kan ge artificiell intelligens (AI) utan moral. Hur ska vi väga fördelarna med AI mot dess nackdelar? Just nu exploderar intresset för detta område och det finns många frågor. Hur ska vi gå tillväga då vi måste fatta beslut om hur ny teknik ska användas, samtidigt som vi inte är säkra på vilken norm som ska vägleda för denna typ av beslut?

Föreläsare Olle Torpman, fil.dr i praktisk filosofi, Stockholms universitet

Programansvariga Helga Messel och Siv Leth
Tid Fem tisdagar 17/9, 1/10, 8/10, 12/11, 19/11 och en måndag 23/9 kl. 12.30–14.15

Lokal Z-salen, ABF-huset, Sveavägen 41
Avgift 600 kr

Arrangemang nummer 192350

Se också vår kompletterande studiecirkel på sidan 60 där vi läser och diskuterar de viktigaste avsnitten i boken *Homo Deus: kort historik över morgondagen* och reflekterar över föreläsningarna.

Naturvetenskap

Matematik: Från euklidisk till icke-euklidisk geometri

När Albert Einstein i början av förra seklet presenterade relativitetsteorin matematiskt kunde han göra det tack vare en helt ny geometri – den icke-euklidiska geometrin.

På 300-talet f.Kr., under grekernas storhetstid, samlade Euklides allt dåtida matematiska tänkande i *Elementa*. I detta fundamentala verk skulle geometrin dels vara fri från motsägelser, dels vara en sann beskrivning av verkligheten.

Som grund för detta införde Euklides ett antal axiom, påståenden, som var så självklara att ingen kunde tvivla på dem och ett antal postulat, som mer kan liknas vid överenskomna spelregler.

Men parallellpostulatet var lurigt. En sentida variant av det lyder: *Genom en punkt, som ligger utanför en rät linje, kan man dra en och endast en rät linje som är parallell med den första*. Det går dock inte att kontrollera sanningen i detta påstående. Två räta linjer sägs vara parallella om de inte skär varandra hur långt de än dras ut – ett experiment som är omöjligt att genomföra.

Många har under århundradenas lopp försökt bevisa parallellpostulatets giltighet utifrån de övriga axiomen och postulaten. Men ingen lyckades. Först på 1800-talet valde matematikerna Carl Friedrich Gauss, Nikolaj Lobatjevskij och János Bolyai – oberoende av varandra – att helt enkelt strunta i parallellpostulatet. De kunde därmed konstruera en ny logisk och motsägelsefri geometri utan detta: s.k. hyperbolisk geometri.

23/9 Geometri i vårt vanliga euklidiska rum

30/9 Sfärisk geometri och de tidiga astronomerna

7/10 Många försök att bevisa Euklides parallellpostulat

14/10 Fler steg på vägen mot icke-euklidisk geometri

21/10 Upptäckten av hyperbolisk geometri

28/10 Fysikerna inser fördelen med den nya geometrin

Föreläsare Jockum Aniansson, tekn.dr vid Kungliga Tekniska högskolan

Programansvarig Kristin Dahl
Tid Sex måndagar kl. 13.30–15.15:
23/9–28/10
Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Cambridge
Avgift 600 kr
Arrangemang nummer 192360

Upptäckter i fåglarnas värld

Fåglarnas värld är en värld att lära av. Den är stor och mycket gammal. Vi ser vackra fåglar, smarta fåglar, stora och mäktiga fåglar, små fåglar med perfekt utvecklade egenskaper, idogt arbetande fåglar. Vi tjuvas av fågelsång och skönhet och förundras av mångfalden. Pågående forskning visar oss det storslagna i fåglars egenskaper och prestationer. Vi får veta mer om fåglars utveckling och sinnen, deras förmåga att navigera, hur de skickligt anpassar sitt födointag till kyla och påfrestande förflyttningar. Under några måndagar öppnas dörrar till fåglarnas fantastiska värld.

23/9 DNA-forskning kastar om grenarna i livets träd – exempel från fåglarnas grenverk

Sammanlagt finns 10 600 fågelarter i världen. Inom vissa grupper har antalet arter flerdubblats under senare år. DNA-studier har avslöjat häpnadsväckande släktskapsförhållanden. Likartade egenskaper kan utvecklas hos avlägsna släktingar som lever under likartade förhållanden. Utseendet kan skilja kraftigt mellan nära släktingar. Försök se likheter mellan en skäggdopping och en flamingo!

Föreläsare Per Alström, professor i ornitologi, Uppsala universitet och Sveriges lantbruksuniversitet

30/9 Fåglars navigation – att leva i luften

Hur klarar fåglar långa flyttningar? Vad betyder polariserat ljus och jordens magnetfält för deras navigation? Tornseglare har spårats när de flyttar mellan kontinenter. Hur ser deras flyttstrategi ut och hur kan de flyga månader i sträck utan att landa?

Föreläsare Susanne Åkesson, professor i zooekologi, Lunds universitet

7/10 Äta som en fågel

”Att äta som en fågel” är att äta försiktigt och lite. Men våra småfåglar glufsar i sig väldiga mängder mat. Många mesfåglar är minnespecialister som stoppar undan matbitar i gömställen. Talgoxen har en annan strategi. Den är nyfiken och påhittig och tar vara på alla typer av föda.

Föreläsare Anders Brodin, professor i teoretisk ekologi, Lunds universitet

Programansvarig Ia Envall
Tid Tre måndagar kl. 14.00–15.45:
23/9, 30/9, 7/10
Lokal Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41
Avgift 300 kr
Arrangemang nummer 192370

Jordens klimat – ett komplext system

Vilka belägg finns det för att en systematisk förändring av klimatet är på gång och hur kan framtidens klimat komma att utveckla sig? Jordens klimat förändras ständigt och dessa förändringar är ett resultat av en mängd olika processer – och klimatsystemet är känsligt för olika typer av störningar, såväl naturliga som av mänskligt ursprung.

I denna föreläsningsserie beskrivs dynamiken i det naturliga klimatsystemet genom exempel på hur jordens klimat tidigare har genomgått stora förändringar och de olika processerna bakom dessa. Möjligheten att skilja naturliga klimatförändringar från mänskliga effekter kommer att diskuteras, liksom hur människans aktiviteter påverkar olika delar av klimatsystemet och därmed ekonomin. Är en bra klimatpolitik förenlig med tillväxt och vilka konsekvenser kan den tänkas få för användningen av fossila bränslen?

Serien är en repris från våren 2017.

3/10 Inlandsisar och värmeperioder – vad styr jordens föränderliga klimat?

Föreläsare Dan Hammarlund, professor i kvartärgeologi, Lunds universitet

10/10 Solaktivitet och klimat under senaste årtusendet – när började den mänskliga växthuseffekten ta över?

Föreläsare Raimund Muscheler, professor i kvartärgeologi, Lunds universitet

24/10 Människans påverkan på klimatet

Föreläsare Caroline Leck, professor i kemisk meteorologi, Stockholms universitet

31/10 Permafrost och klimatförändringar

Föreläsare Britta Sannel, universitetslektor i naturgeografi, Stockholms universitet

7/11 Klimatmodellering

– vad kan sägas om framtiden?

Föreläsare Erik Kjellström, professor i klimatologi, SMHI, Norrköping

14/11 Ekonomin och klimatet

Föreläsare John Hassler, professor i national-ekonomi, Institutet för internationell ekonomi, Stockholms universitet

Programansvarig Ingvar Isfeldt
Tid Sex torsdagar kl. 12.30–14.15:
3/10–14/11, ej 17/10
Lokal Z-salen, ABF-huset, Sveavägen 41
Avgift 600 kr
Arrangemang nummer 192380

Se också vår **temadag om klimatförändringarna den 28 november** på sidan 28. Om du går på båda klimatprogrammen (temadagen + föreläsningsserien) rabatteras du med 150 kr, vilket regleras i efterhand.

Gnistrande plasman i rymden och labbet

Där magnetfält och elektriska strömmar härskar
Ett plasma är en gas som är elektriskt ledande och som påverkas av magnetfält. På jorden finns plasma naturligt bara i blixten, elden och norrskenet, men ute i rymden är detta tillstånd vanligt. Som på solen och stjärnorna, där kraftfulla explosioner pågår och där heta gasutkastningar, stjärnvindar, påverkar sina omgivningar, t.ex. planeternas atmosfärer och klimat. Kring nybildade stjärnor faller hett plasma in samtidigt som jetstrålar skjuter ut från stjärnornas magnetiska poler. Hypersnabba och kraftfulla jetstrålar alstras också i centrum av aktiva galaxer. I plasman uppstår olika typer av vågfenomen, t.ex. Alfvénvågorna uppkallade efter den svenske nobelpristagaren Hannes Alfvén. I denna serie granskar vi de märkliga fenomen som alstras i plasman i rymden såväl som under experiment i laboratoriet. Vi avslutar med en betraktelse av förhållanden i det tidiga universum då den s.k. återjonisationen inträder och där gravitationsvågor kan alstras.

10/10 Vår oroliga sol – fläckar, explosioner och utkastningar
Föreläsare Henrik Lundstedt, docent, Institutet för rymdfysik, Lund

17/10 Plasman i laboratoriet, fusionsforskning
Föreläsare Jan Scheffel, professor i fusionsplasmafysik, Kungliga Tekniska högskolan
Obs! tiden

24/10 Solvindens inverkan på planeternas atmosfärer
Föreläsare Moa Persson, doktorand, Institutet för rymdfysik, Kiruna

31/10 Efter Big Bang – produktionen av gravitationsvågor och om den s.k. återjonisationen
Föreläsare Axel Brandenburg, professor, Nordiska institutet för teoretisk fysik, Stockholm

7/11 Superaktiva stjärnor och galaxer och deras inverkan på exoplaneter och den galaktiska miljön

Föreläsare Simon Eriksson, doktorand, institutionen för astronomi, Stockholms universitet

Programansvarig Gösta Gahm
Tid Fem torsdagar kl. 14.30–16.15:
10/10, 24/10–7/11. Obs! 17/10 kl. 9.30–11.15
Lokal Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41
Avgift 550 kr
Arrangemang nummer 192390

Svamp

När vi hör ordet svamp är det nog många som först och främst tänker på matsvampar, men svampar är så mycket mer. Mögel är ett slags svamp som kan angripa hus, men också användas för att göra ost. Även penicillin är ett mögel, som räddat många liv. Svampar finns i en mängd olika former och utgör en viktig del av ekosystemet, bland annat genom samarbete med olika växter. I denna serie får vi en belysning av många olika aspekter.

23/10 Matsvampar – från skog till bord

Lär dig mer, oavsett om du är nybörjare eller van svampplockare. Denna föreläsning handlar om: Vad är en svamp, vad är en bra matsvamp och var hittar jag svamp? Svampens kännetecken. Svamputflykten börjar hemma med förberedelser som t.ex. plockteknik, hur ta hand om din svamp, tillagning och förvaring. Finns det näring i svamp?

Föreläsare Rut Folke, f.d. ordförande, Svampkonsulenternas riksförbund, kursansvarig på svampkonsulentutbildningen, Sveriges lantbruksuniversitet

30/10 Hur farliga är svamparna?

En föreläsning om våra giftigaste svampar och risken att bli förgiftad. Hur giftiga är egentligen svampar? Vad gör man om man misstänker att man blivit svampförgiftad? Hur fungerar gifterna i kroppen och vad kan de ge för skador?

Föreläsare Peter Hultén, apotekare, Giftinformationscentralen

6/11 Släktskap mellan svampar

Flugsvampar och kremlor har färgglada hattar, vita lameller och vit fot. Trots en stor morfologisk likhet är de inte särskilt nära släkt med varandra. Hur kan det komma sig? Vår traditionella klassificering av svampar har haft en omtumlande tillvaro sedan man införde DNA-sekvensering. Fylogenetiska analyser har drastiskt förändrat vår syn på släktskap mellan svampar. Föreläsare Ellen Larsson, docent i systematik och biodiversitet, Göteborgs universitet

13/11 Svampars betydelser i naturen – vad har de för sig när de inte syns?

Svampens och höstens plötsligt uppdykande svampar fascinerar. Vi gläds åt massförekomster av kantarell och karljohan. Mestadels för de dock ett osynligt liv och förbises. Forskare avslöjar nu i rask takt många av svamparnas hemligheter – vilka de är, var de finns och vad de har för sig när de inte syns.

Föreläsare Anders Dahlberg, professor, Sveriges lantbruksuniversitet

20/11 Svampparasiter och invasiva arter

Svampar är inte bara nyttiga. Många arter infekterar växter eller djur och ger svåra sjukdomar på jordbruksgrödor. Hotbilden mot våra skogar växer också i takt med ökad handel och ett förändrat klimat. Den ökade handeln gör att nya skadesvampar når Sverige. Dessa kan allt oftare både överleva och etablera sig i ett klimat som blivit mer gynnsamt för dem.

Föreläsare Jan Stenlid, professor, Sveriges lantbruksuniversitet

27/11 Svampar och naturvård

Svampar som har snäva miljökrav kan utgöra viktiga miljöindikatorer. Föreläsningen ger exempel på naturvårdsindikatorer i olika biotoper inom skogs- och jordbrukslandskapet. Särskilt betonas vad svampar kan berätta om skogshistoria och speciella naturvärden. Även svamparnas nutida och historiska roll inom svenskt naturvårdsarbete ges en belysning.

Föreläsare Johan Nitare, ekolog, Skogsstyrelsen

Programansvarig Ingvar Isfeldt

Tid Sex onsdagar kl. 11.45–13.30: 23/10–27/11

Lokal Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41

Avgift 600 kr

Arrangemang nummer 192400

Med isen i fokus – om svensk klimatforskning i polartrakterna

Linnélärjungen A.R. Martin blev 1758 den första svenske vetenskapsmannen i den arktiska miljön, och hundra år senare tog intresset för polartrakterna fart på allvar. Förutom jakt på naturtillgångar och äventyrlust var forskning en stark drivkraft, och snart insåg man att glaciärer inte var lika med ”evig is”.

De tidigaste forskningsresorna var strapatsrika och obekväma, men lämnade ett viktigt vetenskapligt grundkapital, som förvaltats väl genom hela 1900-talet. Var står de pälsklädda pionjärernas efterföljare i dag? Serien uppmärksammar såväl vetenskapshistoria som forskningsresultat.

23/10 Den svenska polarforskningens historia

Vilka var de första svenska polarforskarna och vad fick dem att söka sig till ett obekvämt liv där tung och skrymmande utrustning släpades omkring i ogästvänlig miljö? Vilka frågor var vägledande, och vilken grund lades för dagens kunskaper?

Föreläsare Per Holmlund, professor i glaciologi med inriktning mot klimat, Stockholms universitet

30/10 Skulle pionjärerna känna igen sig i dag?

Sedan 150 år föreligger en omfattande fotodokumentation av de polära miljöerna och deras glaciärer. Det unika materialet har nyligen digitaliserats och möjliggör jämförelser mellan då och nu. Genom animeringar kan betraktaren beskriva landskapets förändring och beräkna de isolymer som försvunnit.

Föreläsare Per Holmlund

6/11 Med briter, normän och svenskar på Antarktis

Klimatförändringar även i söder? Maudheim-expeditionen 1949–52 sökte svaret och blev en modern modell för kommande internationella, vetenskapliga expeditioner. Med på resan var den unge geografen Valter Schytt. Genom dottern Annas fascinerande berättelse, grundad på dagböcker och brev, kommer vi expeditionen in på livet och får uppleva hur ett livsäventyr flätas samman med klimatforskningens utveckling i Sverige under 1900-talet.

Föreläsare Anna Schytt, vetenskapsjournalist med specialisering inom geovetenskap, chef för SVT:s vetenskapsredaktion och hedersdoktor vid Stockholms universitet

13/11 Medan isen smälter

I anslutning till serien erbjuds vi en särskild visning av Nordiska museets separatutställning *Medan isen smälter*. I tusentals år har Arktis befolkning varit beroende av isen. Nu smälter den. Utställningen presenteras av ansvariga på Nordiska museet. Tillfälle till egen rundvandring ges.

Programansvarig Anders Yrgård

Tid Fyra onsdagar kl. 13.00–14.45:

23/10–13/11

Lokal Geovetenskapens hus, Stockholms universitet, t-bana Universitetet, sal meddelas senare, samt Nordiska museet, Djurgården, ev. gruppindelning med tidsförskjutning på museet beroende på antalet anmälningar.

Avgift 400 kr

Arrangemang nummer 192410

Matematik: klimatmodeller, olösta problem och vackra bevis

Det datorerna främst betytt för matematiken är att det numera går att räkna ut saker som man inte kunde förut. Det har medfört ett nytt matematiskt sätt att utforska det okända, t.ex. hur numeriska metoder på bästa vis kan användas inom klimatvetenskap.

Eftersom det finns oändligt många primtal är det en sport i sig att tänka ut fiffiga datorprogram som hittar ett större primtal än någon annan har hittat förut. Men kan man låta datorn bevisa matematiska satser och verkligen räkna det som riktiga bevis? Apropå bevis, är ett bevis vackert? Vad menar matematiker med att matematiken är vacker?

14/11 Matematiken bakom en klimatmodell

Hur skapar man en matematisk ekvation av havsströmmar, vindar och glaciärer som en dator kan räkna på? Hur kör man stora klimatsimuleringar på en superdator? Stämmer modellerna med verkligheten?

Föreläsare Josefin Ahlkrona, bitr. universitetslektor i beräkningsteknik vid Matematiska institutionen, Stockholms universitet

21/11 Primtalen och matematikens mest berömda olösta problem

Talen 2, 3, 5, 7, 11, 13, o.s.v. är primtal. De har egenskapen att de inte kan delas med andra tal än 1 och talet självt. De är byggstenarna som med multiplikation bygger upp alla andra hela tal. Men finns det något mönster för hur primtalen dyker upp bland de hela talen?

Föreläsare Gunnar Berg, f.d. universitetslektor i matematik, Uppsala universitet

28/11 Matematikens skönhet

Matematiker säger att deras ämne är vackert, men vad menar de, egentligen? Det finns flera bevis som många matematiker lovordar. Kan även andra uppleva den skönheten och går det i så fall att sätta ord på varför de berör?

Föreläsare Many Sundström, docent och universitetslektor vid institutionen för naturvetenskapernas och matematikens didaktik, Umeå universitet

5/12 Att färglägga kartor och grafer

Hur många färger krävs för att färglägga länderna i en karta på ett sådant sätt att länder som gränsar till varandra får olika färger? Problemet kan beskrivas matematiskt med hjälp av s.k. grafteori och leder vidare till andra matematiska problem.

Föreläsare Lisa Nicklasson, doktorand inom kommutativ algebra vid Matematiska institutionen, Stockholms universitet

12/12 Braess paradox i spelteori

Spelteori är den del av matematiken som handlar om optimalt beslutsfattande i situationer där det finns flera beslutsfattare. Ett exempel är trafiken: Alla bilister vill slippa köa och alla bilister fattar egna beslut om vilken väg de ska ta. Det kan leda till att det går långsammare för alla – Braess paradox!

Föreläsare Kimmo Eriksson, professor i matematik/tillämpad matematik, Mälardalens högskola, Västerås

Programansvarig Kristin Dahl

Tid Fem torsdagar kl. 14.00–15.45:

14/11–12/12

Lokal Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41

Avgift 550 kr

Arrangemang nummer 192420

Politik och samhälle

Populism – vad är det egentligen?

Populismen är på många läppar just nu. Varifrån kommer begreppet och vilka innebörder har det? Vad förenar dem som röstar populistiskt? Dessa frågor inleder serien. Därefter tar vi del av forskning om populism i specifika länder och inom Europeiska unionen. Såväl höger- som vänsterpopulism synas under denna serie som avslutas med frågan: Är dagens populism enbart ett hot eller finns det något hoppigivande?

19/9 Populistiska rörelser.

Varför så dåligt rykte?

Skolan lär oss att demokrati är folkstyre. Enligt uppslagsboken vädjar populismen till ”folket”, oberoende av klass. Här ges exempel på hur vädjan till ”folket” sett ut och vilka som antas tillhöra ”folket”. Vilka former av populism präglar debatten i Sverige och andra länder?

Föreläsare Folke Tersman, professor i filosofi, Uppsala universitet

26/9 Vilka människor röstar

på populistiska partier?

Vad förenar dem som stödjer populistiska partier i olika länder och vilka variationer finns i väljar-kåren? I fokus står Sverige och Lettland som jämförs med andra stater.

Föreläsare Maria Sandgren, fil.dr i psykologi, Södertörns högskola

3/10 Populismen inom EU – grupperingar och politiska mål

Många EU-länder har stora populistiska rörelser. Här ges en orientering om de viktigaste partierna

och hur de samverkar och positionerar sig i olika aktuella frågor inom EU.

Föreläsare Göran von Sydow, fil.dr i statsvetenskap, direktör vid Svenska institutet för Europapolitiska studier, SIEPS

10/10 Populismen i USA och Europa

Amerikakännaren Erik Åsard, välkänd från press, radio och tv, berättar om populismen i USA och gör jämförelser med Europa. Ett särskilt fokus läggs på högerpopulismen utifrån den nyutkomna boken *Hotet mot demokratin*.

Föreläsare Erik Åsard, professor emeritus i nordamerikastudier, Uppsala universitet

24/10 Populism så in i Norden

Agrar populism, skatteprotest och extrem nationalism finns i bakgrunden. I dag är invandrings- och EU-kritik de populistiska partiernas kärnfrågor. Omvälvningen av det politiska landskapet har medfört att ett populistiskt parti nu är det andra eller tredje största i varje nordiskt land.

Föreläsare Ann-Cathrine Jungar, docent i statsvetenskap, Södertörns högskola

31/10 Populism – hot eller hopp?

Varför växer populismen i alla länder på alla kontinenter samtidigt? I essäboken *Populistiska manifestet* greppar Åsa Linderborg och Göran Greider populismens orsaker och konsekvenser: socialdemokratins kris, nyliberalismens fiasko och antirasismens naivitet.

Föreläsare Åsa Linderborg, fil.dr i historia och journalist, Aftonbladet

Programansvarig Lisa Öberg

Tid Sex torsdagar kl. 11.45–13.30:

19/9–31/10, ej 17/10

Lokal Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41

Avgift 600 kr

Arrangemang nummer 192430

Jugoslaviens undergång – krig, freden, framtiden

”När sentimentalitet, nostalgi, stolthet och heder vävs ihop med myter och nationalism är konflikter aldrig lång borta.” (Sanimir Resic)

Jugoslaviens upplösning ledde till kriget på Balkan 1991–1995 och till Kosovokriget 1998–1999. En oförberedd omvärld bevittnade våldtäkter som krigsstrategi och etnisk rensning, folkmord och stora flyktingströmmar.

Det internationella samfundet stod till en början handlingsförlamat och det blev slutligen Nato som såg till att vapnen tystnade. Men motsättningarna mellan länderna på västra Balkan och mellan olika etniska grupper inom länderna

finns kvar. I dag har stabiliteten stärkts, men reformarbetet med de demokratiska institutionerna har på senare år försvagats samtidigt som länderna brottas med en utbredd korruption och kriminalitet.

Mellan EU och Ryssland pågår en dragkamp om inflytande i regionen. Vilka är i dag framtidsutsikterna för länderna på västra Balkan?

19/9 Krig, freden, framtiden

Föreläsare Sanimir Resic, historiker och docent i Europastudier vid Lunds universitet

26/9 Västra Balkan och Ryssland

Föreläsare Martin Kragh, docent vid Uppsala universitet, ekon.dr, programchef för Ryssland- och Eurasienprogrammet vid Utrikespolitiska institutet

3/10 Kvinnorna och kriget

Föreläsare Eva Zillén, seniorrådgivare och en av grundarna till Kvinna till Kvinna, verksam i Bosnien-Hercegovina åren 1995–1999

10/10 Västra Balkan – vinglig färd mot väst

Föreläsare Jessica Giandomenico, fil.dr i statsvetenskap, knuten till Institutet för Rysslands- och Eurasienstudier vid Uppsala universitet, tidigare politisk analytiker på Balkan

24/10 Bosnien-Hercegovina – kriget är över, konflikterna fortsätter

Föreläsare Anders Hedlund, tidigare ambassadråd vid Sveriges ambassad i Sarajevo med många års erfarenhet av svenskt bistånd och reformsamarbete på Balkan

31/10 Hjälp som korrupperar – ett samtal om orsak, verkan och utvägar *Medverkande*

Lage Olofsson, Riksrevisionen, tidigare riksrevisor i Kosovo, revisionsexpert och konsult åt internationella institutioner och konsultföretag på Balkan.

Kjell Larsson, tidigare riksrevisor i Sverige och bitr. operativ chef för OLAF, Europeiska byrån för bedrägeribekämpning, expert och konsult inom revision/intern kontroll i flertalet länder på Balkan.

Programansvariga Christina Eidem och Cecilia Bäcklander

Tid Sex torsdagar kl. 9.30–11.15:

19/9–31/10, ej 17/10

Lokal Z-salen, ABF-huset, Sveavägen 41

Avgift 600 kr

Arrangemang nummer 192440

Rösträtt, demokrati och bildning – kvinnor blir medborgare

Den demokratiska utvecklingen i Sverige har skett stegvis. Först män och sedan kvinnor. Men inte alla män och kvinnor. Och inte alla som bor i Sverige. Rösträtten var knuten till medborgarskapet. Vägen till demokratiska rättigheter är ett bildningsprojekt med olika steg av mobilisering. Tolfterna vid förra sekelskiftet, kampen för kvinnors rösträtt, tillkomsten av folkbibliotek, folkhögskolor och medborgarhus.

I samarbete med Stockholmsforskningen.

25/9 Visioner, rörelser och kampen för rösträtt

I december 1918 beslutade den extrainkallade riksdagen att allmän och lika rösträtt skulle införas. Därmed lades grunden för de lagändringar som möjliggjorde rösträtt för kvinnor. I praktiken fick kvinnor rösträtt först i höstens val 1921. Kvinnornas rösträttsrörelse spelade en framträdande roll, motståndet från olika grupper till trots. *Föreläsare* Christina Florin, professor emerita i kvinnohistoria, Stockholms universitet

2/10 Alla ska med – eller?

Om rösträttens begränsningar efter 1921

Åldersgränser, krav på nationellt medborgarskap, fattigvårdsförsörjning, konkurs, skatteskulder, omyndighetsförklaring och straffpåföljd respektive administrativa rösträtts hinder för nomadiserande grupper.

Föreläsare Fia Sundevall, docent i ekonomisk historia och verksam vid Stockholms universitet samt Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek

9/10 Hilda Sachs – frisinnad och omutligt modig

Hilda Sachs (1857–1935) levde ett spännande och självständigt liv som utrikeskorrespondent i Paris och Rom, som frilansjournalist, författare och översättare. Hon var aktiv inom kvinnorörelsen i femtio år, först i kampen mot den reglementerade prostitutionen, därefter i Föreningen för kvinnans politiska rösträtt (FKPR) och från 1921 i Svenska kvinnors medborgarförbund.

Föreläsare Ellinor Melander, fil.dr i idéhistoria och tidigare 1:e arkivarie vid Riksarkivet

16/10 Tisdagar med Tolfterna – nätverkande kvinnor i sekelskiftets Stockholm

Författarna Ellen Key och Amalia Fahlstedt startade Tolfternas samkväm med syfte att utbyta erfarenheter över klassgränserna och att sprida bildning. Flera av deltagarna är i dag kända namn som rösträttskvinnan Anna Whitlock, Stockholmspolitikern Anna Lindhagen, konstnären Elsa Beskow och den socialistiska agitatorn Kata Dahlström.

Föreläsare Lisbeth Håkansson Petré, bibliotekarie och Ellen Key-kännare

23/10 Valfrid Palmgren – böcker, bibliotek, bildning

Valfrid Palmgren (1877–1967) var en imponerande person: folkbildare, bibliotekspionjär, språkvetare och feminist. Hon var den första kvinnan som anställdes på Kungliga biblioteket och en av de första kvinnorna i Stockholms stadsfullmäktige. Hon startade också det första svenska barnbiblioteket.

Föreläsare Lena Lundgren, barnbibliotekarie och tidigare utvecklingsledare vid Regionbibliotek Stockholm

Glöm inte vårt uppdrag!

Gillis och Lisa Hammar stred för kvinnlig rösträtt, minskade klassklyftor och ökad jämställdhet. De var med om att bygga upp Birkagårdens folkhögskola, som kom att spela en central roll för folkbildningen i Stockholm. De skrev böcker och läromedel, och i föredrag och artiklar kritiserade de tidens totalitära diktaturer.

Föreläsare Tomas Hammar, professor emeritus i migrationsforskning och författare

30/10 Medborgarhuset på Södermalm i Stockholm – ett hus för människovärdet

Idén om ett medborgarhus kom från borgmästaren och kvinnokämpen Carl Lindhagen 1917, tätt efter det riksdagsval som blev slutet för ståndssamhället. Om Stadshuset 1923 blev sinnebilden för det nya demokratiska styret, blev Medborgarhuset 1939 symbol för det röstande folket som resurs – för kropp, själ och bildning – oavsett kön, politik eller tro.

Föreläsare Astrid Hasselrot, författare och forskningsinformatör

Programansvariga Kenneth Abrahamsson och Britt Olofsdotter

Tid Sex onsdagar kl. 9.30–11.15: 25/9–30/10

Lokal Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41

Avgift 600 kr

Arrangemang nummer 192450

Vietnam/Indokina – från krigsskådeplats till semesterparadis

Året var 1975. Saigon föll, FNL och Nordvietnam hade segrat. Äntligen såg ett långt och plågsamt krig ut att vara slut. I många år hade USA:s krig i Vietnam, Laos och Kambodja fått allt större utrymme i nyheterna på tv, i radio och i tidningarna. Opinionsen påverkades starkt av bilderna från kriget och sedan mitten av 60-talet hade omvärldens protester mot USA tilltagit i styrka. Inte minst i Sverige var protesterna

starka. Demonstrationstågen till USA:s ambassad i Stockholm avlöste varandra. ”USA ut ur Indokina”, skallade slagorden mellan husväggarna.

När Olof Palme som statsråd demonstrerade tillsammans med Nordvietnams ambassadör i Stockholm och senare som statsminister jämförde bombningarna över Hanoi med historiska illdåd, väckte det enorm uppmärksamhet, också internationellt och utlöste diplomatisk kris med USA.

Vi visste mycket om kriget då, men hur mycket tänkte vi på freden och tiden därefter? Få kunde ana att Vietnam skulle bli både en kommunistisk enpartistat, en kapitalistisk tillväxtmodell och ett semesterparadis. Den här serien handlar om Indokina, då och nu.

6/11 Nedslag i Indokinas historia

Föreläsare Börje Ljunggren, Sveriges ambassadör i Hanoi 1994–97 och i Peking 2002–2006

13/11 Vietnamkriget – det första tv-kriget

Föreläsare Jan Hallenberg, professor i statsvetenskap och forskningsledare vid Utrikespolitiska institutet. *Obs! tiden*

20/11 Vietnamrörelsen i Sverige – de förenade FNL-grupperna och andra yttringar i Indokinadebatten

Föreläsare Kim Salomon, professor emeritus i historia, Lunds universitet

27/11 Vietnam efter kriget – från biståndsfavorit till tigerekonomi

Föreläsare Ari Kokko, professor i internationell ekonomi vid Copenhagen Business School

4/12 Kina som förebild och hot i Indokina

Föreläsare Eva Hansson, Forum för Asienstudier, Stockholms universitet och lektor i statsvetenskap, Södertörns högskola

11/12 Var det så här vi tänkte oss att det skulle bli?

Avslutande samtal om händelseutvecklingen efter kriget. Börje Ljunggren, Eva Hansson och en veteran från Vietnamrörelsen i Sverige samtalar om händelseutvecklingen efter kriget.

Programansvariga Peter Fagerlund och Anders Mellbourn

Tid Fem onsdagar 6/11–11/12 kl. 9.30–11.15 och en onsdag 13/11 kl. 14.45–16.30

Lokal Z-salen, ABF-huset, Sveavägen 41

Avgift 600 kr

Arrangemang nummer 192460

Brott och straff

Brott och brottslighet har som sällan tidigare dominerat nyhetsmedier och den politiska debatten. Aldrig har det heller skrivits så många böcker om brott och polisarbete. Det tycks i dag råda en relativt bred politisk enighet om att brottsligheten ska bekämpas med fler poliser och ”hårdare tag”, till skillnad mot 60- och 70-talens fokus på kriminalvårdens humanisering och fångarnas rättigheter. Med utgångspunkt i aktuell forskning och praktisk verksamhet fördjupar vi oss bl.a. i sambandet mellan kriminalpolitiken och brottslighetens utveckling, kriminalpolitik och kriminaljournalistik, internationell rätt och kriminalvårdens möjligheter och begränsningar.

6/11 Straffrätten: uppbyggnad – syfte – berättigande

Vad är ett brott? Vilka intressen gör sig gällande i straffrättspolitiken? Varför straffar vi? När kan och bör kriminalisering ske? Vad styr påföljdsbestämningen? Vedergällning, behandling och avskräckning – hur ser vi på straffens syften i dag och hur har synsättet förändrats över tid?
Föreläsare Petter Asp, justitieråd i Högsta domstolen, tidigare professor i straffrätt vid universitetet i Uppsala och Stockholm

13/11 Från ”riv fångelserna” till ”kriminalisera mer”. Kriminalpolitiken i Sverige sedan 1960-talet

Föreläsare Henrik Tham, professor emeritus i kriminologi, f.d. President in European Society for Criminology

20/11 Organiserat våld och extremism i Sverige. Vad vet vi och vad kan vi göra?

Föreläsare Jerzy Sarnecki, professor i kriminologi, Stockholms universitet

27/11 Kriminaljournalistik och kriminalpolitik – kommunicerande kär!

Föreläsare Ester Pollack, docent i journalistik, fil.dr i medie- och kommunikationsvetenskap, Stockholms universitet

4/12 Folkrätten och mänskliga rättigheter

Föreläsare Pål Wrangé, professor i internationell rätt, Stockholms universitet

11/12 Vem blir kriminell? Går det att påverka? Hjälper hårdare tag? Går det att vårda bort kriminalitet?

Föreläsare Birgitta Göransson, leg. psykolog, leg. psykoterapeut, hedersdoktor vid samhällsvetenskapliga fakulteten, Göteborgs universitet, f.d. kriminalvårdsdirektör

Programansvariga Eva Klint
och Annika Mansnerus
Tid Sex onsdagar kl. 9.30–11.15: 6/11–11/12
Lokal Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41
Avgift 600 kr
Arrangemang nummer 192470

Familjerätt i omvandling

Familjerätten är stadd i ständig utveckling. Nya samlevnadsformer ser dagens ljus och nya krav ställs på det familjerättsliga området. Antalet skilsmässor är högt och skapar konflikter mellan föräldrarna om vårdnad, boende och umgänge med barnen.

När en make/maka dör uppkommer allt oftare tvister om arvet mellan efterlevande make/maka och den avlidnes särkullbarn. Behovet av testamente ökar, vilket väcker frågan vilken frihet en individ har att testamentera och vilket skydd bröstarvingarna har mot testamente. Med en åldrande befolkning aktualiseras också frågor om testamentets ogiltighet på grund av demens och andra sjukdomar.

I en värld där människors rörlighet över gränserna ökar har nya internationella regleringar fått ökad betydelse, som FN:s barnkonvention och EU:s förordningar om arv och bodelning. Den internationella rörligheten har också medfört kulturkrockar som väckt högaktuella politiska frågor om erkännande av barnäktenskap och polygama äktenskap.

Obs! Serien är en repris från hösten 2018.

- 6/11 Äktenskap och samboende**
– vad säger lagen?
- 20/11 Arvsrätten för make/maka och barn**
- 27/11 Testamentsrätten**
– dess frihet och begränsningar
- 4/12 Tvister om vårdnad**
– boende och umgänge med barn
- 11/12 EU:s nya arvsförordning och bodelningsförordning**
- 18/12 Erkännande av utländska barn-äktenskap och polygama äktenskap**

Föreläsare Göran Lind, professor i familjerätt,
Stockholms universitet

Programansvarig Agneta Lundén
Tid Sex onsdagar kl. 10.00–11.45:
6/11–18/12, ej 13/11
Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Cambridge
Avgift 600 kr
Arrangemang nummer 192480

Aktuella knäckfrågor i samhällsekonomi

Det råder högkonjunktur i svensk ekonomi, men Riksbanken kämpar för att få upp inflationen med hjälp av minusränta. Hushållen har råd med stora skulder. Det råder stor brist på arbetskraft, men arbetslösheten är allvarligt stor bland unga och nyinvandrade.

Det svenska skattesystemet ska reformeras mot lägre inkomstskatter och högre skatt på kapital och miljöpåfrestande verksamhet.

Den globaliserade världsekonomin har lyft hundratals miljoner ur fattigdom, men klyftorna mellan de rikaste och de fattigaste ökar och skadorna för miljö och klimat har blivit en överlevnadsfråga. Nu hotar handelskrig mellan den gamla och den nya supermakten i världen. I sex föreläsningar belyses avgörande och aktuella frågor i svensk ekonomi.

7/11 Hur ska skattesystemet reformeras?

Föreläsare Erik Åsbrink, f.d. finansminister

14/11 Allmänna ekonomiska läget och aktuell penningpolitik

Föreläsare Martin Flodén, vice riksbankschef

21/11 Lönar det sig att spara?

Föreläsare Johanna Kull, sparekonom, Avanza Bank

28/11 Korruption som samhällsproblem

Föreläsare Anna Persson, docent i statsvetenskap, Göteborgs universitet

5/12 Skulder – bra eller dåligt?

Föreläsare Harry Flam, professor emeritus i internationell ekonomi, Stockholms universitet

12/12 Handelskrig och protektionism – lönar de sig?

Föreläsare Lars Magnusson, professor i ekonomisk historia, Uppsala universitet

Programansvariga Bo Irlblad
och Anders Mellbourn

Tid Sex torsdagar kl. 9.30–11.15:
7/11–12/12
Lokal Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41
Avgift 600 kr
Arrangemang nummer 192490

Språkvetenskap

Språket nyss, nu och strax

Från dag till dag märks ingenting. Från år till år mycket lite. Men över en generation eller flera aggregeras oändligt många men osynligt små förändringar till trender. Det som hänt nyss och det som händer nu kan alltså ge oss en vink om vart språket är på väg. För på väg är det alltid, och det handlar om mycket mer än om ord: om tempo, om tilltal, om attityd och till och med om val av prestigepspråk.

11/11 Språkets megatrender sedan 1945

En blick på en tidningstext från krigsslutet år 1945 visar en annan värld än den vi lever i nu. Man skrev mångordigare men också stramare. Vi kan fånga ett par långsiktiga trender de senaste decennierna: kortare, emotionellare, visuella, internationella och maskinella.

18/11 Svenska ord och alla andra

I en vanlig text är endast vart tredje ord riktigt ursvenskt. Vilka är alla de andra? Vilka ord kommer och vilka stannar? Kommer de bara från engelskan? Och vilka ord ligger på språkets kyrkogård?

25/11 Syntax och stil

Orden och fraserna blir längre och meningarna kortare. Vi får fler texttyper och färre stilar. Det är med små variationer som vi markerar om vi menar allvar eller raljerar, om vi behärskar ämnet eller tyfilyter. Språket är ett signalsystem.

2/12 Ren text gentemot andra skriftsymboler, svenska gentemot andra språk

Vad händer med den rena texten när vi får allt fler ikoner, symboler, länkar, förkortningar, illustrationer m.m.? Och vad händer när svenska är ett av flera hundra språk i landet?

9/12 Vad väntar runt hörnet?

Ska vi skriva fram trender, vänta på trendbrott eller spana in nya trender? I förändringen finns inte bara lexikala och grammatiska detaljer, det som kallas korpus, utan också språkets prestige och ställning, det som kallas status. Så hur förändras status?

Föreläsare Lars Melin, docent i svenska, Stockholms universitet

Programansvarig Lars Fant

Tid Fem mandagar kl. 11.30–13.15:

11/11–9/12

Lokal Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41

Avgift 550 kr

Arrangemang nummer 192500

Temadagar

Afghanistan – talibanernas återkomst?

15 oktober

Sverige har tagit emot tiotusentals unga afghaner, inte minst år 2015, när migrationen till Europa och Sverige nådde sin höjdpunkt. Sverige har också bidragit med både civila och militära insatser i Afghanistan, som är det land som får mest svenskt bistånd.

Efter decennier av krig meddelade Donald Trump att USA har för avsikt att ta hem sina trupper. *Vad väntar – en kommande fred eller ett nytt Syrien?*

Temadagen syftar främst till att ge en allsidig beskrivning av det afghanska samhällets utveckling sedan 2001 när talibanerna förlorade makten och när försöket att bygga en ny statsapparat påbörjades. Detta halvfärdiga samhällsbygge har påverkats starkt av de krig som pågått mer eller mindre oavbrutet sedan den sovjetiska invasionen 1979. Framstegen är ändå betydande inom utbildning, hälsovård, kommunikationer etc. och frågan är hur dessa framsteg ska kunna bevaras vid ett amerikanskt tillbakadragande och ett eventuellt fredsavtal med talibanerna.

Moderator Arne Jarrick, professor vid Stockholms universitet, Centre for the Study of Cultural Evolution

Afghanistans nutida historia, kultur och samhällsutveckling

Föreläsare Bengt Kristiansson, docent, tidigare generalsekreterare för Svenska Afghanistankommittén

Konflikternas orsaker och utsikter för fred

Föreläsare Anders Fänge, som sedan början av 1980-talet arbetat sammanlagt 20 år i Afghanistan, främst som landchef för Svenska Afghanistankommitténs biståndsverksamhet, men också som journalist och anställd av FN

Ensamkommande afghanska ungdomar och deras förutsättningar att klara utbildning och integration

Vad kännetecknar nyanlända elevers språkinläring och psykologiska processer?

Föreläsare Ljiljana Orelj, förstelärare, Solna stad

Avslutande diskussion.

Programansvariga Ing-Marie Persson och Elisabet Hermansson

Tid Tisdag 15 oktober kl. 9.30–12.30

Lokal Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41

Avgift 250 kr

Arrangemang nummer 192520

Hotad demokrati i Centraleuropa – exemplen Polen, Tjeckien, Slovakien och Ungern

4 november

Vårens serie om Centraleuropa lockade många och vi ger därför en komprimerad repris med tre av föreläsarna.

Med Berlinmurens fall 1989 och kommunismens sammanbrott i Central- och Östeuropa väcktes förhoppningar om en snabb demokratisk utveckling i dessa länder. För att kunna hantera utmaningarna i den postsovjetiska perioden bildade Polen, Ungern och Tjeckoslovakien den så kallade Visegradgruppen i februari 1991. År 1993 delades Tjeckoslovakien under fredliga former i republikerna Tjeckien och Slovakien och Visegradgruppen blev Visegrad Four, V4. Länderna blev medlemmar i EU 2004. Det talades då om ett nytt historiskt skede där det liberala, öppna samhället segrat. I dag är bilden en annan. Intolerans och populism har minskat respekten för de demokratiska institutionerna. Rättsväsendet och mediernas oberoende har försvagats i Polen och Ungern. Visegradländerna skiljer sig åt, men de är eniga i sitt motstånd mot kraven på en gemensam flyktingpolitik inom EU.

Vi försöker reda ut varför länderna på olika sätt har förändrats i högerpopulistisk, nationalistisk och delvis EU-kritisk riktning.

Föreläsare

Kristian Gerner, professor emeritus i historia, specialiserad på Öst- och Centraleuropa
Olof Kleberg, journalist med erfarenhet av Tjeckien och Slovakien
Anders Blomqvist, fil.dr i historia, expert på Ungern och Rumänien

Programansvariga Christina Eidem
och Cecilia Bäcklander

Tid Måndag 4 november kl. 9.30–12.30
Lokal Z-salen, ABF-huset, Sveavägen 41
Avgift 250 kr
Arrangemang nummer 192530

Till nytta med nöje – teatern för vår tid

4 november

Vad vill teatern ge och vad vill publiken ha?
Teaterns roll i samhället – ett gammalt men alltid aktuellt tema! Hur påverkar tidsandan teaterutbudet och vilken publik lockas av det – nu och då?

Teaterbesökare beskriver oftast upplevelsen av en föreställning med kommentarer som ”välspelat, bra föreställning, sevärt” eller med ord som ”tråkig, seg, förstod ingenting”. Det är sällan man hör någon säga att de blev berörda

eller drabbade av en föreställning. Men teatern vill mer än att bara underhålla för stunden. Man vill beröra och påverka! Hur skapas större engagemang än underhållning?

Temadagen vill ge inspiration/kunskap för upplevelser med öppna sinnen och vidare perspektiv – med fokus på mötet mellan publiken och föreställningen.

Teatern och publiken – förr och nu, en föreläsning som informerar och provocerar

Föreläsare Willmar Sauter, professor emeritus, institutionen för kultur och estetik, Stockholms universitet

Intentioner med våra uppsättningar – några aktuella, intressanta och diskutabla exempel

Panelssamtal mellan regissörer, skådespelare och scenograf.

Medverkande

Hannes Meidal, skådespelare, dramatiker,
Dramaten, Strindbergs Intima Teater

Anna Takanen, regissör och teaterchef Kulturhuset Stadsteatern

Alva Pettersson, skådespelare, Strindbergs Intima Teater

Ulla Kassius, scenograf, Kakalorum scenografi & kostym

Vi kommer bl.a. att diskutera Kulturhuset Stadsteaterns och Dramatens gemensamma uppsättning *Häxjakten* av Arthur Miller och Strindbergs *Ett drömspel* på Strindbergs Intima Teater.

Samtalsledare Willmar Sauter och Helga Messel

Vad händer i publiken?

Recensentens arbetsprocess

Lars Ring, teaterkritiker, Svenska Dagbladet
Berättelsen och hjärnan

Gunnar Bjursell, professor emeritus, Den kulturella hjärnan, Karolinska institutet
Erfarna teaterbesökare beskriver överraskande teaterupplevelser de minns

Anita Clarhäll, Mirjam Wolff, Helga Messel

Samtalsledare Willmar Sauter

Programansvarig Helga Messel

Tid Måndag 4 november kl. 13.00–17.00

Lokal Z-salen, ABF-huset, Sveavägen 41

Avgift 250 kr

Arrangemang nummer 192540

Hur tar vi till oss alla larmrapporter om klimatet, hur påverkar de samhället och vad gör politikerna?

28 november

Temadagen inleds med att tre forskare ger sin bild, varpå ett panelsamtal följer dem emellan. Avsikten är också att alla deltagare ska få stort utrymme att ställa frågor och delta i diskussionen.

Hur stort är problemet med klimatförändringarna och hur hantera detta?

Varje dag läser vi om att forskarvärlden är ense om att fortsatta utsläpp av växthusgaser leder till katastrofala klimatförändringar. Vi hör också att de nödvändiga åtgärderna för att stoppa klimatförändringarna är drakoniska. En effektiv klimatpolitik kräver enorma uppoffringar – vi måste förändra vår livsstil i grunden. Det är inte svårt att förstå att många får klimatångest, men det minskar möjligheten att på ett förnuftigt sätt hantera de stora men långt ifrån oöverstigligena problemen klimatförändringarna innebär.

Föreläsare John Hassler, professor i national-ekonomi, Institutet för internationell ekonomi, Stockholms universitet

Psykologiska barriärer för en övergång till ett hållbarare samhälle

Vanor, känslor och systematiska tankemönster gör ofta att människor fattar beslut och gör saker som är belastande för miljön och klimatet. Det här föredraget handlar om hur och varför människans förutsättningar ibland försvårar och till och med motverkar övergången till ett hållbarare samhälle.

Föreläsare Patrik Sörqvist, professor i miljöpsykologi, Högskolan i Gävle

Att förändra miljöbeteenden

Det finns mycket psykologisk forskning om hur systematiska tankemönster ofta gör att människor fattar beslut och gör saker som är belastande för miljön och klimatet. Men psykologin kan också föreslå vilka strategier som bäst kan åstadkomma attityd- och beteendeförändring i en miljövänlig riktning.

Föreläsare Andreas Nilsson, universitetslektor, Psykologiska institutionen, Göteborgs universitet

Panelsamtal mellan de medverkande

Samtalsledare Cecilia Bäcklander, journalist, Senioruniversitetets ordförande

Frågor och fortsatt diskussion med alla deltagare.

Programansvarig Ingvar Isfeldt
Tid Torsdag 28 november kl. 13.00–17.00
Lokal Z-salen, ABF-huset, Sveavägen 41
Avgift 250 kr
Arrangemang nummer 192550

Se också vår föreläsningsserie **Jordens klimat – ett komplext system** på sidan 18. Om du går på båda klimatprogrammen (föreläsningsserien + temadagen) rabatteras du med 150 kr, vilket regleras i efterhand.

Tre timmar om tre år med Trump

5 december

Under Donald Trumps treåriga presidenttid har många av oss följt den ymniga USA-rapporteringen med en blandning av misstro och fascination. Vi får en bild av djupa och närmast oöverkomliga motsättningar inom landet och nya konfliktlinjer i supermaktens relationer till omvärlden.

Tre USA-experter guidar oss genom det politiska landskapet tre år in i Trumps presidenttid då kampanjerna inför valet 2020 drar igång. Mycket står på spel, för USA och för världen.

Politisk historia, synen på staten och den demografiska revolutionen i USA

Föreläsare Dag Blanck, professor i Nordamerikastudier och chef för SINAS (Svenska institutet för Nordamerikastudier vid Uppsala universitet)

Gräsrötter, ekonomi och mediernas roll

Föreläsare Ginna Lindberg, utrikeschef på Ekot, Sveriges Radio, tidigare USA-korrespondent

USA på den globala arenan

– utrikes-, handels- och försvarspolitik

Föreläsare Jan Hallenberg, professor i statsvetenskap och forskningsledare på Utrikespolitiska institutet

Programansvarig Cecilia Bäcklander
Tid Torsdag 5 december kl. 12.00–15.00
Lokal Z-salen, ABF-huset, Sveavägen 41
Avgift 250 kr
Arrangemang nummer 192560

Vandringar och exkursioner

Jordbrukslandskapet. Del III 1500- och 1600-talen – herrar, bönder och torpare formar landskapet

Efter tidigare besök i järnålderns och medeltidens landskap, närmar vi oss nu 1500- och 1600-talen, då adeln och herrarna tar plats på scenen. Odlingsspår, husgrunder och kvarstående byggnader synliggörs här i sitt historiska och rumsliga sammanhang och utgör, tillsammans med skatten av lantmäterikartor, ett kulturarv som vittnar om det agrara landskapets långa utveckling. I vilken grad påverkas kulturmönstret av naturgivna förutsättningar, såsom berg, jord och vatten? Är det befogat att utifrån en helhetsbild av naturlandskap, kulturspår och lantmäterikartor, introducera begreppet "landskapsarv"?
Max 30 deltagare.

4/9 Naturlandskapets grundelement – tillgångar och begränsningar på den naturgivna spelplanen

Föreläsare Anders Yrgård, fil.lic. i naturgeografi, Stockholms universitet

Historiskt landskap i geografiskt perspektiv

Föreläsare Johan Berg, fil.dr i kulturgeografi, Stockholms universitet

11/9 Vad vet vi om 1500- och 1600-talens landskap?

Föreläsare Johan Berg

18/9 Lantmäterikartorna berättar

Vägledning till källmaterial i digitala register och arkiv. Praktiskt arbete i datasal. Indelning i för- och eftermiddagsgrupp.

Övningsledare Johan Berg och Anders Yrgård

25/9 Resa i tid och rum

Heldagsexkursion med abonnerad buss i det historiska landskapet. Dagens lunch på egen bekostnad, alternativt egen matsäck.

Exkursionsledning Johan Berg och Anders Yrgård

Programansvarig Anders Yrgård,
anders.yrgard@hotmail.com

Tid Fyra onsdagar: 4/9 och 11/9 kl. 13.00–14.45, 18/9 (för- och eftermiddagsgrupp) samt 25/9 heldagsexkursion kl. 8.30–17.30

Lokal Geovetenskapens hus, Stockholms universitet, t-bana Universitetet, sal meddelas senare.

Tillgänglighet i fält Promenad i lätt terräng. Ej våtmarker. Trappor kan förekomma i äldre byggnader. Guidesystem med hörsnäckor.

Avgift 1300 kr, inkl. exkursionsbuss

Arrangemang nummer 192600

Skärgård i skuggan av Stockholm? Del I

Skärgården var tidigt en "kornbod" för Stockholm och städerna runt Mälaren. Fisk utgjorde basen tillsammans med andra lokalproducerade varor, som strömmade från öarna in till fastlandet. I dag har råvaror ersatts med tjänster. Vad är väl saltad fisk mot upplevelser med RIB-båt i 50 knop? Varför ger det materiella vika för det immateriella och vem är vinnare? Finns det längre några förutsättningar för skärgårdsbornas försörjning och hur styrs öarna, lokalt eller från fastlandet?

Ambitionen är att serien ska fortsätta våren 2020 med liknande upplägg och fler exempel samt exkursion i annan del av skärgården.

Max 30 deltagare.

10/9 Urtid, istid, nutid – den naturgivna spelplanen växer fram

Föreläsare Anders Yrgård, fil.lic. i naturgeografi, Stockholms universitet

Uppgång och nedgång, men aldrig fall – skärgården efter rysshärjningarna 1719

Föreläsare Urban Nordin, fil.dr i kulturgeografi, med inriktning Stockholms skärgård, Stockholms universitet

17/9 Ständig anpassning – men hur, och vem sätter villkoren?

Föreläsare Urban Nordin

24/9 Levande helårsbygd eller fritidsparadis?

Under en heldagsexkursion med buss och till fots i Blidö skärgård, upplever vi aktuella exempel på anpassning till olika slag av ekonomiska, demografiska och politiska förändringar. Är det yttre aktörer eller lokala beslut som styr? Vem räknas som skärgårdsbo?

Exkursionsledning Urban Nordin och Anders Yrgård

Programansvarig Anders Yrgård

Tid Tre tisdagar: 10/9 och 17/9 kl. 13.00–14.45 samt 24/9 heldagsexkursion kl. 8.30–17.30

Lokal Geovetenskapens hus, Stockholms universitet, t-bana Universitetet, sal meddelas senare.

Tillgänglighet i fält Promenad i lätt terräng. Hällmarker och spridda stenblock kan förekomma i strandpartier. Guidesystem med hörsnäckor.

Avgift 750 kr inkl. exkursionsbuss. Tillkommer kostnad för skärgårdslunch och kaffepaus, alternativt egen matsäck.

Arrangemang nummer 192605

Kulturhistoriska vandringar på Kungsholmen

Kungsholmen fick sitt nuvarande namn av Karl XI år 1672. Den kungliga inblandningen till trots kännetecknas öns historia huvudsakligen av enkla förhållanden och verkstadsindustri. På senare år har en ökande etablering av sjukhus och myndighetsbyggnader tillkommit. Kom med på en vandring för att lära känna denna stadsdels historia!

Max 30 deltagare per grupp.

Vandring 1. Området kring Hantverkargatan

Från Stadshuset till Landstingshuset
Mötesplats utanför Stadshusets huvudentré på Hantverkargatan

Vandring 2. Utmed Fleminggatan

Från Separator till den judiska begravningsplatsen
Mötesplats utanför Tekniska Nämndhuset, Fleminggatan 4

Vandring 3. Utmed Norr Mälärstrand

Från gamla Karolinska institutet till Konradsberg
Mötesplats utanför Stadshusets huvudentré på Hantverkargatan

Ciceron och kontaktperson Berit Dahlström, Stockholmskännare och socionom, 076-909 62 73

Programansvarig Eva Elfgren
Avgift 600 kr

Tid Tre måndagar kl. 13.00–15.15:
16/9, 23/9, 30/9

Arrangemang nummer 192610

Tid Tre tisdagar kl. 10.00–12.15: 17/9, 24/9, 1/10
Arrangemang nummer 192615

Tid Tre onsdagar kl. 10.00–12.15: 18/9, 25/9, 2/10
Arrangemang nummer 192620

Tid Tre torsdagar kl. 13.00–15.15:
19/9, 26/9, 3/10

Arrangemang nummer 192625

Konstvandringar

Under höstens tre konstvandringar tittar vi närmare på konst och arkitektur kring tre bostadsområden: Västertorp från 1950-talet, Hammarby sjöstad från 2000-talet och Norra Djurgårdsstaden, Stockholm stads största samtida byggnadsprojekt.

18/9 Konstvandring i Västertorps skulpturpark

I Västertorp finns en unik samling skulpturer av det tidiga 1900-talets främsta svenska konstnärer. Under vår vandring bekantar vi oss med

dessa mästerverk och tittar närmare på Västertorps arkitektur och stadsplan. Här genomfördes trafiksepareringen för första gången i Sverige och området kännetecknas av en originell och varierad arkitektur.

Mötesplats Torget, Västertorps centrum

25/9 Konst och arkitektur i Hammarby sjöstad

Konstvandringen fokuserar på de många nya konstverk som har tillkommit i Hammarby sjöstad under de senaste årens utbyggnad av området. Många av verken är relaterade till livets olika skeenden eller till vatten. En del konstverk är väl synliga från gatan, andra är placerade på innergårdar och är svårare att upptäcka.

Mötesplats Lugnets terrass, nära Tvärbanans hållplats Sickla udde

2/10 Konst och arkitektur i Norra Djurgårdsstaden

Norra Djurgårdsstaden är Stockholms största stadsomvandlingsprojekt. När allt är klart omkring år 2030 kommer det att finnas cirka 12 000 bostäder och 35 000 arbetsplatser i området. Under vandringen tittar vi närmare på utformningen och tankarna bakom områdena Västra, Norra 1 samt Norra 2.

Mötesplats T-bana Ropsten, utgången mot Hjorthagens skola

Guiden Marie Andersson och Eva Palmqvist, konstpedagoger och konstvetare från Konstvandringar Stockholm

Programansvarig Eva Elfgren
Avgift 600 kr

Tid Tre onsdagar 18/9, 25/9 och 2/10

Grupp 1 kl. 10.00–11.30

Arrangemang nummer 192640

Grupp 2 kl. 10.00–11.30

Arrangemang nummer 192645

Grupp 3 kl. 13.00–14.30

Arrangemang nummer 192650

Grupp 4 kl. 13.00–14.30

Arrangemang nummer 192655

Vad säger oss platsen? Stockholm i litteraturen

Serien är uppbyggd kring tre föreläsningar med tre åtföljande stadsvandringar i fotspåren av de författare som vi läser. Föreläsningarna är tematiskt upplagda, så att varje tillfälle tar upp ett särskilt tema och ett antal författare som ryms inom detta tema. De författare som behandlas är listade under respektive föreläsning, och tanken är att kursdeltagare kan välja att läsa antingen alla verken, eller välja ut ett antal som särskilt intresserar.

Mer detaljerad information om vandringarna kommer att finnas vid kursstart.

18/9 Det gamla Stockholm

Vi läser: Carl Fredrik Ridderstads *Stockholms mysterier* (utdrag ur denna svåråtkomliga bok distribueras i kompendium), Claës Lundin & August Strindberg: *Gamla Stockholm*, Claës Lundin, *Nya Stockholm*, August Strindberg, *Röda rummet* och novellen *Måste ur Giftas I*, Hjalmar Söderberg, *Förvillelser*.

Vandring: Valda delar av innerstaden utifrån verken i föregående föreläsning, i synnerhet Gamla stan, men även kring Berzelii Park.

2/10 Det villkorade Stockholm – klass och kön

Vi läser: P.A. Fogelström, *Mina drömmars stad*, Anna Branting, *Staden* (utdrag i kompendium), Agnes von Krusenstjerna, *Fröknarna von Pahlen*-serien, Lena Kallenberg, *Apelsinflickan*, Alice Lyttkens, *Tollmanserien*, Gun-Britt Sundström, *Maken*, Ivar Lo Johansson, *Kungsgatan*, Karin Boye, *Astarte*, Maria Lang, *En skugga blott*.

Vandring: Innerstaden i fotspåren av verk från föregående föreläsning. Södermalm, men även kring Stureplan och Odenplan, där Stockholms högskola låg tidigare.

16/10 Centrum och periferi – förorten

Vi läser: P.C. Jersild, *Fem hjärtan i en tändsticksask* (Norra Ängby), Barbro Lindgren, *Jättehemligt, Världshemligt* och (framför allt) *Bladen brinner* (Södra Ängby), John Ajvide Lindqvist, *Låt den rätte komma in* (Blackeberg), Måns Wadensjö, *ABC-staden* (Vällingby), Sara Stridsberg, *Beckomberga* (Norra Ängby), Eva Adolfs-son, *Förvandling* (Sundbyberg), Kjell Johansson, *Huset vid Flon* (Midsommarkransen).

Vandring: Förorten, t.ex. Bromma, kring Islands- torget, Norra och Södra Ängby och Blackeberg, Beckomberga.

Föreläsare Anna Cavallin, fil.dr i litteratur- vetenskap, Stockholms universitet
Programansvarig Catherine Dahlström
Avgift 900 kr

Tid föreläsningar

Tre onsdagar kl. 13.00–14.45: 18/9, 2/10, 16/10
Lokal Palmesalen, ABF-huset, Sveavägen 41

Tid vandringar

Grupp 1 Tre onsdagar kl. 13.00–15.00:
25/9, 9/10 och 23/10
Arrangemang nummer 192670

Grupp 2 Tre fredagar kl. 13.00–15.00:
27/9, 11/10 och 25/10
Arrangemang nummer 192675

Ädellövskog, urskog och brandfält – naturvandringar i Stockholmstrakten

Här är arrangemanget för dig som uppskattar långpromenader med matsäck under sakkunnig ledning i upplevelserika naturmiljöer. Vi uppmärksammar geologi, flora och fauna, kulturminnen och friluftsvärden samt reflekterar över avsikten med naturreservatets/nationalparkens formella skötselplan. Varje vandring har start och mål på olika platser med gångavstånd till SL-trafiken. Obs! vandringsalternativen 3/10.
Max 30 deltagare.

19/9 Introduktion

Varför skydda natur och vad säger lagen? Får människan plats i ett naturreservat? Ädellövskogar och urskog – presentation av besöksmålen.

Föreläsare Bo Eknert, fil.lic. och tidigare före- ståndare för miljövärdskurser och biologisk- geovetenskaplig utbildning vid Stockholms universitet

26/9 Exkursion på Bogesundslandet

Bogesundslandet, mellan Djursholm och Vax- holm, är ett anmärkningsvärt stort och rogivande natur- och kulturområde nära storstaden. Sär- skilt intresse tilldrar sig områdets ädellövskogar och ekbestånd.

3/10 Tyresta 20 år efter branden

Skogsbränder har berört många de senaste åren. Uppstår nya typer av skogar efter en brand eller kommer hållmarkstallskogarna i Tyresta nationalpark att återuppstå? Följ den intressanta utvecklingen på plats. Vandring Tyresta by – Nyfors, ca 12 km, alt. en kortare slinga. Välj alternativ senare.

Exkursionsledning Bo Eknert och Anders Yrgård
Programansvarig Anders Yrgård, fil.lic. i natur- geografi, Stockholms universitet,
anders.yrgard@hotmail.com
Tid Tre torsdagar: 19/9 kl. 13.00–14.45, samt exkursioner 26/9 och 3/10 kl. 10.00–15.30, restid tillkommer.

Lokal Geovetenskapens hus, Stockholms univer- sitet, t-bana Universitetet. Sal meddelas senare.
Samlingsplats och vägbeskrivning för exkur- sioner meddelas senare

Tillgänglighet Lugn promenad i lätt kuperad terräng. Väg med SL-trafik endast i anslutning till start och mål. Guidesystem med hörsnäcka. Medtag egen matsäck.

Avgift 500 inkl. visst kopierat material. SL-resor på egen bekostnad.
Arrangemang nummer 192680

Anmälan Ny anmälan krävs varje termin.

Nya deltagare kan ansluta sig till en pågående flerterminskurs.

Lokalerna är handikappanpassade om ej annat anges.

Kontaktperson för universitetskurser är Ingela Karlsson, tfn 070-654 05 95 ingela.karlsson@senioruniversitetet.se

Litteraturlista se www.senioruniversitetet.se under kursbeskrivningen

Senioruniversitetets kurser utgör fristående kurser i respektive ämnen. De har sin motsvarighet antingen vid Stockholms universitet eller närliggande universitet och högskolor, eller utgår ifrån kurser och material som används vid dessa lärosäten. Kursernas omfattning anges i högskolepoäng. Studietakten innebär normalt motsvarande 7,5 poäng per termin, dvs. kvartsfart.

Undervisningen består av föreläsningar och/eller seminarier och ibland av studiebesök. Undervisningen meddelas i regel av lärare som undervisar eller har undervisat vid universitet eller högskola eller har doktorsexamen.

Några formella behörighetskrav ställs inte på deltagarna, men om särskilda förkunskaper krävs i något ämne för att tillgodogöra sig kursen anges detta särskilt.

Tentamensprov kan anordnas för dem som så önskar. Intyg om godkänt prov lämnas. Obs! Dessa intyg kan inte användas vid ansökan till universitet och högskolor. Våra kurser är inte heller poänggivande.

Deltagare som följer en kurs som sträcker sig över flera terminer, har förtur till påföljande termin.

Kostnader för litteratur och entréavgifter tillkommer. Akademi-bokhandeln, Mäster Samuelsgatan 32, har studeranderabatt på vissa kursböcker mot uppvisande av Senioruniversitetets kallelse.

Avgiftsfri föreläsning

Studieteknik – konsten att lära

De som har anmält sig till universitetskurserna erbjuds en avgiftsfri föreläsning i studieteknik.

Obs! Begränsat antal platser.

Föreläsare Niklas Ericsson

Tid Torsdag kl. 9.30–12.00: 12/9

Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Cambridge

Anmälan senast 10/9 till kansliet på

e-post: kansliet@senioruniversitetet.se

Astronomi

Översiktscurs

Fristående kurs: 7,5 poäng.

Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.

Kursen syftar till att ge en bred översikt i ämnet astronomi. Vi behandlar himlakropparnas egenskaper, dvs. hur stjärnor, supernovor, svarta hål, galaxer och olika kroppar i solsystemet är uppbyggda, samt varför och hur de bildas och utvecklas med tiden. Vi synar de kalla molnen i Vintergatan och rörelsemönster som tyder på närvaron av en ännu oidentifierad massa, den mörka materien. Olika former av energi, strålning och krafter styr utvecklingen i kosmos och vi behandlar universums storskaliga struktur och vad kosmologiska teorier och observationer säger om utvecklingen från ett Big Bang till nu och vidare in i framtiden. Vi bekantar oss även med stjärnhimlen vid ett besök på ett observatorium.

Kursledare Gösta Gahm, professor emeritus, Stockholms universitet, gahm@astro.su.se och Magnus Näslund, fil.dr, universitetslektor, Stockholms universitet, magnus@astro.su.se

Tid Åtta onsdagar kl. 13.00–15.30:
23/10–11/12

Den 6/11 kl. 15.30–18.00 är föreläsningen förlagd till Kunskapsskolan/Observatoriet i Saltsjöbaden

Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Cambridge
Avgift 1150 kr

Arrangemang nummer 192700

Ekonomisk historia

Tusen och en ekonomier – världens ekonomiska historia från jakt och jordbruk till industrialiseringens början

Grundkurs: 30 poäng. Moment 1:4.

Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.

Ekonomisk historia är ämnet där dagens frågor om arbetskrisen, de svältande i överflödssamhället och teknikutvecklingens närmast lagbundna fortskridande mot allt mäktigare maskiner i människornas tjänst ges sina historiska paralleller och förklaringar. Här ges ett långsiktigt perspektiv på hur människan har försörjt sig och hur resurser har fördelats mellan individer och regioner.

Kursens två första terminer ger en övergripande kronologisk kunskap från människans urtid till nutid. Termin tre ägnas åt det ekonomiska tänkandets historia. Termin fyra ger en fördjupning inom olika ekonomisk-historiska forskningstraditioner.

Tusen och en ekonomier, den första delkursen, ägnas den långa tiden från människans ursprung i Afrika till tiden före det industriella genombrottet. Människan är om något ett anpassningsbart djur och har funnit på sätt att leva i de mest varierade miljöerna på jorden. Vi undersöker hur samhällen uppstått och blomstrat i tusentals år, från jordbruk i öknen till valjakt i Arktis, i små familjegrupper eller i massor om miljoner.

Kursledare Daniel Berg, fil.dr, Stockholms universitet, daniel.berg@ekohist.su.se

Tid Åtta onsdagar kl. 10.00–12.30: 25/9–30/10, 13/11 samt 20/11 (Obs! Palmesalen, ABF-huset)

Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Cambridge
Avgift 1150 kr

Arrangemang nummer 192710

Filosofi

Kritiskt tänkande – en introduktion till filosofins metoder och begrepp

Grundkurs: 30 poäng. Moment 1:4.

Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.

Vad är sanning? Vad är frihet? Vad är rättvisa? Vad kan vi veta? Filosofiska frågor som dessa är både vardagliga och abstrakta. Vad vi än utforskar – det må vara klimatförändringar, brottslighet, arkeologi eller ekonomisk politik – så förutsätter vi på olika sätt svar på dem. Men när vi vänder blicken mot dessa utgångspunkter ser vi hur svårt det är att motivera dem. Filosofi rör de grundläggande förutsättningarna för t.ex. språk, tanke, verklighet, värde och kunskap. Frågorna kan inte på något uppenbart sätt undersökas med hjälp av vetenskapens metoder, men de hör heller inte hemma inom exempelvis konst eller religion. De tycks helt enkelt vara en oundviklig konsekvens av att vi har förnuft och förmåga till reflektion.

Grundkursens första moment behandlar kritiskt tänkande och utgör en introduktion till semantik, logik, argumentationsanalys, kunskapsteori och vetenskapsfilosofi.

Genom föreläsningar och diskussioner behandlas bl.a. frågor som hur kunskap ska definieras, vad som gör en slutledning giltig, vad som skiljer vetenskap från icke-vetenskap, förklaringar, sanning och relativism och huruvida man kan argumentera rationellt i moraliska frågor.

Kursledare Henrik Ahlenius, doktorand, Stockholms universitet,

henrik.ahlenius@philosophy.su.se och Palle Leth, fil.dr, Stockholms universitet, palle. leth@philosophy.su.se

Tid Åtta fredagar kl. 12.30–15.00:
27/9–25/10, 8/11, 22/11, 29/11
Lokal Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41
Avgift 1150 kr
Arrangemang nummer 192715

Kontinental filosofi

Filosofins begynnelse

Grundkurs: 30 poäng. Moment 3:4.

Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.
Kontinental filosofi står som samlingsbegrepp för en historiskt orienterad och på kritisk förståelse inriktad filosofi. Den utkristalliserar sig vid tiden för franska revolutionen, i kölvattnet av Kants tredje kritik. Under moment 1 har vi beaktat filosofins frågor kring enhet och mångfald, förändringens problematik, kunskapens villkor och meningen med det goda, från försokratisk filosofi till tidig modernitet. Moment 2 har ägnats 1800-talets filosofi. Här har fokus legat på den ”Tyska idealismens” mest tongivande gestalter (Kant, Schelling och Hegel) och kritiker (Kierkegaard, Marx, Nietzsche och Freud). Under moment 3 vänder vi oss till den filosofi som växer fram under 1900-talets första hälft och riktar framför allt vårt fokus mot den tyska fenomenologin och den franska existentialismen.

Kursen vänder sig till den som söker en kritisk förståelse av en värld beskriven i vetenskap och religion, konst och media.

Deltagare bör ha följt moment 1 och 2, alternativt odlat motsvarande intresse.

Litteratur Kompendium med utvalda texter finns att hämta på kansliet före kursstart

Kursledare Anna-Lena Renqvist, fil.dr,
Södertörns högskola,
annalena.renqvist@filosofisktforum.se,
070-374 91 98 och Gustav Strandberg, fil.dr,
Södertörns högskola, gustav.strandberg@sh.se

Tid Åtta torsdagar kl. 10.00–13.00:
26/9–10/10, 24/10, 7/11–28/11

Lokal Palmesalen, ABF-huset, Sveavägen 41
Avgift 1250 kr, inklusive kompendium
Arrangemang nummer 192720

Geografi

Resurser, landskap och miljö

Fristående kurs: 15 poäng. Moment 2:2.

Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.
Människan har i alla tider, och med framgång, tagit naturtillgångarna i anspråk för sin försörjning. Därav följer att landskap och miljö förändras, lokalt och globalt, och man frågar sig om utvecklingen är långsiktigt hållbar. Geografi som vetenskap går ut på att utforska och förklara det dynamiska mönster av rumsliga orsaks-samband som uppstår mellan naturgivna förutsättningar och människans, som bosättning, livsmedelsproduktion, energiutvinning, resande och annat. Förståelsen kräver också ett historiskt och tvärvetenskapligt förhållningssätt. Kursen utgår från grunderna inom klimat och vatten i globalt perspektiv och bygger på med valda exempel på resursutnyttjande och deras konsekvenser, risker och hot. Medverkande lärare har egna fälterfarenheter från de olika klimatmiljöer som tas upp.

Nya deltagare är välkomna.

Kursledare Anders Yrgård, fil.lic. i naturgeografi,
Stockholms universitet,
anders.yrgard@hotmail.com

I övrigt medverkar Mats Eriksson, fil.dr i geografi, Himalayaregionen, vattenexpert på Stockholm International Water Institute (SIWI), Gustaf Hugelius, fil.dr i naturgeografi, polartrakter och permafrostmiljöer, Lars-Ove Westerberg, fil.dr i naturgeografi med erfarenhet från semi-arida miljöer främst i Östafrika.

Tid Åtta måndagar kl. 13.00–15.30:
7/10–21/10, 4/11–2/12

Lokal Geovetenskapens hus, Stockholms universitet, t-bana Universitetet. Sal meddelas senare.

Avgift 1150 kr
Arrangemang nummer 192725

Historia

Från antiken till medeltiden

Grundkurs: 30 poäng. Moment 1:4.

Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.
Historia handlar om människor förr: hur de försörjde sig, hur de tänkte och hur de bar sig åt mot varandra. Ämnesbredden är stor, både i tid och rum. Synsätten är många. Genom att studera historia kan du bättre förstå och kunnigare diskutera det som händer i dagens samhälle, här i Sverige och i världen. Det kritiska tänkandet genomsyrar utbildningen och ökar din förmåga att självständigt ta ställning till historiska

problem och förklaringar. Här får du möjlighet att tänka om! Undervisningen består av föreläsningar, seminarier och ett museibesök.

Under den första terminens studier kommer vi att se hur de första mänskliga samhällena skapas i och med övergången till jordbruk och hur de utvecklas till högcivilisationer. Vi följer den mänskliga utvecklingen genom antikens Grekland och Rom fram till den europeiska medeltiden och den katolska kyrkans utbredning. Vi får inblickar i såväl vardagsliv som storpolitik under resans gång. Tonvikten ligger på Europas historia.

Kursledare Niklas Ericsson, fil.dr, Stockholms universitet, niklas.ericsson@historiker.se
070-731 19 48

Tid Åtta fredagar kl. 9.30–12.00: 20/9, 27/9, 4/10 (halvgrupp), 18/10 (halvgrupp), 25/10, 8/11, 15/11 (museibesök), 22/11 (halvgrupp), 29/11 (halvgrupp), 6/12

Lokal Palmesalen, ABF-huset, Sveavägen 41
Obs! 18/10 Erlandersalen, ABF-huset
Obs! 29/11 Hagagatan 1, 2 tr., rum Cambridge
Avgift 1150 kr. Kostnad för kompendier och museibesök, 300 kr, tillkommer.
Arrangemang nummer 192735

Sveriges historia – rättshistoria 1200–2000

Fristående kurs: 15 poäng. Moment 1:2.

Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.

Kursen handlar om rättshistoria i Sverige från 1200-talet fram till våra dagars Sverige med utblickar till övriga Europa för att förstå den svenska rättsutvecklingen.

På många sätt är förändringen av rättskipningen en spegling av samhällets utveckling. Vi börjar med de medeltida landskapslagarna och hur man såg på brottslingar och brott – och hur man ansåg att man skulle få människor att följa lagarna. Med tiden ändras samhället, vilket leder till att även lagarna ändras. Nya typer av brott och brottslingar dyker upp, som edsöresbrytare, häxor och suicidalmördare, för att sedan försvinna. Vi studerar brottslingarna, deras offer, de som dömer i domstolarna och poliserna som ska upprätthålla ordningen.

Vi tar upp teorier om brottslighetens förändring eller kontinuitet, som civiliseringsteorier och kriminologiska teorier.

Vi läser litteratur om rättshistoria och studerar källor som lagar och domböcker. Undervisningen består av föreläsningar, seminarier och ett museibesök.

Kursledare Niklas Ericsson, fil.dr, Stockholms universitet, niklas.ericsson@historiker.se,
070-731 19 48

Tid Åtta torsdagar kl. 9.30–12.00:
19/9, 26/9, 3/10 (halvgrupp), 17/10 (halvgrupp),
24/10, 7/11, 14/11 (museibesök), 21/11 (halvgrupp), 28/11 (halvgrupp), 5/12
Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Cambridge
Avgift 1150 kr. Kostnad för kompendier och museibesök, 400 kr, tillkommer.
Arrangemang nummer 192740

Idéhistoria

Idéhistoriska miljöer – antiken, medeltiden och den tidigmoderna tiden

Fristående kurs: 15 poäng. Moment 1:2.

Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.

Kursen är en fördjupning av momenten I (antiken, medeltiden) och II (tidigmoderna tiden) i grundkursen i idéhistoria men utformad så att den huvudsakligen ska kunna följas utan förkunskaper från dessa båda. Fördjupningen görs med en tydlig inriktning på relationen mellan staden eller miljön å ena sidan och utvecklingen av allehanda idéföreställningar å den andra. Detta moment koncentreras därför till tre städer: Aten, Rom och Florens. Idémässigt koncentreras föreläsningarna till sofisterna, Platon och Aristoteles för Aten, stoikerna och Augustinus för Rom, Dante, Petrarca samt Machiavelli för Florens. Kursen kommer utöver föreläsningar att erbjuda valfria gruppövningar över några intressanta texter. I dessa ges tillfälle att diskutera hur tidlösa idéer samtidigt är bundna till tid och miljö.

Kursledare Erland Sellberg, professor emeritus, Stockholms universitet,
erland.sellberg@idehist.su.se

Tid Sex onsdagar kl. 14.00–16.30: 2/10, 16/10, 23/10, 13/11, 27/11, 18/12 samt två gruppövningar kl. 10.00–12.30/14.00–16.30: 6/11 och 11/12 (anmälan till gruppövningar sker vid första föreläsningen)

Lokal Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41
Avgift 1150 kr
Arrangemang nummer 192745

Konstvetenskap

Antiken till medeltiden

Grundkurs: 30 poäng. Moment 1:4.

Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.

Uppdelat på fyra terminer studeras den västländska konstens historia från antiken till nutid. Den stora traditionens byggnadskonst, dess skulptur och inte minst dess måleri uppmärksammas. Ur olika perspektiv, med utblick även

bortom ”västerlandet”, betraktar och tolkar vi konsten som visuell yttring inom ett samhälleligt idé- och kulturhistoriskt sammanhang.

Kursens första moment omfattar tidsspännet från antiken till den av kristenheten dominerade epok som kallas medeltid. Kursmoment 2 ägnas perioden 1400–1700, renässansens och barockens former och ideal. Kursmoment 3 fokuserar på den framväxande modernismen under perioden 1700–1900. Under kursmoment 4 står den radikala perioden 1900–2020 i fokus.

Undervisningen sker i form av föreläsningar som inbjuder till dialog och diskussion.

Kursledare Nina Weibull, fil.dr, tidigare 1:e intendent, Konstsamlingarna, Stockholms universitet, nina.weibull@telia.com

Tid Åtta tisdagar kl. 14.00–16.30:
1/10–22/10, 5/11–26/11

Lokal Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41
Avgift 1250 kr, inkl. kompendium
Arrangemang nummer 192750

Konst och arkitektur under 1900-talet

Fristående kurs: 15 poäng. Moment 1:2.

Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.

Med utgångspunkt i 1800-talets slut gör vi under två terminer en exposé över 1900-talets olika konst- och arkitekturriktningar. Vi tar också upp den samtida konsten och arkitekturen.

Vi diskuterar konstens roll och konstnärsrollens förändring under 1900-talet. Under kursens gång kommer vi att se hur olika konstriktningar och estetisk experimentlusta gång på gång förändrar förutsättningarna för vad konst är och vad en konstnär gör.

På arkitekturens område följer vi den modernistiska arkitekturen från de tidiga pionjärerna till den världsomspännande arkitekturstil som kallas den internationella stilen. Vi diskuterar också motståndet mot modernismen. Den experimentella och visionära arkitekturen under 1960-talet och postmodernismen blir därefter ämnen för vår uppmärksamhet.

Avslutningsvis ägnar vi oss åt den samtida konsten och arkitekturen.

Kursledare Peder Fallenius, fil.dr, verksam vid The Swedish Program, Handelshögskolan i Stockholm, peder.fallenius@swedishprogram.org, 070-254 16 16

Tid Åtta fredagar kl. 9.30–12.00:
27/9–25/10, 8/11–22/11

Lokal Hagagatan 1 2 tr., rum Cambridge
Avgift 1150 kr
Arrangemang nummer 192755

Ryssland och Västeuropa – missförstånd och förklaringar. Rysk konst och dess förhållande till den västeuropeiska omvärlden

Fristående kurs: 15 poäng. Moment 1:2.

Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.

Kursen handlar om den ryska konsten från varjagernas ankomst till revolutionen. Höstens kurs omfattar tiden från 800- till slutet av 1600-talet. Tyngdpunkten i kursen läggs på att betrakta konstverk som egna historiska källor. Dessa ger en fördjupad och mångsidig syn på den ryska och västeuropeiska historiska och sociala utvecklingen.

Vi betraktar den bysantinsk-ryska konsten, överblickar de konstnärliga skolor som fanns i Ryssland under den tiden, samt den ryska konsten utanför landets gränser. Kursen uppmärksammar de mest kända mästarna som arbetade i det ryska riket, bl.a. Theophanes greken och Andrej Rublev. Kursen består av en teoretisk och en praktisk del. Detta innebär att utvalda lektioner blir inriktade på en självständig attribuering av föremål från den ryska konsten och konsten hos ryska handelspartners som Sverige och Tyskland.

Kursledare Svetlana Svensson, fil.dr, Stockholms universitet, svetlana.svensson@arthistory.su.se

Tid Åtta fredagar kl. 12.30–15.00:
4/10–25/10, 8/11–29/11

Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Cambridge
Avgift 1150 kr
Arrangemang nummer 192760

Litteraturvetenskap

Litteraturen och dess historia från antiken till medeltiden

Grundkurs: 30 poäng. Moment 1:4.

Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.

Människor har i alla tider berättat historier och skapat olika former av litteratur. I vår litteraturvetenskapliga kurs behandlas litteraturen och dess historia från antiken till nutid. Kursen syftar till att vidga förståelsen för olika typer av litterära verk, att ge kunskaper om främst den västerländska litteraturens utveckling, samt att ge inblick och övning i litteraturvetenskaplig teori och metodik.

Moment 1 omfattar antikens och medeltidens litteratur. Vi läser prosa, epik, lyrik och dramatik. Exempel på författare och texter som läses: Homeros, Sapfo, Sofokles, Bibeln, Vergilius, Dante och Heliga Birgitta. Fokus ligger på de

enskilda texterna men kursen ger även kunskaper om mer övergripande aspekter av den västerländska litteraturens historia.

Höstens moment förutsätter inga förkunskaper i litteraturvetenskap och kan med fördel läsas av deltagare som tidigare följt senare delar av kursen.

Kursledare Håkan Trygger, doktorand i litteraturvetenskap, Stockholms universitet, hakan.trygger@littvet.su.se
Tid Åtta mandagar kl. 10.00–12.30:
16/9, 23/9, 7/10, 21/10, 4/11, 18/11, 2/12, 16/12
Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Cambridge
Avgift 1150 kr
Arrangemang nummer 192765

Modevetenskap

Mode, lyx och konsumtion genom tiderna

Fristående kurs: 7,5 poäng.

Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.
Dräkten har haft en central betydelse i samhället. Den vittnar om seder och bruk, ekonomiskt läge, politiskt inflytande och social utveckling. Modevetenskap som etablerades som akademiskt ämne 2006 undersöker klädernas roll genom tiderna och hur dessa kan uttrycka sin samtid och dess föreställningar.

I den här kursen studerar vi bl.a. dräkthistoria, dräkt och moral, lyxen på 1700-talet, det franska hovets inflytande på modet, varuhuset som socialt och kulturellt fenomen och hur Paris lyckades etablera sig som modets huvudstad. Vi kommer även att fördjupa oss i lyxens historia och hur den har framkallat nya tankemönster och orsakat stora debatter. Med hjälp av objektbaserad metod kommer vi att lära oss hur föremålen kan reflektera det samhället som skapar dem. Vi landar slutligen i dagens konsumtion och den digitala världens påverkan på modespridningen. Modevetenskap är till för dig som vill förstå det inre genom det yttre, med andra ord människan genom dräkten.

Kursledare Paula von Wachenfeldt, docent, Stockholms universitet, paula.von.wachenfeldt@ims.su.se
Tid Sex torsdagar kl. 14.00–16.30: 12/9, 19/9, 24/10, 31/10, 7/11, 14/11, samt onsdag 16/10 kl. 14.00–16.30 och tisdag 12/11 kl. 10.00–12.30
Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Cambridge
Avgift 1150 kr
Arrangemang nummer 192770

Musikvetenskap

Musiken i historien 1900-talets konstmusik

Grundkurs: 30 poäng. Moment 3:4.

Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.
Kursen ger kunskap om den västerländska musikens historia ur ett kultur- och idéhistoriskt perspektiv där musiken sätts i relief till det omgivande samhällets övriga kulturyttringar och sociopolitiska strömningar. Moment tre behandlar tiden från sekelskiftet 1900 till vår egen tid. Fokus ligger på så kallad konstmusik.
Nya deltagare är välkomna.

Kursledare Johanna Broman Åkesson, fil.dr, Stockholms universitet, johannabromanakesson@gmail.com
Tid Åtta onsdagar kl. 13.00–15.30:
30/10–18/12
Lokal Palmesalen, ABF-huset, Sveavägen 41
Avgift 1150 kr
Arrangemang nummer 192775

Religionshistoria

Kyrkohistoria

Fristående kurs: 15 poäng. Moment 2:2.

Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.
I den här delkursen behandlar vi kyrkohistorien från 1500-talet fram till vår egen tid ur ett brett perspektiv, både utifrån vilka teologiska frågeställningar som diskuterats och hur kristendomen praktiserats på folklig nivå. Ett fokus är utvecklingen i Sverige och Skandinavien. Reformationsperioden, kyrkans roll i häxprocesserna och väckelserörelsernas framväxt är ämnen som kommer att beröras, men vi ska också göra utblickar till den snabbt växande kristendomen på den afrikanska kontinenten, de intressanta ortodoxa kyrkorna och kristendomens möte med 1900-talets totalitära ideologier.

Kursen kräver inga förkunskaper i religionshistoria.

Nya deltagare är välkomna.

Kursledare Sten Skånby, fil.dr, Stockholms universitet, 070-812 67 57
Tid Åtta tisdagar kl. 10.00–12.30:
24/9, 8/10–19/11 samt ett studiebesök.
Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Cambridge
Obs! 12/11 Palmesalen, ABF-huset, Sveavägen 41
Avgift 1150 kr
Arrangemang nummer 192780

Statsvetenskap

Hur styrs Sverige?

Grundkurs: 30 poäng. Moment 1:4.

Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.

Vad säger regeringsformen om styret av landet och hur ser det ut i praktiken? Sverige styrs på tre olika nivåer – övernationell nivå (EU-nivå), nationell nivå (riksdag/regering) och lokal nivå (kommunal nivå). Enligt statsvetenskaplig teori styrs dessa tre nivåer på olika sätt. På övernationell nivå är den s.k. maktodelningsprincipen vägledande, medan på nationell nivå tillämpas den parlamentariska principen och på kommunal nivå är regerande med samförstånd (konsensus) det dominerande. Kursen beskriver och analyserar hur institutioner som Europaparlamentet, riksdagen, kommunfullmäktige, Europeiska rådet, ministerrådet, regeringen, kommunstyrelser, förvaltningar, EU-kommissionen, politiska partier och intresseorganisationer fungerar på de olika nivåerna samt hur nivåerna är kopplade till varandra.

På denna delkurs följer sedan de tre delkurserna: Från Wasa till EU – det svenska politiska systemets historia, Byråkratins politiska makt i Sverige och i andra länder, samt EU:s ursprung, uppbyggnad och utveckling.

Kursledare Torbjörn Larsson, docent, Stockholms universitet, torbjorn.larsson@statsvet.su.se

Tid Sex måndagar kl. 13.00–15.30: 4/11–9/12, samt två torsdagar kl. 13.30–16.00: 7/11, 12/12

Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Cambridge, 7/11, 12/12 Palmesalen, ABF-huset, Sveavägen 41
Avgift 1150 kr

Arrangemang nummer 192785

Introduktions- och översikt kurs i internationella relationer

Fristående kurs: 7,5 poäng.

Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.

Internationella relationer, utrikespolitik, säkerhetspolitik – teorier och begrepp, definitioner och traditioner. Hur ska man förstå dagens värld? Varför ser den ut som den gör i dag? Varför fattas så märkliga politiska beslut? Varför går man ut i krig? Varför internationell terrorism? Vad ska man göra åt allt detta, eller åt dagens situation, och hur kommer morgondagens värld att se ut? Frågorna är många, svaren ännu fler. Forskningen kring dessa frågor är inte entydig, verkligheten är svår att karaktärisera på något enkelt sätt. Detta är en snabbkurs för den som vill veta och förstå mera.

Kursledare Bertil Nygren, docent, Stockholms universitet, bertil.nygren@statsvet.su.se

Tid Fem torsdagar kl. 13.30–16.00: 7/11, 21/11–12/12 samt torsdag 14/11 kl. 10.00–12.30 och två måndagar kl. 13.30–16.00: 11/11, 9/12

Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Cambridge
Obs! 7/11 Brantingssalen, ABF-huset
Obs! 11/11, 9/12 Hedénsalen, ABF-huset, Sveavägen 41

Avgift 1150 kr

Arrangemang nummer 192790

Kurser i studiecirkelform

Studiecirkeln är en studieform i det lilla formatet och förutsätter ett aktivt engagemang från deltagarnas sida. Deltagarantalet är därför i de flesta fall begränsat till 14 (exklusive kursledaren).

Starka parfymer
undanbedes

Tid Höstterminens kurser pågår i allmänhet i tio veckor, i normalfallet med start vecka 39. Om någon lektion ställs in, t.ex. på grund av kursledarens sjukdom, läses den inställda lektionen i regel in i veckan efter den ordinarie kurstidens slut.

Lokalerna är handikappanpassade. Vi har ett system med trådlös mikrofon och mottagare som kopplas till din hörapparat. Om du har behov av extra hörselstöd, kontakta kansliet före kursstart. Lokalerna är utrustade med wifi.

Anmälan För att försäkra dig om en plats bör du anmäla dig i god tid före vecka 39. *Kurser med färre än fem deltagare ställs in.*

Kostnader för kursmaterial kan tillkomma. Akademibokhandeln, Mäster Samuelsgatan 32 och Ferdosi/Studium bokhandel på Karlavägen 4 har studeranderabatt mot uppvisande av Senioruniversitetets kallelse.

Kontaktperson för studiecirkelarna är Ann-Marie Engback, 073-981 47 16
ann-marie.engback@senioruniversitetet.se

Språk

För att undervisningen ska bli givande för alla och resultatet gott är det viktigt att deltagarna i en språkgrupp har ungefär samma färdighetsnivå. Behöver du byta studiegrupp, kontakta Ann-Marie Engback.

För kurserna i moderna språk tillämpar Senioruniversitetet Europarådets nivåskala. Denna skalas färdighetsnivåer utgör grund för de olika språkens kursplaner A1, A2, B1, B2, C1 och C2. För att få hjälp att hamna på rätt nivå, bör du göra ett eget språktest som du rättar själv. Webbaserad språkguide finns på www.senioruniversitetet.se, se Språkguiden, där du kan testa dina kunskaper i de vanligaste språken.

Språkkurserna står i ordning efter kraven på förkunskaper.

Europarådets nivåskala för självbedömning

Europarådets nivåskala är en skala för självbedömning. Om du nått upp till målen för en viss nivå ska du följa en kurs på nästa nivå. (Om du t.ex. har nått målen för A1 ska du alltså börja på nivå A2.)

Nivå A1. Jag kan förstå och använda mycket enkla ord och fraser i de mest grundläggande vardagslivssituationerna. Jag kan presentera mig själv och andra och ställa frågor om t.ex. var och hur någon bor, var någon arbetar och jag kan själv svara på liknande frågor. Jag kan kommunicera hjälpligt på ett mycket enkelt sätt om samtalspartnern talar långsamt och tydligt.

Nivå A2. Jag kan förstå fraser och de vanligaste orden som har att göra med shopping, närgeografi o.d. Jag kan kommunicera i enkla sammanhang och använda ett antal fraser för att på ett enkelt sätt beskriva min familj och andra människor, hur jag lever och bor, min utbildningsbakgrund och mitt nuvarande eller senaste arbete.

Nivå B1. Jag kan förstå huvuddragen i tydligt standardspråk som man regelbundet möter i arbetet och på fritiden. Jag kan hantera de flesta situationer som kan uppstå under resor i ett område där språket talas. Jag kan oförberedd ge mig in i samtal om kända, vardagliga ämnen. Jag kan ge skäl och förklaringar till mina åsikter.

Nivå B2. Jag kan följa huvuddragen i komplexa texter. Inom mitt specialområde förstår jag även fackdiskussioner. Jag kan kommunicera flytande, så att ett samtal med en infödd går i stort sett problemfritt. Jag kan förklara min ståndpunkt i en problemsituation och kan diskutera olika lösningars för- och nackdelar.

Nivå C1. Jag kan läsa en stor mängd krävande, även längre texter. Jag kan uttrycka mig nästan helt spontant och obehindrat utan att leta efter ord. Jag kan använda språket effektivt för sociala och yrkesmässiga ändamål. Jag kan uttala mig klart och välstrukturerat om komplexa sakhållanden och ge utförliga beskrivningar eller rapporter.

Nivå C2. Jag kan utan problem förstå så gott som allt som jag hör eller läser och referera fakta och argument. Jag kan uttrycka mig spontant och helt flytande i så gott som alla situationer. Jag kan förstå och använda stilvariationer och andra finesser (t.ex. ironi). Mitt språk är korrekt och varierat.

Arabiska

Arabiska talas av bortåt 200 miljoner människor i mer än 20 länder. Skriftspråket kallas modern standardarabiska. Med standardarabiska är det möjligt att göra sig förstådd i hela arabvärlden.

Beträffande nivåbeteckningarna A1–A2, se här bredvid.

Ledare:

Nadia Knight, fil.kand., tidigare lärare vid bl.a. Stockholms universitet och UD,
kmmichael.knight@gmail.com, 08-756 11 92
George Nehme, auktoriserad tolk,
nehmegeorge@hotmail.com, 08-660 96 32

A1. Kommunikativ arabiska – andra terminen

Vi lär oss modern standardarabiska – det gemensamma språket för hela arabvärlden. Stor vikt läggs vid att öva att klara sig i vardagssituationer. Vi bygger upp ordförrådet och lär oss grammatikens grunder.

Nya kursdeltagare med någon kunskap i arabiska är välkomna.

Kurstid Läsåret 2019/20

Ledare George Nehme

Studiematerial Arabic (förlag Assimil), samt kursledarens eget material.

Tid Tio måndagar kl. 9.30–11.00:

23/9–25/11

Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Oxford

Avgift 1300 kr

Arrangemang nummer 192800

A2+. Kommunikativ arabiska

Vi fortsätter att bygga upp ordförrådet och träna på grundläggande grammatik. Vi utvecklar förmågan att kommunicera muntligt och skriftligt. Textboken ger en insyn i bl.a. arabiskt liv och arabisk kultur.

Kurstid Läsåret 2019/20

Ledare Nadia Knight

Studiematerial B.K. Frangieh, Arabic for Life (with online media), Yale University Press, New Haven and London.

Tid Tio måndagar kl. 11.30–13.00:

23/9–25/11

Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Bologna

Avgift 1300 kr

Arrangemang nummer 192801

Engelska

Engelska är ett västgermanskt språk, dock starkt påverkat av bland annat franska och latin. Det är världens mest spridda språk och fungerar i många delar av världen som internationellt hjälpspråk för kommunikation mellan människor med olika modersmål.

Beträffande nivåbeteckningarna A2–C1, se sid. 40.

Ledare:

*Henrik Forsslund, fil.mag.,
henrik.forsslund@comhem.se, 08-612 88 13
Bradley Knopff, B.A. in North American
Literature, Ph.D. in Social Anthropology,
bdknopff@gmail.com
Mortimer McCarthy,
morty.mccarthy@folkuniversitetet.se
Jonathan Stoch,
jonathan.stoch@folkuniversitetet.se,
070-766 06 10*

A2. Improve your English

Kursen baseras på studier av kursbok, gruppvisa diskussioner och hörövningar. Stor vikt läggs vid ord, fraser, uttal och grammatik.

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Mortimer McCarthy
Studiematerial R. Murphy, Essential Grammar in Use.
Tid Tio torsdagar kl. 9.30–11.00: 26/9–28/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Sorbonne
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192804

B1. Improve your English

Kursen innehåller studier av kursbok, gruppvisa diskussioner, hörövningar, grammatik och översättningsövningar. Stor vikt läggs vid ord, fraser, uttal och även en del etymologi.

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Henrik Forsslund
Studiematerial A. Henry, ECHO 6, Short Stories (Natur & Kultur), samt aktuella tidningsartiklar.
Tid Tio måndagar: 23/9–25/11
Grupp 1 kl. 9.30–11.00
Grupp 2 kl. 11.30–13.00
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Heidelberg
Avgift 1100 kr
Grupp 1 *Arrangemang nummer* 192805
Grupp 2 *Arrangemang nummer* 192806

B1. Improve your English

Vi utvecklar språkriktighet i tal och skrift. Kursens huvuddelar består av konversation, skrivövningar samt grammatik- och ordförrådsövningar.

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Jonathan Stoch
Studiematerial W. Somerset Maugham, Collected Short Stories Vol.1 och S. Redman, English Vocabulary in Use, Preintermediate and Intermediate (finns på Bokus och Adlibris).
Tid Tolv tisdagar kl. 9.30–11.00: 24/9–10/12
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Sorbonne
Avgift 1350 kr
Arrangemang nummer 192807

B1. Improve your English

Vi utvecklar språkriktighet i tal och skrift. Kursens huvuddelar består av diskussion om boken, konversation och ordförrådsövningar.

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Bradley Knopff
Studiematerial P. Auster, Report from the Interior, Faber & Faber ©2013 UK. Egen övningsbok i grammatik för kursen.
Tid Tio onsdagar kl. 15.00–16.30: 25/9–27/11
Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Wien
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192808

B1. Discussing the Latest News

A course for those who want to practice their English by discussing what is on in the media (radio, magazines, newspapers, tv). We will focus on good everyday English and a useful modern vocabulary. As an integrated part of the course there will be pronunciation review, some grammar where needed, looking at the latest trends in British and American society.

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Bradley Knopff
Studiematerial Tillhandahålls av kursledaren. Podcast och andra alternativa nyhetsmedier.
Tid Tio fredagar kl. 9.30–11.00: 27/9–6/12, ej 1/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Oxford
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192809

B1. Discussing the Latest News

A course for those who want to practice their English by discussing what is on in the media (radio, magazines, newspapers, tv). We will focus on current everyday English and a useful modern vocabulary. As an integrated part of the course there will be pronunciation practice, some grammar where needed and an introduction of new trends in British and American society.

Kurstid Läsåret 2019/20

Ledare Jonathan Stoch

Studiematerial Tillhandahålls av kursledaren.

Tid Tolv tisdagar kl. 11.30–13.00:

24/9–10/12

Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Sorbonne

Avgift 1350 kr

Arrangemang nummer 192810

C1. Discussing literature

We will discuss modern English literature from a novel or short stories as well as other literary extracts. This course will also give you the opportunity to build up and improve your English vocabulary. Each participant will be able to participate in a vibrant discussion forum regarding the authors' work as well as other chosen articles or materials.

Kurstid Läsåret 2019/20

Ledare Bradley Knopff

Studiematerial A. Adebayo, Stay with Me, Borzoi Books, Alfred A Knopf ©2017, followed by M. Atwood, title given later.

Tid Tio måndagar kl. 15.30–17.00:

23/9–25/11

Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Oxford

Avgift 1100 kr

Arrangemang nummer 192811

Franska i Frankrike?

Senioruniversitetet har inlett ett samarbete med Internationella Skolorna, IS Aix-en-Provence. Där finns kurser på olika nivåer, med start varannan vecka hela året och ett rikt aktivitetsprogram med utflykter, matlagning, vandringar etc. Vid anmälan anger du koden SENIOR19 så behöver du inte betala anmälningsavgiften på 75 €. Senioruniversitetets medlemmar kommer också att få ett särskilt förmånligt erbjudande på två kurser i franska, som ges i december. Mer om detta i nyhetsbrevet under hösten. Läs mer www.is-aix.com

Franska

Nära 120 miljoner människor har franska som modersmål, vilket gör franskan till världens nionde största språk. Franska är officiellt språk eller undervisningsspråk i ett trettiotal länder i Europa, Nord- och Mellanamerika, Afrika och Asien.

Beträffande nivåbeteckningarna A1–C2, se sid. 40.

Ledare:

Elizaveta Aleshina, fil.mag.,

elizaveta.aleshina@folkuniversitetet.se

Carola Almqvist, fil.kand.,

almqvist.carola@gmail.com, 070-494 90 68

Pierre Barin-Turica, formateur FLE (Français langue étrangère), pbtusve@hotmail.com

Leila Brioschi, Master i FLE (Français langue étrangère),

leilabrioschi@gmail.com, 076-289 26 12

Sigun Dafgård Norén, fil.dr.,

s.dafgard@gmail.com, 08-84 85 18

Renate Gynnerstedt, fil.lic.,

renate.gynnerstedt@gmail.com, 08-10 68 61

Eric Lindqvist, fil.kand., formateur FLE

(Français langue étrangère),

eric.lindqvist@folkuniversitetet.se

Sylvia Martin, fil.mag.,

sylvia.martin@telia.com, 073-209 80 60

Philippe Pasi, formateur FLE (Français langue étrangère), philippepasi@gmail.com

Françoise Sule, universitetsadjunkt,

francoise.sule@su.se

Muriel Wellander, formateur FLE (Français

langue étrangère), muriel@wellander.com

A1. Français – débutants

Detta är en kurs för dig som aldrig tidigare läst franska. Kursen ger övningar i basordförråd, grundläggande grammatik och vardagssamtal.

Första terminen

Kurstid Läsåret 2019/20

Ledare Sylvia Martin

Studiematerial B. Tillman m.fl., Escalade 1, textbok, övningsbok, facit.

Tid Tio torsdagar kl. 11.30–13.00: 26/9–28/11

Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Sorbonne

Avgift 1100 kr

Arrangemang nummer 192815

Tredje terminen

Kurstid Läsåret 2019/20

Ledare Sigun Dafgård Norén

Studiematerial B. Tillman m.fl., Escalade 1,

textbok, övningsbok, facit, fr.o.m. kap. 16 samt

Escalade 2, textbok, övningsbok, facit.
Tid Tio tisdagar kl. 14.30–16.00: 24/9–26/11
Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Wien
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192816

Repetitionskurser (nivå A1 och A2)

A1. Vous avez oublié votre français?

En kurs för ”falska”nybörjare. Kursen vänder sig till dig som för länge sedan läst franska och som tycker dig ha glömt det mesta.

Första terminen

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Elizaveta Aleshina
Studiematerial B. Tillman m.fl., Escalade 1, textbok, övningsbok, facit.
Tid Tio tisdagar: 24/9–26/11
Grupp 1 kl. 13.30–15.00
Grupp 2 kl. 15.30–17.00
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Sorbonne
Avgift 1100 kr
Grupp 1 *Arrangemang nummer* 192818
Grupp 2 *Arrangemang nummer* 192819

Andra terminen

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Sylvia Martin
Studiematerial B. Tillman m.fl., Escalade 1, textbok, övningsbok, facit, fr.o.m. kap. 13, varefter fortsättning med Escalade 2.
Tid Tio måndagar kl. 9.30–11.00: 23/9–25/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Bologna
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192820

Tredje terminen

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Leila Brioschi
Studiematerial Le Nouveau Taxi 1, méthode de français/textbok + cahier d'exercices/övningsbok + övningsbok, (Hachette), fr.o.m. Leçon 17 och Rendez-vous rue Molière, A1 (Editions Didier), lätt läsning
Tid Tio måndagar kl. 9.30–11.00: 23/9–2/12 (eller ev. 9/12), ej 28/10 och ev. även 4/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Sorbonne
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192821

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Eric Lindqvist
Studiematerial B. Tillman m.fl., Escalade 2, textbok, övningsbok, facit.
Tid Tio måndagar kl. 13.30–15.00: 23/9–25/11

Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Heidelberg
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192822

A2. Révisez votre français!

Vi friskar upp grammatik och ordförråd samt övar praktisk vardagsfranska.

Femte terminen

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Muriel Wellander
Studiematerial B. Tillman m.fl., Escalade 3, textbok, övningsbok, facit samt V. Remède, Jus de chaussettes.
Tid Tio tisdagar kl. 9.30–11.00: 24/9–3/12, ej 29/10
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Oxford
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192824

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Muriel Wellander
Studiematerial B. Tillman m.fl., Escalade 3, textbok, övningsbok, facit samt L. Colombani, La tresse.
Tid Tio onsdagar kl. 9.30–11.00: 25/9–4/12, ej 30/10
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Oxford
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192825

Åttonde terminen

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Carola Almqvist
Studiematerial V. Waagard m.fl. Escalade 4, allt-i-ett-bok.
Tid Tio måndagar kl. 12.30–14.00: 23/9–2/12 (ett uppehåll)
Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Siena
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192826

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Sigun Dafgård Norén
Studiematerial Escalade 3, fr.o.m. kap. 11–12, textbok, övningsbok, facit. Escalade 4, allt-i-ett-bok, facit.
Tid Tio tisdagar kl. 12.30–14.00: 24/9–26/11
Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Wien
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192827

Nionde terminen

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Muriel Wellander
Studiematerial V. Waagard m.fl. Escalade 4, allt-i-ett-bok.

Tid Tio onsdagar kl. 11.30–13.00:
25/9–4/12, ej 30/10
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Oxford
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192828

A2+. Révisez votre français!

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Muriel Wellander
Studiematerial En roman som meddelas vid kursstart, samt kursledarens eget material.
Tid Tio fredagar kl. 13.30–15.00:
27/9–6/12, ej 1/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Oxford
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192829

Fortsättningskurser (nivå B1 och B2)

B1. Littérature, conversation et grammaire

Vi läser skönlitterära texter och tidningsartiklar samt utvecklar muntlig uttrycksförmåga, grammatisk säkerhet, ordförråd och hörförståelse.

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Leila Brioschi
Studiematerial La révolte, C. Dupont-Monod, Editions Stock.
Tid Tio måndagar kl. 11.15–12.45: 23/9–2/12 (eller ev. 9/12), ej 28/10 och ev. även 4/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Sorbonne
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192831

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Pierre Barin-Turica
Studiematerial V. Waagard m.fl., Escalade 5, fr.o.m. kap. 3.
Tid Tio tisdagar kl. 9.30–11.00: 24/9–26/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Salamanca
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192832

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Sigun Dafgård Norén
Studiematerial E-E. Schmitt, L'enfant de Noé, Escalade civilisation, samt kursledarens eget material.
Tid Tio onsdagar kl. 13.30–15.00: 25/9–27/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Sorbonne
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192833

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Philippe Pasi

Studiematerial J. Boursin, Le FLE par les textes, Littérature et activités de langue, Éditions Belin.
Tid Tio torsdagar kl. 11.30–13.00:
26/9–5/12, ej 17/10
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Salamanca
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192834

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Pierre Barin-Turica
Studiematerial A. Nothomb, Pétronille, 2014, samt kursledarens eget material.
Tid Tio torsdagar kl. 13.30–15.00: 26/9–28/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Sorbonne
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192835

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Sylvia Martin
Studiematerial L. Slimani, Chanson douce, samt kursledarens eget material.
Tid Tio fredagar kl. 9.30–11.00:
27/9–6/12, ej 1/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Heidelberg
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192836

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Muriel Wellander
Studiematerial En roman som meddelas vid kursstart, samt kursledarens eget material.
Tid Tio fredagar kl. 11.30–13.00:
27/9–6/12, ej 1/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Oxford
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192837

B1+. Littérature, conversation et grammaire

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Sigun Dafgård Norén
Studiematerial L. Slimani, Chanson douce, samt texter som tillhandahålls av kursledaren.
Tid Tio onsdagar kl. 11.30–13.00: 25/9–27/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Sorbonne
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192840

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Sigun Dafgård Norén
Studiematerial L. Slimani, Chanson douce, samt kursledarens eget material.
Tid Tio fredagar kl. 9.30–11.00:
27/9–6/12, ej 1/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Bologna
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192841

B2. Littérature, conversation et grammaire

Vi läser en roman, utvecklar muntlig uttrycksförmåga, grammatisk säkerhet och ordförråd.

Kurstid Läsåret 2019/20

Ledare Eric Lindqvist

Studiematerial A. Razimbaud, Une vie de pierres chaudes. Förlag Albin Michel 2018/2019 (Amazon).

Tid Tio onsdagar kl. 15.30–17.00: 25/9–27/11

Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Salamanca

Avgift 1100 kr

Arrangemang nummer 192842

B2. Utiliser la langue pour parler d'aujourd'hui

En se basant sur des thèmes de discussion couvrant les principaux aspects de la vie quotidienne les participants développeront une aisance d'expression orale nécessaire dans différentes situations de communication.

Kurstid Läsåret 2019/20

Ledare Françoise Sule

Studiematerial Tidningsartiklar, radioinspelningar, videospelningar, bilder, ordspråk och musik.

Tid Tio tisdagar kl. 9.30–11.00:

24/9–10/12 (två uppehåll)

Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Heidelberg

Avgift 1100 kr

Arrangemang nummer 192843

B2. Continuez à parler français!

Vi utvecklar förmågan att diskutera kring skönlitteratur och aktuella händelser.

Kurstid Läsåret 2019/20

Ledare Philippe Pasi

Studiematerial J. Boursin, Le FLE par les textes, Littérature et activités de langue, Éditions Belin.

Tid Tio torsdagar kl. 9.30–11.00:

26/9–5/12, ej 17/10

Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Salamanca

Avgift 1100 kr

Arrangemang nummer 192844

B2. Cap au sud! ... et beaucoup plus!

En se basant sur des supports pédagogiques variés autour de la région de Marseille et sur l'étude d'un roman et de la rencontre avec son auteur, les participants développent de façon active leurs compétences écrites, orales et aussi culturelles en français.

Kurstid Läsåret 2019/20

Ledare Françoise Sule

Studiematerial M. Maisonneuve, Le Chien tchébécois, Ed. Babel noir poche ISBN 9782742764914, videospelningar, författarböcker, musik, referenslitteratur.

Tid Tio tisdagar kl. 11.30–13.00:

24/9–10/12 (två uppehåll)

Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Heidelberg

Avgift 1100 kr

Arrangemang nummer 192845

B2. Littérature et civilisation

Textläsning, samtalsövningar och fördjupning av vissa grammatiska moment. Vi diskuterar också aktuella händelser/företeelser i det franska samhället med utgångspunkt i bl.a. tidningstexter.

Kurstid Läsåret 2019/20

Ledare Pierre Barin-Turica

Studiematerial A. Nothomb, Pétronille, 2014, samt kursledarens eget material.

Tid Tio torsdagar kl. 10.30–12.00:

26/9–28/11

Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Siena

Avgift 1100 kr

Arrangemang nummer 192846

B2. Ne cessez pas de parler français!

Vi utvecklar förmågan att diskutera kring skönlitteratur, aktuella tidningstexter, filmer m.m.

Kurstid Läsåret 2019/20

Ledare Carola Almqvist

Studiematerial A. Zeniter, L'art de perdre samt aktuella tidningstexter, program från fransk tv, samt diskussion om några aktuella franska filmer.

Tid Tio måndagar kl. 14.30–16.00:

23/9–2/12 (ett uppehåll)

Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Siena

Avgift 1100 kr

Arrangemang nummer 192847

B2+. Lecture, conversation et grammaire

Textläsning, samtalsövningar och fördjupning av vissa grammatiska moment.

Max 10 deltagare.

Kurstid Läsåret 2019/20

Ledare Sylvia Martin

Studiematerial A. Laurain, Le chapeau de Mitterand, samt kursledarens eget material.

Tid Tio tisdagar kl. 10.30–12.00: 24/9–26/11

Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Avignon

Avgift 1100 kr

Arrangemang nummer 192848

Avancerade kurser (nivå C1 och C2)

C1. Lecture et discussion

Vi stabiliserar deltagarnas goda kunskaper i franska och utvecklar förmågan att diskutera med ett rikt och varierat ordförråd med utgångspunkt i texterna.

Kurstid Läsåret 2019/20

Ledare Renate Gynnerstedt

Studiematerial R. Gary, Chien blanc samt aktuell realia i form av tidningstext och inspelat material.

Tid Tio tisdagar kl. 11.30–13.00: 24/9–26/11

Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Bologna

Avgift 1100 kr

Arrangemang nummer 192849

C2. Lecture et discussion

Vi utvecklar deltagarnas mycket goda förmåga att uttrycka sig i tal och skrift med ett avancerat ordförråd.

Kurstid Läsåret 2019/20

Ledare Renate Gynnerstedt

Studiematerial M. Guven, Grand frère samt aktuell realia i form av tidningstext och inspelat material.

Tid Tio måndagar kl. 10.30–12.00: 23/9–25/11

Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Siena

Avgift 1100 kr

Arrangemang nummer 192850

Grekiska, nygrekiska

Den klassiska grekiskan lever vidare i sitt dotterspråk nygrekiskan. Nygrekiska talas i dag av ungefär 12,5 miljoner människor i Grekland och republiken Cypern.

Beträffande nivåbeteckningarna A1–A2, se sid 40.

Ledare:

Eva Broman, fil.lic.,

eva.broman@gmail.com, 08-85 44 27

A1. Nygrekiska – andra terminen

Vi bygger upp ett basordförråd och tränar grundläggande grammatik, vardagliga samtal och turistsituationer och får en orientering om det moderna Greklands samhällsliv och kultur.

Nya deltagare med någon kunskap om språket är välkomna.

Ledare Eva Broman

Studiematerial G. Ioannis, A. Lindvall,

Nygrekiska 1 Lärobok för nybörjare och

Nygrekiska 1 Övningsbok, fr.o.m. kap. 9.

Tid Tio onsdagar kl. 9.30–11.00: 25/9–27/11

Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Sorbonne

Avgift 1100 kr

Arrangemang nummer 192852

A2. Nygrekiska – mellannivå

Vi fortsätter att bygga upp ett basordförråd och att träna grundläggande grammatik, vardagliga samtal och turistsituationer. Jämsides med språkundervisningen ges en orientering om det moderna Greklands samhällsliv och kultur. För att delta i denna kurs bör du ha läst kursboken *Ellinika Tora 1+1* eller ha motsvarande kunskaper.

Max 10 deltagare.

Kurstid Läsåret 2019/20

Ledare Eva Broman

Studiematerial Ellinika Tora 2+2 samt material som tillhandahålls av kursledaren.

Tid Tio onsdagar kl. 12.30–14.00: 25/9–27/11

Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Avignon

Avgift 1300 kr

Arrangemang nummer 192853

Italienska

Italienska språket är sedan 1300-talet grund för en viktig litterär utveckling i Europa. I Italien verkade Dante, Boccaccio och Petrarca. Utvecklingen har fortsatt över renässansen och upplysningstiden in i våra dagar med stora författarnamn.

Beträffande nivåbeteckningarna A1–C1, se sid 40.

Ledare:

Charlotte Almqvist, fil.mag.,

charlottealmqvist@hotmail.com

Leila Brioschi, Master i FLE (Français langue

étrangère), *leilabrioschi@gmail.com*, 076-289 26 12

Monica Ferrucci, översättare, tolk,

dorrentillitalien@bahnhof.se

Alberto Greco, M. Phil.,

alberto.greco@folkuniversitetet.se

Antonello Motta, fil.dr i teatervetenskap,

Stockholms och Turins universitet,
antonellomotta@hotmail.com

Franco Pauletto, fil.dr i italienska, Stockholms universitet,
franco.pauletto@gmail.com

Laura Petri Schwartz, fil.lic.,

laura.petri@swipnet.se, 08-32 10 76

Göran Widlund, fil.kand., *gwidlund@gmail.com*

A1. Italienska – nybörjare

Kurserna ger övningar i basordförråd, grundläggande grammatik och vardagssamtal.

Första terminen

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Monica Ferrucci
Studiematerial Ziglio-Rizzo, Nuovo Espresso 1, Alma Edizioni (Ferdosi/Studium bokhandel, Karlav. 4)
Tid Tio måndagar kl. 15.30–17.00:
 23/9–2/12, ej 4/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Sorbonne
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192855

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Göran Widlund
Studiematerial Sanner m.fl. Ciao 1.
Tid Tio tisdagar 13.30–15.00:
 24/9–26/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Salamanca
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192856

Andra terminen

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Monica Ferrucci
Studiematerial Ziglio-Rizzo, Nuovo Espresso 1, Alma Edizioni (Ferdosi/Studium bokhandel, Karlav. 4) fr.o.m. kap. 5.
Tid Tio torsdagar kl. 13.30–15.00:
 26/9–5/12, ej 7/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Bologna
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192857

Tredje terminen

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Charlotte Almqvist
Studiematerial B. Mangili, Prego 1, fr.o.m. kap. 4, samt övningsbok.
Tid Tolv måndagar kl. 15.00–16.30:
 23/9–9/12
Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Wien
Avgift 1350 kr
Arrangemang nummer 192858

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Monica Ferrucci
Studiematerial Ziglio-Rizzo, Nuovo Espresso 1, Alma Edizioni, från kap. 8.
Tid Tio torsdagar kl. 15.30–17.00:
 26/9–5/12, ej 7/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Bologna
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192859

A2. Fortsättningskurser

Femte terminen

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Monica Ferrucci
Studiematerial Ziglio-Rizzo, Nuovo Espresso 2, från kap. 3.
Tid Tio fredagar kl. 13.30–15.00:
 27/9–13/12, ej 1/11, 8/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Heidelberg
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192861

Sjunde terminen

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Leila Brioschi
Studiematerial Ziglio-Rizzo, Nuovo Espresso 2, Alma Edizioni, fr.o.m. kap. 3 och Mafia, amore & polizia, A2, Alma Edizioni (Ferdosi/Studium bokhandel, Karlav. 4).
Tid Tio torsdagar 26/9–5/12, ej 31/10
 Grupp 1 kl. 9.30–11.00
 Grupp 2 kl. 11.15–12.45
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Heidelberg
Avgift 1100 kr
 Grupp 1 *Arrangemang nummer* 192862
 Grupp 2 *Arrangemang nummer* 192863

Nionde terminen

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Leila Brioschi
Studiematerial Ziglio-Rizzo, Nuovo Espresso 2, Alma Edizioni, fr.o.m. kap. 8 + Storie per ridere, Alma Edizioni (Ferdosi/Studium bokhandel, Karlav. 4).
Tid Tio fredagar 27/9–6/12 (eller ev. 13/12), ej 1/11 och ev. även 25/10
 Grupp 1 kl. 10.30–12.00
 Grupp 2 kl. 12.15–13.45
Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Wien
Avgift 1100 kr
 Grupp 1 *Arrangemang nummer* 192864
 Grupp 2 *Arrangemang nummer* 192865

A2/B1. Italienska – läs- och hörförståelse

Vi läser enklare texter och övar hörförståelse genom att lyssna på spontana samtal mellan modersmålstalare. Din italienska utvecklas i samband med att du får diskutera och kommentera innehållet i texter och inspelningar samt genom olika uppgifter.

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Franco Pauletto
Studiematerial Tillhandahålls av kursledaren.
Tid Tio tisdagar kl. 9.30–11.00:
 24/9–10/12, ej 8/10, 29/10

Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Bologna
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192867

B1. Studiamo e parliamo italiano

Vi studerar texter, utvidgar ordförrådet och fördjupar grammatikkunskaperna samt tränar på att tala italienska.

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Alberto Greco
Studiematerial Ziglio-Rizzo, Nuovo Espresso 3 (Ferdosi/Studium bokhandel, Karlav. 4), samt roman A. D'Avenia, Cose che nessuno sa, ISBN 9788804666707.
Tid Tio måndagar kl. 13.30–15.00: 23/9–25/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Salamanca
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192868

B1. Chiaro!

Vi fortsätter att bygga upp basordförrådet och träna på grundläggande grammatik. Vi tränar också hörförståelse och utvecklar förmågan att kommunicera muntligt och skriftligt i vardagliga situationer. Vi läser en lättläst roman som bestäms under kursens gång.

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Monica Ferrucci
Studiematerial Qua e là per l'Italia (B1–C1, Alma Edizioni), från sid. 79 (Le Marche Region) + easy reader.
Tid Tio torsdagar kl. 11.30–13.00: 26/9–5/12, ej 7/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Bologna
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192869

B1. Conversazione

Vi utvecklar vidare muntlig kompetens, ordförråd och grammatisk säkerhet. Vi diskuterar autentiska texter om italienskt samhällsliv och kultur, samt läser en medelsvår roman. Vi utvecklar förmågan att kommunicera muntligt och skriftligt och övar hörförståelse med utgångspunkt i en film samt fördjupar vissa grammatiska moment.

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Alberto Greco
Studiematerial N. Terranova, Addio fantasmi, ISBN: 9788806237455
Tid Tio torsdagar kl. 9.30–11.00: 26/9–28/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Bologna
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192870

B1. L' Italia di oggi, italiensk konversation och textläsning

Vi läser och analyserar en roman och studerar texter som behandlar kultur och vardagsliv i Italien. Vi befäster och utvidgar ordförrådet samt fördjupar kunskaperna i grammatik. Stor vikt läggs vid att tala italienska.

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Laura Petri Schwartz
Studiematerial P. E. Balboni, M. Voltolina, Leggere la Civiltà, Ed. Bonacci (sid. 82–108 samt 127–138), N. Ginzburg, Le voci della sera. Ed. Einaudi, samt texter om aktuella händelser i det italienska samhället.
Tid Tio onsdagar kl. 13.30–15.00: 25/9–27/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Oxford
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192871

B1+. L' Italia di oggi, italiensk konversation och textläsning

Vi läser och analyserar en roman och studerar texter som behandlar kultur och vardagsliv i Italien. Vi befäster och utvidgar ordförrådet samt fördjupar kunskaperna i grammatik. Stor vikt läggs vid att tala italienska.

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Laura Petri Schwartz
Studiematerial P. E. Balboni, M. Voltolina, Leggere la Civiltà, Ed. Bonacci (sid. 82–108 samt 127–138), N. Ginzburg, Le voci della sera. Ed. Einaudi, samt texter om aktuella händelser i det italienska samhället.
Tid Tio tisdagar kl. 14.30–16.00: 24/9–26/11
Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Siena
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192872

B1+. Leggiamo e parliamo italiano

Vi läser en roman och analyserar texten, utvidgar ordförrådet och fördjupar grammatikkunskaperna samt tränar på att tala italienska. Vi tittar också på en film.

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Monica Ferrucci
Studiematerial Meddelas vid kursstart.
Tid Tio måndagar kl. 13.30–15.00: 23/9–2/12, ej 4/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Sorbonne
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192873

B2. Debatt: Conversazione

Vi utvecklar vidare muntlig kompetens, ord-förråd och grammatisk säkerhet. Vi diskuterar autentiska texter om italienskt samhällsliv och kultur, och diskuterar vad som händer i Italien med utgångspunkt i italienska tidningar och tv-program. Deltagarna tränas i att uttrycka sig på italienska och uttrycka sina åsikter.

Kurstid Läsåret 2019/20

Ledare Alberto Greco

Studiematerial Texter som tillhandahålls av kursledaren.

Tid Tio måndagar kl. 11.30–13.00:

23/9–25/11

Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Salamanca

Avgift 1300 kr

Arrangemang nummer 192874

B2+. Un romanzo italiano

Vi fördjupar språkkunskaperna genom att läsa och samtala kring den lästa texten och genom studium av vissa grammatiska moment. Vi följer också med och diskuterar vad som händer i Italien med utgångspunkt i italienska tidningar och tv-program. Deltagarna tränas i att uttrycka sig på italienska och uttrycka sina åsikter.

Kurstid Läsåret 2019/20

Ledare Alberto Greco

Studiematerial M. Covacich, De chi è questo cuore, ISBN: 9788893447713

Tid Tio tisdagar kl. 15.30–17.00:

24/9–26/11

Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Oxford

Avgift 1100 kr

Arrangemang nummer 192875

C1. L' Italia e i suoi film

Vi presenterar italienska filmer och gör tillsammans en analys av dem. Deltagarna ska under kursen tränas i att uttrycka sig på god italienska samt debattera och argumentera för sina åsikter. Kursen är en fristående fortsättning på tidigare italienska filmkurser.

Ledare Antonello Motta

Tid Tio fredagar kl. 12.30–14.00:

27/9–13/12, ej 1/11 (+ ett uppehåll)

Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Siena

Avgift 1100 kr

Arrangemang nummer 192876

C1. Un trittico di Italo Calvino

Vi utvecklar deltagarnas goda förmåga att uttrycka sig på italienska genom att läsa och analysera ”i tre romanzi capolavori, le tre favole di Italo Calvino: Il visconte dimezzato (1952), Il barone rampante (1957) e Il cavaliere inesistente (1959), in seguito riuniti sotto il titolo I nostri antenati”.

Max 10 deltagare.

Ledare Laura Petri Schwartz

Studiematerial I. Calvino, I nostri antenati, Ed. Mondadori, Oscar Moderni 2016

Tid Tio torsdagar kl. 12.30–14.00:

26/9–28/11

Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Avignon

Avgift 1200 kr, inkl. kompendium

Arrangemang nummer 192877

Japanska

Japanska är det officiella språket i Japan och talas av mer än 127 miljoner människor. Språket tillhör den japoniska språkfamiljen.

Beträffande nivåbeteckningen A1, se sid 40.

Ledare:

Yoshino Carlsson, fil.kand.,

yoshino.carlsson@gmail.com

A1. Japanska – tredje terminen

Vi lär oss grundläggande japanska som t.ex. att berätta om vårt hem, att föreslå något, att fråga och visa vägen till en plats eller att handla saker. Vi lyssnar och talar mycket på japanska under lektionen. Vi bekantar oss också med japansk kultur och japanskt vardagsliv.

Nya deltagare med någon kunskap om språket är välkomna.

Max 10 deltagare.

Kurstid Läsåret 2019/20

Ledare Yoshino Carlsson

Studiematerial Marugoto, Japanese Language and Culture, Starter A1 Katsudoo.

Tid Tio onsdagar kl. 10.30–12.00:

25/9–11/12, ej 30/10, 6/11

Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Avignon

Avgift 1300 kr

Arrangemang nummer 192880

Kinesiska – mandarin

Mandarin är standardkinesiskan som används i dagligt tal. Över 940 miljoner människor i Kina, Taiwan, Singapore, Indonesien och Malaysia talar mandarin.

Beträffande nivåbeteckningarna A1, se sid 40.

Ledare:

Lan Wu, fil.mag., tianshui@hotmail.com

A1. Kinesiska – mandarin, andra terminen

Vi går igenom hur de kinesiska tecknen skrivs, hur de är uppbyggda, uttalet i mandarin inklusive de fyra tonerna och allmänt om det kinesiska språkets utveckling. Dialog och daglig konversation är en viktig del av kursen. Vi bekantar oss också med kinesisk kultur och vardag.

Nya deltagare med någon kunskap om språket är välkomna.

Kurstid Läsåret 2019/20

Studiematerial X. Liu, New Practical Chinese Reader, vol.1, textbook, Adlibris.

Tid Tio tisdagar kl. 13.30–15.00: 24/9–26/11

Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Bologna

Avgift 1100 kr

Arrangemang nummer 192882

Latin med allmän språkkunskap

Att studera latin, en gång romarikets och därmed hela Medelhavs världens officiella språk, innebär en språklig, litterär och kulturhistorisk vandring genom årtusenden fram till vår egen tid.

Beträffande nivåbeteckningarna A1–C2, se sid 40.

Ledare:

*Leif Bergman, fil.lic.,
leifbergman43@hotmail.com, 073-925 21 61*

*Anders Ohlsson, fil.mag.,
aoh@comhem.se, 08-647 85 88*

*Kjell Weinius, fil.mag.,
kjell.weinius@telia.com, 070-562 47 57*

A1. Lär dig latin – alla tiders språk! Nybörjarkurs

Studium av tillrättalagda texter för förståelse av latinets språkliga egenheter. Grundläggande formlära och enkel syntax. Latinets uttal och betoning. Latinska sentenser och citat. Ords

betydelser och etymologi. Latinska lånord i svenska och andra moderna språk. Kort orientering om Roms historia med kommentarer om det romerska samhället ur olika aspekter i anslutning till textmaterialet.

Kurstid Läsåret 2019/20

Ledare Kjell Weinius

Studiematerial S. Edmar, Vivat lingua Latina!

Tid Tio onsdagar kl. 10.30–12.00:

18/9–27/11, ej 23/10

Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Wien

Avgift 1100 kr

Arrangemang nummer 192884

A1. Lär dig latin – alla tiders språk! Tredje terminen

Studium av lättare latinska originaltexter från senantik, medeltid och nyare tid, vilka belyser latinets framträdande språkliga roll i Europa under lång tid. Studium av den latinska terminologin inom ett vetenskapsområde enligt deltagarnas önskemål. Repetition av tidigare genomgången formlära. Fortsatt genomgång av grundläggande formlära och syntax. Ords betydelser och etymologi. Latinska lånord i svenska och andra moderna språk.

Kurstid Läsåret 2019/20

Ledare Kjell Weinius

Studiematerial Tillhandahålls av kursledaren.

Tid Tio onsdagar kl. 12.30–14.00:

18/9–27/11, ej 23/10

Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Wien

Avgift 1100 kr

Arrangemang nummer 192885

A2. Lär dig latin – alla tiders språk! Femte terminen

Romariket gick visserligen under, men latinet har envist levt vidare in i vår tid. Många runt om i världen ägnar sig fortfarande gärna åt latinstudier, kanske mindre för att lära sig tala språket än för allmänbildningens skull och för den nytta man har av latinkunskaper när man lär sig andra språk. I höstterminens kurs fortsätter vi att läsa korta latinska välkända sentenser och citat från antiken och framåt, men vi ska även tränga in i några längre texter från medeltiden. Bland annat översätter vi texterna i Mozarts *Requiem* och Carl Orffs *Carmina Burana*, för att sedan gemensamt avlyssna dessa storartade musikverk. Lämpliga förkunskaper är minst fyra terminers latinstudier vid Senioruniversitetet eller motsvarande. Vi välkomnar också alla som en gång tog studenten på den gamla latinlinjen och

nu tycker att det kan vara dags att väcka gamla kunskaper till nytt liv.

Max 10 deltagare.

Kurstid Läsåret 2019/20

Ledare Leif Bergman

Studiematerial Tillhandahålls av kursledaren.

Tid Tio fredagar kl. 10.30–12.00:

27/9–6/12, ej 1/11

Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Avignon

Avgift 1300 kr

Arrangemang nummer 192886

A2+. Lär dig latin – alla tiders språk! Från Livius till Plinius

Vi har nu lämnat nybörjarstadiet. Vi ska fortsätta att arbeta med *Romersk litteraturhistoria i citat* liksom med en eller annan lättillgänglig text på medeltidslatin, men nu är också tiden inne då vi kan börja fördjupa oss i ett nytt studiematerial, den 18-sidiga antologin *Latin för komvux E*. Där kan vi välja och vraka bland korta representativa avsnitt ur odödliga verk från den romerska antiken, skrivna av mästarna Livius, Cicero, Catullus, Caesar, Augustus, Horatius, Vergilius, Ovidius, Seneca, Petronius, Tacitus och Plinius d.y. Lämpliga förkunskaper för denna kurs är minst sex terminers latinstudier vid Senioruniversitetet eller motsvarande. Vi välkomnar också alla som en gång tog studenten på den gamla latinlinjen och nu tycker att det kan vara dags att återuppliva gamla minnen och väcka gamla kunskaper till nytt liv!

Kurstid Läsåret 2019/20

Ledare Leif Bergman

Studiematerial Tillhandahålls av kursledaren.

Tid Tio torsdagar kl. 15.30–17.00:

26/9–28/11

Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Sorbonne

Avgift 1300 kr

Arrangemang nummer 192887

B1. Från Caesar till Linné

I en rad latinska texter från skilda århundraden kan vi läsa om våra nordiska förfäders land, om deras sedvänjor och kultur och om deras liv och näringsverksamheter. Sådana källor är förutom Caesar och Linné t.ex. Tacitus, Adam av Bremen, Rimbart, Olaus Magnus, Carta Marina och Commentarius Politicus.

Kurstid Läsåret 2019/20

Ledare Anders Ohlsson

Studiematerial Tillhandahålls av kursledaren.

Tid Tio onsdagar kl. 10.30–12.00: 25/9–27/11

Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Siena

Avgift 1100 kr

Arrangemang nummer 192888

C2. Kulturbilder ur den latinska litteraturen

I den romerska litteraturen finns det texter med det mest skiftande innehåll: Sallustius ger en karakteristik av de två statsmännen Cato och Caesar, Livius meddelar sin syn på Roms, kanske inte alltid ärorika historia, Cicero återger en del av Sokrates försvarstal inför domarna i Aten, Seneca ställer sig frågan: Vad är lycka? och Augustinus skildrar sina sista upplevelser med modern Monica i *Ostia*.

Kurstid Läsåret 2019/20

Ledare Anders Ohlsson

Studiematerial Tillhandahålls av kursledaren.

Tid Tio onsdagar kl. 12.15–13.45:

25/9–27/11

Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Siena

Avgift 1100 kr

Arrangemang nummer 192889

Portugisiska

Portugisiska är ett romanskt språk som utvecklats ur latin. Det talas av över 240 miljoner människor och är det sjätte största modersmålet i världen och det största i Sydamerika.

Beträffande nivåbeteckningen A1, se sid. 40.

Ledare:

Göran Widlund, fil.kand., gwidlund@gmail.com

A1. Portugisiska – tredje terminen

Vi lär in och övar basordförråd, grundläggande grammatik, vardagliga samtal samt turistssituationer.

Nya deltagare med någon kunskap om språket är välkomna.

Kurstid Läsåret 2019/20

Studiematerial L. Carmo, Olá! Como está, Lidel, 2:a upplagan, ISBN 9789727577699

Tid Tio tisdagar kl. 11.30–13.00:

24/9–26/11

Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Salamanca

Avgift 1300 kr

Arrangemang nummer 192890

Ryska

Ryska är ett av världens tio största språk och modersmål för cirka 150 miljoner människor. Alfabetet bygger på de grekiska bokstäverna, men innehåller ett antal bokstäver som inte finns i något annat alfabet.

Beträffande nivåbeteckningarna A1–C1, se sid. 40.

Ledare:

Natasha Alexeeva, fil.mag.,
natalaxeeva@gmail.com
Gun Dahlberg, fil.mag.,
gundahlberg@ownit.nu, 08-722 04 23
Nina Kyrklund, akademiska studier i ryska,
nina.kyrklund@telia.com

A1. Ryska – tredje terminen

Vi lär in och övar basordförråd, grundläggande grammatik, vardagliga samtal samt turist-situationer.

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Nina Kyrklund
Studiematerial Vi avslutar *Ruslan, Ryska 1* textbok och övningsbok och börjar därefter med *Ruslan, Ryska 2* textbok och övningsbok samt kursledarens eget material.
Tid Tio måndagar kl. 10.30–12.00:
30/9–2/12
Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Wien
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192892

B1. Lär dig mer ryska

Vi fortsätter i läroboken *Colloquial Russian 2*. Vi använder oss också av andra texter och ser och hör på ryska program, filmer m.m. samt samtalar på ryska. Vi läser *Karlsson på taket* parallellt med läroboken.

Max 10 deltagare.

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Gun Dahlberg
Studiematerial Fleming-Kay, *Colloquial Russian 2*, kap. 7–8.
Tid Tio måndagar kl. 12.00–13.30:
23/9–2/12, ej 18/11
Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Avignon
Avgift 1300 kr
Arrangemang nummer 192893

B1. Lär dig mer ryska

Vi läser läroboken *Ruslan, Ryska 3*. Vi läser även andra texter som moderna ryska korta noveller och ser och hör på ryska program, filmer m.m. samt samtalar på ryska.

Max 10 deltagare.

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Gun Dahlberg
Studiematerial Langran-Veshneva, *Ruslan, Ryska 3*, fr.o.m. kap. 4.
Tid Tio måndagar kl. 14.30–16.00:
23/9–2/12, ej 18/11
Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Avignon
Avgift 1300 kr
Arrangemang nummer 192894

B2+. Lär dig mer ryska

Vi samtalar och läser texter av olika slag och tar upp viss avancerad grammatik. Vi ser och lyssnar på diverse ryska program, filmer m.m. Vi fortsätter att läsa Olga Tjechovas memoarer från 1973 och moderna korta noveller från 2019.

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Gun Dahlberg
Studiematerial Tillhandahålls av kursledaren.
Tid Tio onsdagar kl. 13.30–15.00:
25/9–27/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Salamanca
Avgift 1300 kr
Arrangemang nummer 192895

C1. Ryska – textstudier och konversation

Varierat kursinnehåll med tonvikt på muntlig färdighet och översättning. Vi läser utdrag ur böcker av ryska författare. Efter samråd med kursledaren är nya deltagare välkomna.

Max 10 deltagare.

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Natasha Alexeeva
Studiematerial Rysk prosa och tidningsartiklar.
Tid Tio torsdagar kl. 14.30–16.00:
26/9–28/11
Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Avignon
Avgift 1300 kr
Arrangemang nummer 192896

Spanska

Spanska talas i dag av bortemot 500 miljoner människor i fyra världsdelar. Det är officiellt språk i 21 länder. Cirka 90 procent av de spansktalande bor i Nord- och Sydamerika. I USA talar över 35 miljoner människor spanska till vardags. Huvuddelen av spanskans ordförråd kommer från latinet.

Beträffande nivåbeteckningarna A1–B2, se sid 40.

Ledare:

*Catalina Arianzen, fil.dr,
catalina.arianzen@gmail.com, 073-072 51 00
Astrid Mellbom, fil.lic.,
astrid.mellbom@telia.com, 08-765 84 13
Claudia Muñoz, engelsk- och spansklärare,
claudia.munoz@folkuniversitetet.se
Rosa Elena Ringius, fil.kand.,
rosaelenacea@aol.com
Ingrid Leo, fil.dr, ingridleo226@gmail.com
Anna Rosén Lorentzon, fil.kand., adjunkt,
anna.r.lorentzon@outlook.com
Kjell Rindar, fil.mag.,
kjrindar@gmail.com, 08-84 81 45
Ellen Stöckert, fil.mag., ellen.stockert@gmail.com
Göran Widlund, fil.kand., gwidlund@gmail.com*

A1. Spanska – nybörjarkurs

Kursen ger övning i basordförråd, grundläggande grammatik och vardagliga samtal samt turist-situationer.

*Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Göran Widlund
Studiematerial Waldenström m.fl., Caminando 1.
Tid Tio tisdagar kl. 15.30–17.00: 24/9–26/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Salamanca
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192900*

*Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Anna Rosén Lorentzon
Studiematerial Waldenström m.fl., Caminando 1.
Tid Tio onsdagar: 25/9–11/12, ej 9/10, 30/10
Grupp 1 kl. 13.30–15.00
Grupp 2 kl. 15.30–17.00
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Bologna
Avgift 1100 kr
Grupp 1 Arrangemang nummer 192901
Grupp 2 Arrangemang nummer 192902*

Tredje terminen

*Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Rosa Elena Ringius
Studiematerial Håkanson m.fl., Buena idea 1:
Libro de textos, Libro de trabajo och elevfacit.*

Tid Tio tisdagar kl. 10.30–12.00:

24/9–3/12, ej 29/10

Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Wien

Avgift 1100 kr

Arrangemang nummer 192903

Kurstid Läsåret 2019/20

Ledare Claudia Muñoz

*Studiematerial Waldenström m.fl., Caminando 1,
fr.o.m. Unidad 4 a.*

Tid Tio tisdagar kl. 11.30–13.00:

24/9–3/12, ej 29/10

Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Oxford

Avgift 1100 kr

Arrangemang nummer 192904

Kurstid Läsåret 2019/20

Ledare Ellen Stöckert

*Studiematerial Waldenström m.fl., Caminando 1,
fr.o.m. Unidad 6.*

Tid Tio torsdagar kl. 14.30–16.00:

26/9–12/12, ej 31/10, 7/11

Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Siena

Avgift 1100 kr

Arrangemang nummer 192905

Fjärde terminen

Kurstid Läsåret 2019/20

Ledare Ellen Stöckert

*Studiematerial Waldenström m.fl., Caminando
2, fr.o.m. Unidad 2.*

Tid Tio torsdagar kl. 12.30–14.00:

26/9–12/12, ej 31/10, 7/11

Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Siena

Avgift 1100 kr

Arrangemang nummer 192906

A2. Fortsättningskurser

Femte terminen

Kurstid Läsåret 2019/20

Ledare Astrid Mellbom

*Studiematerial Håkanson m.fl., Buena idea 2:
Libro de textos, Libro de trabajo och elevfacit,
fr.o.m. kap.12.*

Tid Tio måndagar kl. 9.30–11.00:

23/9–2/12, ej 4/11

Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Salamanca

Avgift 1100 kr

Arrangemang nummer 192910

Kurstid Läsåret 2019/20

Ledare Rosa Elena Ringius

*Studiematerial Håkanson m.fl., Buena idea 2:
Libro de textos, Libro de trabajo och elevfacit.*

Tid Tio måndagar kl. 15.30–17.00: 23/9–25/11

Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Heidelberg

Avgift 1100 kr

Arrangemang nummer 192911

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Astrid Mellbom
Studiematerial Håkanson m.fl., Buena idea 2: Libro de textos, Libro de trabajo och elevfacit, fr.o.m. kap. 12.
Tid Nio fredagar kl. 9.30–11.00:
27/9–6/12, ej 1/11, 8/11 samt tisdag 3/12 kl. 9.30–11.00
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Sorbonne
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192912

Sjunde terminen

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Catalina Arianzen
Studiematerial Waldenström m.fl., Caminando 3 (upplaga 4:2) fr.o.m. Unidad 3.
Tid Tio fredagar kl. 13.30–15.00:
27/9–6/12, ej 1/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Salamanca
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192913

Nionde terminen

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Catalina Arianzen
Studiematerial Gustafsson, Waldenström m.fl., Caminando 4 (fjärde upplagan 2017).
Tid Tio måndagar kl. 13.30–15.00: 23/9–25/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Oxford
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192914

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Claudia Muñoz
Studiematerial Waldenström m.fl., Caminando 4, fr.o.m. Unidad 2 a.
Tid Tio tisdagar kl. 13.30–15.00:
24/9–3/12, ej 29/10
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Oxford
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192915

B1. Spanska texter, grammatik och konversation

Vi befäster och utvidgar ordförrådet, repeterar grammatik och övar konversation.

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Catalina Arianzen
Studiematerial C. Martín Gaité, Caperucita en Manhattan, Ediciones Siruela, Madrid, España
Tid Tio måndagar kl. 11.30–13.00:
23/9–25/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Oxford
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192918

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Astrid Mellbom
Studiematerial Vall-Arango Alegría; La Alegría de leer, fr.o.m. sid. 72, samt Falk-Sjölin, Övningsbok 2 till Modern spansk grammatik.
Tid Tio onsdagar kl. 9.30–11.00:
25/9–4/12, ej 6/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Salamanca
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192919

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Kjell Rindar
Studiematerial Waldenström m.fl., Caminando 4 (repetition valda delar).
Tid Tio fredagar kl. 9.30–11.00:
27/9–6/12, ej 1/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Salamanca
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192920

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Ingrid Leo
Studiematerial F. García Lorca, La casa de Bernarda Alba.
Tid Tio onsdagar kl. 11.30–13.00: 25/9–27/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Heidelberg
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192921

B1+. Spansk konversation och textläsning

Vi studerar texter som behandlar kultur och vardagsliv i Spanien och i Latinamerika, för att befästa och utvidga ordförrådet. Stor vikt läggs vid att tala spanska.

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Astrid Mellbom (udda veckor) och Catalina Arianzen (jämna veckor)
Studiematerial F. Aramburu, Los peces de la amargura, samt texter som tillhandahålls av kursledarna.
Tid Tio onsdagar kl. 11.30–13.00: 25/9–27/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Salamanca
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192922

B2. Spanska texter och konversation

Vi studerar texter som behandlar kultur och vardagsliv i Spanien och i Latinamerika. I samband med läsningen av texterna görs muntliga övningar och grammatiska iakttagelser.

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Catalina Arianzen

Studiematerial J. M. Oviedo, Antología crítica del cuento hispanoamericano del siglo XX. 2. Alianza editorial, Madrid (España) 1992, 2017.
Tid Tio tisdagar kl. 15.30–17.00: 24/9–26/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Bologna
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192923

Tyska

Tyska är ett av Europas viktigaste språk och modersmål för cirka 100 miljoner människor. Det är huvudspråket i tre länder: Tyskland, Österrike och Schweiz.

Beträffande nivåbeteckningarna A2–C2, se sid 40.

Ledare:

Barbro Berndt, fil.mag.,
barbro.berndt@gmail.com
Margareta Borg, fil.mag., 08-660 91 45
Ingrid Holm, jur.dr,
ingrid.holm@folkuniversitetet.se
Margareta Pettersson, fil.mag.,
meg.pettersson@gmail.com, 08-668 65 06
Kjell Rindar, fil.mag.,
kjrindar@gmail.com, 08-84 81 45

A2. Tyska – lättare texter, första terminen

Kursen vänder sig till dig som läst tyska för länge sedan och tror att du har glömt mycket. Vi övar textförståelse, konversation och ordkunskap med utgångspunkt från den text vi läser samt repetition av basgrammatik.

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Barbro Berndt
Studiematerial Johansson m.fl., Einverstandens 1.
Tid Tio torsdagar kl. 15.30–17.00: 26/9–28/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Salamanca
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192930

A2. Tyska – lättare texter, tredje terminen

Vi fortsätter med konversation, bygger på basordförrådet med utgångspunkt från den text vi läser samt repeterar grundläggande grammatik.

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Barbro Berndt
Studiematerial Johansson m.fl., Einverstandens 1, fr.o.m. sid. 115 samt Moldrickx, Sölch m.fl. Einverstandens 2.

Tid Tio fredagar kl. 13.30–15.00:
27/9–6/12, ej 1/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Bologna
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192931

A2. Tyska – lättare texter, femte terminen

Konversation och ordkunskap med utgångspunkt i den text som läses. Vi fortsätter sedan att repetera och träna på grundläggande basgrammatik samt övar på att uppfatta talad tyska.

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Barbro Berndt
Studiematerial Moldrickx, Sölch m.fl., Einverstandens 2, fr.o.m. st. 25 samt Karnland, Odeldahl m.fl. Lieber Deutsch 4.
Tid Tio fredagar kl. 11.30–13.00:
27/9–6/12, ej 1/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Bologna
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192932

A2. Tyska – lättare texter, åttonde terminen

Vi tränar vidare på att utveckla vår förmåga att kommunicera på tyska med utgångspunkt från den text vi läser. Vi fördjupar oss också i basordförråd och grammatik.

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Barbro Berndt
Studiematerial Karnland, Odeldahl; Lieber Deutsch 4, fr.o.m. sid. 118, Winell-Sigg, Lieber Deutsch 5.
Tid Tio torsdagar kl. 13.30–15.00: 26/9–28/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Salamanca
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192933

B1. Tyska – något avancerade texter

Kursen passar dig som har förkunskaper på A2-nivå. Tonvikten ligger på kommunikativa övningar. Vi tränar grammatik, struktur och utvidgar ordförrådet. Vi använder oss av en integrerad kurs- och arbetsbok och du kommer att se en tydlig progression i din språkutveckling. Vi läser också medelsvåra autentiska texter som behandlar vardagslivet i de tysktalande länderna.

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Ingrid Holm
Studiematerial Begegnungen B1+, 2., veränderte Auflage, Schubert Verlag, Leipzig.

Tid Tio torsdagar kl. 9.30–11.00:
26/9–5/12, ej 7/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Oxford
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192934

B1. Tyska – något avancerade texter

Kursen passar dig som har förkunskaper på B1-nivå. Vi utvecklar vidare muntlig och skriftlig språkkompetens, ordförråd och grammatik. Vi använder oss av en integrerad kurs- och arbetsbok med övningar och du kommer att se en tydlig progression i din språkutveckling. Vi läser skönlitterära texter och diskuterar aktuella händelser i de tysktalande länderna.

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Ingrid Holm
Studiematerial Begegnungen B1+, 2., veränderte Auflage, Schubert Verlag, Leipzig.
Tid Tio torsdagar kl. 11.30–13.00:
26/9–5/12, ej 7/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Oxford
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192935

B1. Tyska – något avancerade texter

Repetition av grundläggande grammatik. Konversation och ordkunskap med utgångspunkt i den text som läses.

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Kjell Rindar
Studiematerial Red. Bellman-Werner, Klassische deutsche Kurzgeschichten Reclam (Ferdosi/ Studium bokhandel Karlav. 4).
Tid Tio fredagar kl. 11.30–13.00:
27/9–6/12, ej 1/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Salamanca
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192936

B1+. Tysk konversation och textläsning

Vi utvecklar språkfärdigheten i tal och i läs- och hörförståelse. Huvudvikten läggs vid konversation och diskussion med utgångspunkt i den lästa texten, samt vid grammatik- och ordförrådsövningar.

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Margareta Pettersson
Studiematerial R. Seethaler, Der Trafikant.
Tid Tio torsdagar kl. 13.30–15.00:
26/9–28/11 alt. 5/12, ev. en veckas uppehåll
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Oxford
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192937

B2. Tysk konversation och textläsning

Kursen passar dig som har förkunskaper på B1/B2-nivå. Tonvikten ligger på muntlig kommunikation och du lär dig samtala fritt, förklara dina åsikter och argumentera. Vi utvecklar ordförråd och grammatisk säkerhet. Vi använder oss av en integrerad kurs- och arbetsbok med övningar och du kommer att se en tydlig progression i din språkutveckling. Vi studerar skönlitterära texter och tidningsartiklar som behandlar aktuella händelser i de tysktalande länderna.
Max 10 deltagare

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Ingrid Holm
Studiematerial Erkundungen B2 Kompakt, 2., veränderte Auflage 2016.
Tid Tio onsdagar kl. 14.30–16.00:
25/9–4/12, ej 6/11
Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Avignon
Avgift 1300 kr
Arrangemang nummer 192938

C2. Ernst Haffner: Blutsbröder

Vi fördjupar språkkunskaperna genom grammatikrepetitioner och övningar i grammatik och ordkunskap. Konversation i anslutning till de lästa texterna. Aktuella händelser i det tyska samhället belyses från bl.a. tidningstexter.

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Margareta Borg
Studiematerial E. Haffner, Blutsbröder
Tid Tio onsdagar kl. 9.30–11.00:
25/9–27/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Bologna
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192939

Övriga studiecirkelar

Filmkunskap

Filmanalys: Auteurfilmer

Vi kommer att analysera olika filmer av regissörer som kan definieras som "auteur" enligt begreppet som skapades av de franska filmkritikerna på 50-talet.

Ledare Antonello Motta, fil.dr i teatervetenskap, Stockholms och Turins universitet, antonellomotta@hotmail.com

Tid Tio fredagar kl. 14.15–15.45:

27/9–13/12, ej 1/11 (+ ett uppehåll)

Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Siena

Avgift 1100 kr

Arrangemang nummer 192950

Filosofi

Vad innebär det att existera?

Sätt dig in i filosofiska resonemang! Du får insikter i hur olika filosofer – främst Søren Kierkegaard – har reflekterat kring djupa existentiella frågor. Existentiell hälsa innebär bland annat att du får ett fungerande språk för att uttrycka dina känslor, vilket gör dem mer hanterbara. Filosofi betyder kärlek till vishet, vilket under antiken innebar en strävan efter *det sanna, det goda och det sköna*. Tillsammans reflekterar vi utifrån dessa begrepp och fokuserar på vad en av våra mest kända existentialister i den västerländska filosofihistorien menar är innebörden av att vara människa. Vidare behandlas människans sårbarhet i svåra situationer och vad existentiell hälsa innebär.

Vi tar också upp existentialismens grundläggande frågor om livets mening, frihetens möjlighet, självmedvetenhet, ansvar och ångest.

Max 12 deltagare.

Ledare Karin Linnell, högskoleadjunkt, karin@skogell.com

Studiematerial Powerpoint-material, artiklar med existentiella frågeställningar samt delar ur Kierkegaards författarskap.

Tid Tio torsdagar kl. 15.30–17.00:

26/9–28/11

Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Oxford

Avgift 1100 kr

Arrangemang nummer 192952

Historia

Mellanöstern – från korsfararna till IS

Vi beskriver kort de tre världsreligionerna som har sitt ursprung i området och fortsätter med islams expansion på 600-talet. Korstågen och dess följder för Europa berörs. Kontakten med den muslimska kulturen är viktig för den europeiska renässansens utveckling. Kolonialmakternas intresse för området behandlas. Vi fortsätter med sionismens framväxt i slutet på 1800-talet och de båda världskrigens påverkan på regionen. 1948 skapar det judiska folket en egen stat i Palestina, vilket leder till krig och konflikter. Vi kommer även att undersöka stormakternas agerande i området, den iranska revolutionen och de båda krigen mot Saddam Husseins Irak. Slutligen undersöker vi den arabiska vårens turbulens, liksom framväxten och bekämpningen av IS.

Max 16 deltagare.

Ledare Helmut Lechner, fil.mag., magic16tumleh@gmail.com, 070-640 94 34

Studiematerial B. Hammargren, Gulfen

Tid Tio onsdagar kl. 9.30–11.00:

25/9–27/11

Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Heidelberg

Avgift 1100 kr

Arrangemang nummer 192954

Från Alexander I till Putin

Kursen kommer att belysa tsardömet fall 1917, den ryska revolutionen och den påföljande stalinistiska perioden, Chrusjtjov, Brezjnev och sovjetstatens upplösning under Gorbatjov. Jeltsins och Putins väg till makten kommer också att behandlas. Kursdeltagarna kommer tillsammans med kursledaren att gemensamt besluta vilka teman vi ska ge mer tid och fördjupning. Om intresse finns kan kursdeltagarna erbjudas att delta i en Rysslandsresa efter avslutad kurs.

Ledare Helmut Lechner, kontaktuppgifter se ovan
Studiematerial M. Zygar, Männen i Kreml – inifrån Putins hov.

Tid Tio onsdagar kl. 14.30–16.00:

25/9–27/11

Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Siena

Avgift 1100 kr

Arrangemang nummer 192955

Hannah Arendt om våld, makt och Eichmann-rättegången

Hannah Arendt är inte endast en av nittonhundratalets mest egensinniga samhällstänkare, utan även ett viktigt tidsvittne och en skicklig skribent. Mot bakgrund av hennes erfarenheter och reflektioner från Tyskland, Frankrike och USA mellan 1920- och 1950-talen utvecklade hon under 1960-talet en samhällsanalys baserad på det hon uppfattade som motsatsparet våld och makt. Det är mot den bakgrunden vi kommer att läsa hennes analys av Eichmann-rättegången, *Den banala ondskan* – samt hennes korta studie kallad *Om våld*.

Kursen är en fortsättning på den tidigare kursen kring hennes *Människans villkor – Vita activa*.

Max 16 deltagare.

Ledare Erik Tängerstad, fil.kand.,
tangerstad@gmail.com, 08-663 30 99
Studiematerial H. Arendt, *Den banala ondskan* samt *Om våld*.

Tid Tio fredagar kl. 10.00–11.30:
27/9–6/12, ej 1/11

Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Siena
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192956

Släktforskning – grundkurs

Du får lära dig var och hur du hittar information om dina förfäder och hur du strukturerar dina resultat. Introduktion till digitala hjälpmedel som cd-skivor och internet ingår också. Vi gör även ett studiebesök (dubbellektion) på Riksarkivet, där du får tillämpa dina kunskaper och finna dina rötter.

Max 12 deltagare.

Ledare Ulf Berggren, ulfbulfb@yahoo.se,
08-36 78 69
Studiematerial Clemensson, Andersson,
Släktforsa steg för steg (bör tas med vid första
lektionstillfället).

Tid Tio fredagar kl. 14.30–16.00:
27/9–6/12, ej 1/11, 8/11, dubbellektion 18/10
kl. 13.00–16.00 på Riksarkivet

Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Wien
Avgift 1100 kr, inkl. besök på Riksarkivet
Arrangemang nummer 192957

Släktforskning – fördjupningskurs

I fördjupningskursen lär vi oss söka information i andra källor än kyrkböckerna, som domstolshandlingar och skattelängder. Vi lär oss också att

söka efter olika kategorier människor i det förflutna: soldater, hantverkare, stadsbor, präster etc. Vi övar oss i att läsa äldre handstil. För att delta i denna kurs bör du ha kunskaper motsvarande höstterminens grundkurs.

Ledare Ulf Berggren, kontaktuppgifter se ovan
Studiematerial Berggren, Thorsell, Vad står det?
Tid Tio onsdagar kl. 15.30–17.00: 25/9–27/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Sorbonne
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192958

Konsthistoria

Konstkurserna i studiecirkelform är av grundläggande och översiktlig karaktär. Den som efterfrågar fördjupning hänvisas till universitetskurserna i konstvetenskap, till föreläsningsserierna eller till arrangemangen i samarbete med de olika konsthallarna.

Ledare Lars G Henricson, fil.kand.,
lars.g.henricson@tele2.se, 073-992 39 26
Studiematerial Tillhandahålls av kursledaren.

Glas och keramik i Sverige

Svenskt glas och keramik har internationell ryktbarhet. Vi följer utvecklingen från våra forntida klenoder och fram till de betydande glasbruket och industrierna i vår tid och dess konstnärer, Edward Hald, Bertil Vallien, Åsa Jungnelius.

Max 16 deltagare.

Tid Tio torsdagar kl. 13.30–15.00: 26/9–28/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Heidelberg
Avgift 1150 kr
Arrangemang nummer 192960

Stolta stad! Stockholmiana

Kursen ger en bred kulturhistorisk översikt av Stockholms utveckling från den medeltida lilla staden, vänd mot den växande handeln med länderna runt Östersjön, via stormaktstidens palatsbyggen och medvetna stadsplanering, industrialismens fabriker och hyreskaserner till dagens moderna storstad. Vi ser också på konstnärernas tolkningar av de olika tidsepokenas stockholmsvyer.

Tid Tio fredagar kl. 11.30–13.00:
27/9–6/12, ej 1/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., Sorbonne
Avgift 1150 kr
Arrangemang nummer 192961

Auktioner, auktionsgods, antikviteter

I kursen behandlas svenskt auktionsgods – konsthantverk, möbler och konst samt föremålens kulturhistoria. Vi kommer också in på konsthantverkarna, möbeltillverkarna och konstnärerna.

Tid Tio fredagar kl. 13.30–15.00:

27/9–6/12, ej 1/11

Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Sorbonne

Avgift 1150 kr

Arrangemang nummer 192962

Stockholms skulpturer

I Stockholm återfinns en rikedom av skulpturer på öppna platser i stadsrummet såväl som på byggnaders och kyrkors fasader och interiörer från Sankt Göran och Draken i Storkyrkan till vår tids idérika och ibland utmanande skulpturala bildvärld, Johan Tobias Sergel, Carl Milles, Peter Linde.

Max 16 deltagare.

Tid Tio torsdagar kl. 15.30–17.00: 26/9–28/11

Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Heidelberg

Avgift 1150 kr

Arrangemang nummer 192963

Litteratur

Shakespeare in English

We will study two major tragedies, *Macbeth* and *King Lear*. A major part of the course will be devoted to a close reading of the texts. We shall also discuss the common theme of kingship and how these plays have been received.

Max 16 deltagare.

Ledare Catherine Dahlström, docent i engelska, catherine.dahlstrom@ownit.nu och Ishrat Lindblad, docent i engelska, i.lindblad@icloud.com
Studiematerial W. Shakespeare, *Macbeth* och *King Lear* (Arden 3rd series) samt stencilerat material.

Tid Tio fredagar kl. 11.30–13.00:

27/9–6/12, ej 1/11

Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Heidelberg

Avgift 1100 kr

Arrangemang nummer 192965

Romantiken som litterär rörelse

Romantiken var i mångt och mycket en reaktion mot upplysningstidens betoning av förnuft snarare än känsla, men förde i andra avseenden upplysningstänkandet vidare. Vi studerar ett antal

texter från Tyskland, England och Skandinavien för att söka komma åt det specifika i epoken.

Max 16 deltagare.

Ledare Roland Lysell, professor i litteraturvetenskap, roland.lysell@littvet.su.se

Studiematerial Tillhandahålls av kursledaren.

Tid Tio tisdagar kl. 15.30–17.00: 24/9–26/11

Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Heidelberg

Avgift 1200 kr, inkl. studiematerial

Arrangemang nummer 192966

Sex litterära klassiker

En kurs för dig som har ett djupare intresse av att läsa, analysera och diskutera litterära klassiker.

De aktuella verken belyses ur såväl en historisk som litteraturvetenskaplig synvinkel. Vi behandlar Thomas Manns *Döden i Venedig*, Harry Martinsons *Aniara* och Titus Livius *Lucretia*.

Max 15 deltagare.

Kurstid Läsåret 2019/20

Ledare Margareta Borg, fil.mag., 08-660 91 45

Tid Tio torsdagar kl. 10.30–12.00: 26/9–28/11

Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Wien

Avgift 1100 kr

Arrangemang nummer 192967

Höstläsning

Vi börjar höstens läsning med Virginia Woolfs roman *Mot fyren* från 1927. Den har ofta kallats modernismens mest centrala verk.

Det är 150 år sedan Hjalmar Söderberg föddes. Det firar vi med hans debutroman *Förvillelser* som kom ut 1895, en flanörroman om en ung mans erotiska irrvägar i sekelslutets Stockholm.

Goethes *Den unge Werthers lidanden*, 1774, hakar på temat kring problematisk kärlek som slutar i tragedi. Den läser vi med den franska semiotikern Roland Barthes studie *Kärlekens samtal. Fragment*, 1977, (2015) i handen. Obs! romanen *Mot fyren* måste vara påbörjad före kursstart.

Max 16 deltagare.

Kurstid Läsåret 2019/20

Ledare Maria Bergom Larsson, fil.dr, tidigare gymnasielärare och kulturskribent,

070-497 18 42,

maria_bergom_larsson@hotmail.com

Tid Tolv tisdagar kl. 13.30–15.00:

24/9–17/12, ej 29/10

Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Heidelberg

Avgift 1350 kr

Arrangemang nummer 192968

På spaning i poesi

Vi läser och talar om dikter i studiecirkelform. Kopierat material används och deltagarna föreslår vilka poeter vi ska läsa. Anknytning till konst och musik finns med.

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Sonja Fredriksson, fil.kand.,
sonjafredriksson@live.se, 08-783 03 28
Studiematerial L. Elleström, Visuell ikonicitet i
lyrik.
Tid Tio onsdagar kl. 11.30–13.00: 25/9–27/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Bologna
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192969

Matematik

Ledare Eva Bergdahl, fil.mag.,
ebtbnacka@hotmail.com, 08-420 33 573

Matematik för mor- och farföräldrar – fortsättningskurs, tredje terminen

Har du glömt det mesta av matematiken du lärde dig i skolan? Vill du friska upp dina kunskaper så att du kan hjälpa barnbarnen med läxorna eller vill du helt enkelt gymnastisera hjärnan? Vi går igenom några delar av gymnasieskolans årskurs 2: grundläggande kunskaper i algebra, funktioner och andragradsekvationer.

Kurstid Läsåret 2019/20
Studiematerial Matematik 5000, 2bc Vux.
Tid Tio tisdagar kl. 12.30–14.00:
24/9–26/11
Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Siena
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192975

Matematik för mor- och farföräldrar – fortsättningskurs, femte terminen

Vi kommer att läsa delar av gymnasieskolans årskurs 3: algebra, funktioner och derivata. För att delta i kursen bör du ha läst gymnasieskolans årskurs 2 på Senioruniversitetet eller ha motsvarande kunskaper aktuella.

Max 10 deltagare.

Kurstid Läsåret 2019/20
Studiematerial Matematik 5000, 3bc Vux.
Tid Tio torsdagar kl. 10.30–12.00:
26/9–28/11
Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Avignon
Avgift 1300 kr
Arrangemang nummer 192976

Matematik för mor- och farföräldrar – fortsättningskurs, sjunde terminen

Vi kommer att läsa delar av gymnasieskolans årskurs 4: trigonometri, derivator och integraler. För att delta i kursen bör du ha läst gymnasieskolans årskurs 3 på Senioruniversitetet eller ha motsvarande kunskaper aktuella.

Kurstid Läsåret 2019/20
Studiematerial Matematik 5000, 4
Tid Tio tisdagar kl. 9.30–12.00:
24/9–26/11
Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Siena
Avgift 1650 kr
Arrangemang nummer 192977

Mångvetenskap

Homo Deus – människan som Gud eller en framtid att dela med självlärande datorer

Studiecirkeln är ett komplement till föreläsningsserien med samma namn, se sidan 16.

”Homo Deus kommer att chockera dig. Den kommer att underhålla dig. Framför allt kommer den att få dig att tänka på ett sätt som du aldrig gjort förut.” Daniel Kahneman, nobelpristagare i ekonomi 2002.

Vi läser boken och diskuterar de viktigaste avsnitten. Vi kommer även att reflektera över föreläsningarna och vad de tillfört oss av nya tankar och insikter. Det innebär att cirkeln även bidrar till fördjupning av föreläsningarna.

Obs! Deltagande i studiecirkeln förutsätter att man även deltar i föreläsningsserien.

Min 10, max 16 deltagare.

Ledare Helga Messel, beteendevetare,
070-649 11 55, helga.messel@gmail.com
Studiematerial Homo Deus: kort historik över
morgondagen, Yuval Noah Harari, 2017, Natur
& Kultur, pocket, samt kompendium
Tid Sex onsdagar kl. 13.30–16.00:
18/9, 25/9, 2/10, 9/10, 13/11, 20/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Heidelberg
Avgift 1250 kr, inkl. studiematerial, bok,
kompendium och föreläsningsserie
Arrangemang nummer 192980

Religionskunskap

De abrahamitiska religionerna

Vi studerar och samtalar om de tre religionerna judendom, kristendom och islam utifrån religionernas innehåll och grundtankar ur ett historiskt, aktuellt och jämförande perspektiv. Vi gör två studiebesök, i synagogan vid Wahrendorffsgatan och i moskén vid Medborgarplatsen. Studiebesöken kostar cirka 90 kr och ingår inte i kursavgiften.

Ledare Kerstin Reineborn, fil.kand., kerstin.reineborn@yahoo.com, 070-590 51 67
Studiematerial Tillhandahålls av kursledaren.
Tid Tio måndagar kl. 12.30–14.00:
23/9–25/11
Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Wien
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 192982

Samhälle

Integration – en fråga om kunskap?

Är du god man, volontär, fadder, ger läxhjälp eller är allmänt intresserad ger denna cirkel erfarenhetsutbyte och ökad kunskap om integrationsarbetet. 163 000 personer sökte asyl i Sverige år 2015 och ska nu integreras i samhället. Vad menar vi med integration? Räcker det att vara skattebetalare, ha arbete och bostad? Integrationsarbetet berör personal inom alla samhällsområden. För att veta vad integrationen ställer för krav, behöver vi kunskap även om de samhällen som migranterna kommer ifrån.

Ledare Ing-Marie Persson, fil.dr i pedagogik, god man för ensamkommande flyktingbarn och pedagogiskt stöd för vittnen och målsäganden, ing-marie.persson@krislarande.se, 073-026 13 30
Studiematerial Tillhandahålls av kursledaren.
Tid Fem onsdagar kl. 15.30–17.00:
25/9–23/10
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Oxford
Avgift 550 kr
Arrangemang nummer 192984

Rättsstaten och parallellsamhällena – integration i praktiken

En kurs för dig som rent praktiskt vill medverka i integrationen eller vill följa upp och fördjupa dina kunskaper från tidigare föreläsningsserier i ämnet. Kursen kan ses som en fortsättning på studiecirkeln *Integration – en fråga om kunskap?*

Kursdeltagarna får möta en person med invandrarbakgrund vid varje tillfälle. På så sätt tillgodoses olika perspektiv på hur integrationen fungerar och kan förbättras. Tanken är att tillsammans diskutera ett rättsfall per möte som har med integration att göra. Syftet är att få en bild av hur samhället skulle kunna förebygga händelsen i det aktuella rättsfallet. Målet är att öka kunskapen om hur integrationen fungerar i praktiken genom att diskutera rättsfall som rör t.ex. välfärdssystemet, olika rättsskipningspraktiker, vårdnad av barn, kvinnofrid, miss-handel och olaga hot.

Ledare Ing-Marie Persson,
kontaktuppgifter se ovan
Studiematerial Tillhandahålls av kursledaren.
Tid Fem onsdagar kl. 15.30–17.00:
6/11–4/12
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Oxford
Avgift 550 kr
Arrangemang nummer 192985

Skrivande

Kreativt skrivande

Längtar du efter att skriva eller har du redan skrivit en del men behöver en skjuts framåt? Här får du göra inspirerande skrivövningar med siktet inställt på din egen röst och berättelse. Miljöskildringar, karaktärsskildringar, dialog. Och hur kan man gestalta känslor? Vi tittar på exempel ur världslitteraturen och övar oss i att ge och ta emot respons.
Max 10 deltagare.

Kurstid Läsåret 2019/20
Ledare Ita Tovatt, fil.mag., itatovatt@yahoo.com
Studiematerial Tillhandahålls av kursledaren.
Tid Sex måndagar kl. 13.30–17.00:
23/9, 7/10, 21/10, 4/11, 18/11, 2/12
Lokal Hagagatan 1, 1 tr., rum Bologna
Avgift 1350 kr
Arrangemang nummer 192990

Att skriva sitt liv – grundkurs

En kurs för dig som vill reflektera över ditt liv och dina livsmönster samt skriva om dina minnen och erfarenheter. Med konkreta övningar hjälper vi dig att hitta infallsvinklar till ditt skrivande, samtidigt som vi lär oss om skrivandets hantverk och övar oss i att ge och ta emot respons. Vi förutsätter att du har tillgång till dator och skrivare och kan skicka och ta emot e-post.

Nya deltagare är välkomna men uppmanas kontakta kursledaren för information om kursens upplägg.

Max 8 deltagare.

Kurstid Läsåret 2019/20

Ledare Monica Rönquist-Germanis, fil.mag.,
monica.germanis@gmail.com, 070-746 12 03

Studiematerial Bruzæus, Rönquist-Germanis,
”det var en gång ... om konsten att skriva sitt liv”

Tid Fem torsdagar kl. 12.30–16.30:

10/10, 24/10, 14/11, 28/11, 12/12

Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Wien

Avgift 1300 kr

Arrangemang nummer 192992

Att skriva sitt liv – fördjupning

För dig som ytterligare vill utveckla din skapande och språkliga förmåga i att skriva. Vi förutsätter att du har tillgång till dator och skrivare och kan skicka och ta emot e-post.

Förkunskapskrav: genomgången grundkurs eller motsvarande kunskaper. Nya deltagare är välkomna men uppmanas kontakta kursledaren för information om kursens upplägg.

Max 8 deltagare.

Kurstid Läsåret 2019/20

Studiematerial Se grundkursen.

Ledare Monica Rönquist-Germanis,
kontaktuppgifter som ovan

Tid Fem torsdagar kl. 12.30–16.30: 3/10, 17/10,
7/11, 21/11, 5/12

Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Wien

Avgift 1300 kr

Arrangemang nummer 192994

Ledare Marja Bruzæus, fil.mag.,
mabrz@telia.com, 070-741 39 38

Tid Fem tisdagar kl. 12.30–16.30:

8/10, 22/10, 5/11, 19/11, 3/12

Lokal Hagagatan 1, 2 tr., rum Avignon

Avgift 1300 kr

Arrangemang nummer 192995

Anmälningsvillkor

(gäller fr.o.m. 1 januari 2019)

- För att delta i Senioruniversitetets arrangemang krävs medlemskap i föreningen.
- Medlemskap tecknas per kalenderår.
- För att anmäla dig till ett arrangemang via hemsidan måste du ha ett användarkonto som du skapar själv på www.senioruniversitetet.se
- Du som inte har tillgång till internet kan anmäla dig med den posttalong som finns längst bak i den tryckta katalogen. Senioruniversitetet skapar då ett användarkonto åt dig när din talonganmälan registreras.
- För att delta i Senioruniversitetets arrangemang måste du uppge ditt personnummer. Detta är ditt kundnummer och uppges alltid vid kontakt med kansliet.
- Du måste ha en egen unik e-postadress då all kommunikation, bekräftelse, kallelse och ev. faktura går till denna. Av säkerhetsskäl kan bokningssystemet inte hantera en e-postadress som du delar med någon annan medlem. Om det inte finns någon e-postadress registrerad på ditt användarkonto skickas information från oss med vanlig post.
- Vid anmälan via hemsidan godkänner du att dina personuppgifter hanteras enligt dataskyddsförordningen (GDPR).
- Talonganmälan måste ha namnunderskrift för att vara giltig. I och med detta godkänner du de anmälningsvillkor som gäller, Svea Ekonomis villkor och att dina personuppgifter hanteras enligt dataskyddsförordningen (GDPR).
- När du bokar ett arrangemang via hemsidan får du omedelbart besked om du fått plats. Bokar du med talong hanteras de i datumordning och besked kan dröja något. Besked får du med e-post eller vanlig post.
- Om arrangemanget är fullbokat kan du boka reservplats. Blir det en plats ledig skickas bekräftelse och faktura. I och med det gäller gängse avbokningsregler och kostnader. Vill du inte längre stå som reserv, avanmäler du dig via *Mina sidor*.
- Anmälan till arrangemang är bindande. Om du ändå måste avboka din plats gör du det själv på hemsidan under *Mina sidor*. Vid avbokning debiteras en avgift på 50 kr, eller 100 kr om avbokningen sker mindre än en vecka före kursstart. Efter kursstart betalas avgiften tillbaka endast mot läkarintyg. Medlemsavgiften återbetalas ej.
- Anmälan är personlig och en plats kan inte överlåtas till annan medlem.
- Om ett arrangemang inte får tillräckligt antal deltagare, kan det ställas in. Då återbetalar vi inbetalda avgifter, självklart utan avbokningsavgift. Medlemsavgiften återbetalas ej.
- När du bokar via hemsidan betalar du med kort eller mot faktura. Om du bokar med talong får du alltid en faktura.
- Betalning med kort kostar ingenting. Betalar du mot faktura tillkommer en faktureringsavgift på 29 kr. Vid påminnelse tillkommer en avgift på 60 kr. All betalning hanteras av Svea Ekonomi AB, www.svea.com
- Kostnader för litteratur, kompendier, entréavgifter och dylikt kan tillkomma.
- Anmälan per telefon, e-post eller personligen tas inte emot.
- Reklamation – om du inte är nöjd och vill reklamera gör du det skriftligen till kansliet@senioruniversitetet.se eller via brev, se adress på baksidan av katalogen.
- När du deltar i Senioruniversitetets arrangemang har du genom Folkuniversitetet viss försäkring vid olycksfall.

Porto

Senioruniversitetet
Box 6276
102 34 Stockholm

Porto

Senioruniversitetet
Box 6276
102 34 Stockholm

Anmälan höstterminen 2019

Obs! Varje anmälan får endast avse **en** person och **ett** arrangemang. **Var god texta!**
Inkomna talonger hanteras i datumordning. Skicka därför in talongen snarast.

Jag anmäler mig till arrangemang nummer _____

Arrangemangets rubrik: _____

Namn: _____

Personnummer: _____

Gatuadress: _____

Postnummer och ort: _____

Mobiltelefon: _____ e-post: _____

Vid anmälan med talong gäller faktura som betalsatt. Senioruniversitetet samarbetar med Svea Ekonomi AB i betalningsfrågor. För att handla mot faktura måste du ange ditt fullständiga personnummer (12 siffror). Förutsättningen är att du är registrerad i folkbokföringsregistret i Sverige och inte har några betalningsanmärkningar. Fakturans betalningsvillkor är 30 dagar. Fakturaavgiften är 29 kr. Vid försenad betalning tillkommer avtalad och lagstadgad påminnelseavgift (60 kr). Dröjsmålsränta tillkommer med 2% per månad. Vid utebliven betalning överlämnas fakturan till inkasso.

Härmed anmäler jag mig till ovanstående arrangemang och godkänner Svea Ekonomis villkor enligt ovan samt Senioruniversitetets allmänna villkor enligt katalogen sid 63. _____
(namnunderskrift)

Anmälan höstterminen 2019

Obs! Varje anmälan får endast avse **en** person och **ett** arrangemang. **Var god texta!**
Inkomna talonger hanteras i datumordning. Skicka därför in talongen snarast.

Jag anmäler mig till arrangemang nummer _____

Arrangemangets rubrik: _____

Namn: _____

Personnummer: _____

Gatuadress: _____

Postnummer och ort: _____

Mobiltelefon: _____ e-post: _____

Vid anmälan med talong gäller faktura som betalsatt. Senioruniversitetet samarbetar med Svea Ekonomi AB i betalningsfrågor. För att handla mot faktura måste du ange ditt fullständiga personnummer (12 siffror). Förutsättningen är att du är registrerad i folkbokföringsregistret i Sverige och inte har några betalningsanmärkningar. Fakturans betalningsvillkor är 30 dagar. Fakturaavgiften är 29 kr. Vid försenad betalning tillkommer avtalad och lagstadgad påminnelseavgift (60 kr). Dröjsmålsränta tillkommer med 2% per månad. Vid utebliven betalning överlämnas fakturan till inkasso.

Härmed anmäler jag mig till ovanstående arrangemang och godkänner Svea Ekonomis villkor enligt ovan samt Senioruniversitetets allmänna villkor enligt katalogen sid 63. _____
(namnunderskrift)

Senioruniversitetet i Stockholm är en ideell förening av studieintresserade som har fyllt 55 år och lämnat det aktiva arbetslivet. Vi arrangerar föreläsningsserier och exkursioner, studiecirkel och universitetskurser i former som passar för seniorer och erbjuder både kunskap och studiegemenskap. Vi verkar genom frivilliga medlemsinsatser. Vårt ursprung i universitetsvärlden borgar för en hög kvalitet i verksamheten.

Senioruniversitetets styrelse

Ordförande	Cecilia Bäcklander	076-885 45 15	cecilia.backlander@senioruniversitetet.se
Vice ordförande	Britt Olofsdotter	076-243 66 16	britt.olofsdotter@senioruniversitetet.se
Kassaförvaltare	Ulf Aspenberg	08-753 11 99	ulf.aspenberg@senioruniversitetet.se
Ledamöter	Kenneth Abrahamsson	070-546 83 53	kenneth.abrahamsson@senioruniversitetet.se
	Peter Fagerlund	073-942 74 94	peter.fagerlund@senioruniversitetet.se
	Lars Fant	070-561 00 44	lars.fant@senioruniversitetet.se
	Monica Svendeborn	070-526 30 29	monica.svendeborn@senioruniversitetet.se
Studierektor för studiecirkelarna	Ann-Marie Engback adjungerad	073-981 47 16	ann-marie.engback@senioruniversitetet.se
Ansvarig för universitetskurserna	Ingela Karlsson adjungerad	070-654 05 95	ingela.karlsson@senioruniversitetet.se
Administrativ chef	Eva Elfgren adjungerad	08-789 43 13	eva.elfgren@senioruniversitetet.se
Kontaktperson för valberedningen	Catherine Dahlström	070-606 35 36	catherine.dahlstrom@senioruniversitetet.se

Senioruniversitetets kansli

Kansliet har följande telefontider under höstterminen:

16 augusti, 19–23 augusti kl. 9.00–16.00.

Från 26 augusti: måndag–fredag kl. 9.00–12.00.

Kansliet öppnar för besök måndagen den 23 september.

I kansliarbetet under Eva Elfgrens ledning deltar kursadministratör Mattias Montell och volontärerna: Leif Arvidsson, Ingrid Berg, Pia Berge, Nina Danielsson, Lena Engstedt, Elisabet Falk, Annika Grev, Gunnel Gustafsson, Yvonne Hamawandi, Pia Hanner, Elisabet Hermansson, Lisa Hildén, Ingrid Hoffmann, Inger Johansson, Pirjo Kasari, Eva Klint, Margareta Kvarneby, Stina Lagerqvist, Gunnel Landberg, Birgitta Lindohf, Arne Lindqvist, Ulla Ravell, Berit Spiik, Lisbeth Spångberg, Karin Stjernquist, Katarina Stocksén, Inger Tjäder, Lena Yrgård, Gun Åström och Ann Öhrén.

Arkivansvarig: Staffan Edmar

Senioruniversitetet i Stockholm

Senioruniversitetet i Stockholm · Postadress: Box 6276, 102 34 Stockholm

Besöksadress: Hagagatan 1 · Telefon: 08-789 41 28

e-post: kansliet@senioruniversitetet.se · www.senioruniversitetet.se